

Romeo
Džuljetaⁱⁿ

V E I K Ė J A I

ESKALAS — Veronos kunigaikštis
PARIS — jaunas didikas, kunigaikščio gentainis
MONTEKIS } — dviejų besivaidijančių šeimų galvos
KAPULETIS }
DĖDĖ KAPULETIS
ROMEO — Montekių sūnus
MERKUCIJUS — kunigaikščio gentainis, Romeo draugas
BENVOLIJUS — Montekių sūnėnas, Romeo draugas
TEBALDAS — ponios Kapuleti sūnėnas
FRA LORENCAS } — vienuoliai pranciškonai
FRA DŽOVANIS }
BALDASARAS — Romeo tarnas
SAMSONAS } — Kapulečių tarnai
GREGORIJUS }
PJETRAS — Džuljetos auklės tarnas
ABRAMAS — Montekių tarnas
VAISTININKAS
TRYŠ MUZIKANTAI
CHORAS
PARIO PAŽAS
KARININKAS
SINJORA MONTEKI — Montekio žmona
SINJORA KAPULETI — Kapulečio žmona
DŽULJETA — Kapuleti duktė
DŽULJETOS AUKLĖ
MIESTIEČIAI, VERONOS GYVENTOJAI; ABIEJŲ ŠEIMŲ
GIMINĖS, KAUKĖS, SARGYBINIAI, SARGAI,
PATARNAUTOJAI.

Veiksmas vyksta Veronoje, vėliau Mantujoje.

PROLOGAS

Ieina choras

CHORAS

Veronoje puikioj, kurią jums rodom,
Dvi senos šeimos vėl pykčiu nauju
Užsidega ir, — geismas keršto juodo
Rankas piliečių sutepa krauju.

Tarpusavyje mylisi aistringai
Tikri vaikai šių priešų nelemtų,
Kol pagaliau mirtis negailestinga
Nutraukia meilę ir vaidus kartu.

Dvi valandas pabūkit susikaupe —
Ir scenoj pamatysit su skausmu
Švelnių, jaunų būtybių mirtį kraupią
Ir santaiką vėlybą jų šeimų.

Nepagailėsime nei jėgų, nei triūso,
Kad tik netektų rausti jums dėl mūsų.

Išeina

P I R M A S V E I K S M A S

I SCENA

Aikštė Veronoje.
Įeina Samsonas ir Gregorijus.
Kapulečių tarnai su kardais ir sky-
dais.

SAMSONAS

Gregorijau, mes, dievaži, nesiduosime drabstomi purvais.

GREGORIJUS

Aišku, menkas malonumas vaikščioti purvinam.

SAMSONAS

Tegu tik mus užkabina, — parodysime jiems, kur pipirai
auga.

GREGORIJUS

Kol tu dar gyvas, žiūrėk, kad pats negautum pipirų.

SAMSONAS

Suerzintas, aš tuoj šoku muštis.

GREGORIJUS

Bet suerzinti tave ne taip lengva.

SAMSONAS

Kiekvienas Montekių šuva erzina mane.

GREGORIJUS

Erzintis — reiškia blaškytis; drąsuoliui gi dera tvirtai sto-
vėti vietoje. Taigi, jei tu susierzinsi, tai tiek tave ir matysi.

SAMSONAS

Prieš jų šunaują stovėsiu kaip mūras. Joks Montekis —
vyras ar merga — neprivers manęs pasitraukti nė per sprin-
dį nuo sienos.

GREGORIJUS

Tai rodo, kad esi liurbis: prie sienos atsiduria kaip tik silpnesnieji.

SAMSONAS

Tiesa; štai dėl ko moterį, kaip silpnesnį padarą, visada prispaudžia prie sienos. Todėl Montekių tarnus aš nuvysiu šalin, o mergas priremsiu prie sienos.

GREGORIJUS

Betgi piaunasi tarp savęs mūsų ponai, o mes — tik jų tarnai.

SAMSONAS

Vis tiek pat! Būsiu negailestingas kaip tironas. Susidorojęs su vyrais, užgulsiu ant mergų.

GREGORIJUS

Kaip? Iš karto ant visų?

SAMSONAS

Iš karto ant visų ar ant kiekvienos atskirai,— galvok, kaip nori.

GREGORIJUS

Apie tai turės pagalvoti jos pačios.

SAMSONAS

Be abejo, kol dar tvirtai stoviu ant kojų, menki juokai su tokiu bulium, kaip aš.

GREGORIJUS

Gerai, kad tu ne žuvis, nes tąsyk tu būtum tikriausiai menkė. Trauk savo kardą, — ateina du vyrukai iš Montekių namų.

[eina Abramas ir Baldasaras

SAMSONAS

Mano kalavijas apnuogintas. Užkibink juos. Šį kartą jie nuo mūsų nepabėgs.

GREGORIJUS

Bet kažin, ar tu nuo jų nepabėgsi?

SAMSONAS

Nebijok.

GREGORIJUS

Dievaži, būtų ko bijotil

SAMSONAS

Tegu jie pradės pirmi; tuomet įstatymas bus mūsų pusėj.

GREGORIJUS

Aš susirauksiu, eidamas pro juos; pažiūrėsim, kaip jiems tai patiks.

SAMSONAS

Manau, kad nelabai. Aš jiems parodysiu špygą, ir gėda, jeigu jie ramiai pakės tokį įžeidimą.

ABRAMAS

Jūs rodote mums špygą, gerbiamasis?

SAMSONAS

Aš rodau špygą, gerbiamasis.

ABRAMAS

Jūs rodote mums špygą, gerbiamasis?

SAMSONAS

tyliai Gregorijui

Ar įstatymas bus mūsų pusėj, jeigu atsakysi jam „taip“?

GREGORIJUS

Ne.

SAMSONAS

Ne, gerbiamasis, aš nerodau jums špygos, — aš tiesiog rodau špygą.

GREGORIJUS

Jūs ieškote priekabių, meldžiamasis?

ABRAMAS

Priekabių, meldžiamasis? Anaip tol.

GREGORIJUS

Jei norit su manim susipykti, meldžiamasis,— labai prašom. Manasis ponas nė kiek ne blogesnis už jūsų.

ABRAMAS

Bet ir ne geresnis.

SAMSONAS

Gera! meldžiamasis.

GREGORIJUS

tyliai Samsonui

Sakyk: „geresnis“! Čionai štai ateina vienas mano pono giminaitis.

SAMSONAS

Ne, manasis geresnis.

ABRAMAS

Melas!

Įeina Benvolijus

SAMSONAS

Na, traukite kardus, jei esat vyrai. Gregorijau, neapsileisk, kirstelk iš peties!

Kaunasi

BENVOLIJUS

Kvailiai, nustokit! Kardus į makštis!

Priverčia juos nuleisti kardus

Jūs patys nesuprantate, ką darot.

Įeina Tebaldas

TEBALDAS

Kaip? Tu susikibai su tais storžleviais?
Benvolijau, pasižiūrėk čionai,—
Pažvelk į veidą mirčiai!

BENVOLIJUS

Aš bandau
Sutaikint juos. Paslėpki savo kardą
Arba padėk man galą padaryti
Peštynėms.

TEBALDAS

Ką? Ir tu dar apie taiką
Drįsti kalbėt? Aš nekenčiu taikos
Kaip pragaro, kaip ir visų Montekių,
Kaip ir paties tavęs. Baily, laikykis!

Kaunasi.
Įeina abiejų giminių šalininkai ir
prisideda prie muštynių; paskiau
pasirodo miestiečiai su vėzdais.

PIRMASIS MIESTIETIS

Greičiau vėzdus ir alebardas! Muškit!
Šalin Montekiai! Muškit Kapulečius!

Įeina Kapuletis su chalatu ir sinjora
Kapuleti

KAPULETIS

Ko šaukiat? Kur didysis mano kardas?

SINJORA KAPULETI

Ramentą jam, ramentą, o ne kardą!

KAPULETIS

Sakau aš, duokit kardą! Štai senasis
Montekis man kalavijų grūmoja.

Įeina senasis Montekis ir sinjora
Monteki

MONTEKIS

Ei tu, niekšingas Kapuleti!

Žmonai

Leisk,

Įsikabinus nelaikyk manęs!

SINJORA MONTEKI

Nedrišk nė žingsnio žengt į muštynes.

[eina kunigaikštis Eskalas su palyda

KUNIGAIKŠTIS

Maštautojai, tiesos neapkentėjai,
Sutepę kardus brolišku krauju!
Klausykite manęs! Laukiniai žvėrys,
Kurie gesinat apmaudo liepsnas
Čiurkslėm raudonom, trykštančiom iš kūno!
Jeigu bausmės nenorit užsitraukti,
Iš rankų kruvinų ginklus prakeiktus
Tuoį meskite ir paklausykit žodžių
Surūstintojo jūsų kunigaikščio.
Jau tris kartus, dėl niekniekio įtūžę,
Šeimyninėmis riaušėmis čionai
Ramybę mūsų drumstėt; tris kartus
Dėl jūsų žilagalviai veroniečiai,
Garbingus savo apdarus numetę
Ir pamirštas pagriebę alebardas,
Be darbo surūdijusias visas,
Plienu išspręsti bandė vaidą seną.
Jei drįsit vėl ramybę miesto drumsti,
Už tai gyvybe savo užmokėsit.
Šį kartą — galit skirstytis; keliaukit!
Jūs, Kapuleti, eisit su manim;
O jūs, Monteki, šiandien vakare
Turėsite atvykt į Vilafranką,
Į mūsų teismo būstinę, ir ten
Išgirsti mūsų valios pareiškimą. —
Tuoį man išsivaikščiokit visi,
Jei norite išvengt rūščios bausmės!

*Pasišalina visi, išskyrus Montekį,
sinjorą Montekį ir Benvolijų.*

MONTEKIS

Kas tą kivrčą seną vėl pradėjo?
Sūnėne, jūs čia buvot visą laiką?

BENVOLIJUS

Tarnus dviejų Veronos giminių
Aš įkaršty kautynių užtikau;
Juos perskirti ginklu norėjau aš,
Bet čia staiga Tebaldas karštakraujis
Atbėgo, išsitraukęs kalaviją,
Ir, šaukdamas į dvikovą mane,
Viršum galvos bekūnį čaižė orą,
Kuris lyg vėjas švilpė pašaipiai.
Pamatę grumtynes, subėgo žmonės,
Ir mūšis gatvėj užvirė baisus,
Kol kunigaikštis perskyrė visus.

SINJORA MONTEKI

Romeo į šią bėdą neįkliuvo;
Labai džiaugiuos. Bet kurgi jis pražuvo?

BENVOLIJUS

Kai pro rytų nuauksintąjį langą
Dar nežiūrėjo saulė iškilni,
Aš, nerimo pagautas, išėjau
Prasiblaškyt į figmedžių giraitę,
Kerojančią į vakarus nuo miesto;
Tą valandą ankstyvą jūsų sūnų
Išvydau vaikštinėjantį; prie jo
Norėjau aš priėti. Bet Romeo,
Mane pamatęs, dingo tankmėje.
Žinodamas gerai iš patyrimo,
Ką reiškia jausti sielvartą širdy,
Paguodos savo liūdesiui slaptam
Nebeieškojau liūdesy bičiulio,
Jį palikau ramybėje ir vienas
Paniuręs nuėjau savu keliu.

MONTEKIS

Tenai ne sykį rytmečio vėsoj
Jį matė žmonės. Ašaromis savo
Žolių ankstyvą gausindamas rasą,
Jis dūsauja,—ir niaukiasi dangus
Nuo jo gilių atodūsių. Bet vos tik
Atbunda rytuose džiaugsminga saulė

Ir pakelia užuolaidos kraštelį
Nuo patalo dar miegančios Auroros, —
Jis susikrimtęs bėga tuoj namo,
Užsirakina savo kambary
Ir, langus užsidangstęs, giedrą dieną
Pasineria dirbtinėn tamsumon.
Jei nevilčiai jis juodai pasiduos,
Kas jį galės apsaugot nuo bėdos?

BENVOLIJUS

Ar žinote, taurusis mano dėde,
Kur viso šito glūdi priežastis?

MONTEKIS

Ne, nežinau; jis man nesako nieko.

BENVOLIJUS

Ar jūs kamantinėjot jį?

MONTEKIS

O kaipgi?

Ir aš patsai, ir mano artimieji.
Bet jis gyvena savo tik jausmais,
Vien jų, deja, teklauso patarimo,
Iš tolo nesileidžia į kalbas
Ir lieka nebylus ir užsidaręs,
Lyg kirmino pakąstas pumpurėlis,
Kuris vešlių neišskleidė dar lapų
Ir nesuspėjo saule pasidžiaugt.
Jei paslaptį žinočiau tos ligos,
Padėčiau jam nusikratyti jos.

Įeina Romeo

BENVOLIJUS

O štai ir jis. Paeikite į šalį. —
Žūt būt patirsiu, kas jo širdį gelia.

MONTEKIS

Eime, sinjora. — Iš visos širdies
Benvolijui linkiu geros kloties.

Montekis ir sinjora Monteki pasi-
šalina

BENVOLIJUS

Romeo, labas rytas.

ROMEO

Dar tik rytas?

BENVOLIJUS

Prieš valandėlę išmušė devintą.

ROMEO

O, kaip prailgsta ilgesio minutės!
Tai mano tėvas paskubom išėjo?

BENVOLIJUS

Taip. Bet sakyk man, kas per ilgesys
Tau minutes prailgina, Romeo?

ROMEO

Pasiilgimas to, kas man galėtų
Šias minutes sutrumpint.

BENVOLIJUS

Meilė?

ROMEO

Ne...

BENVOLIJUS

Nusivylimas?

ROMEO

Nusivylimas meile be vilties.

BENVOLIJUS

Deja! Po meilės nekalta skraiste
Baisus tironas tyko pasislėpęs.

ROMEO

O, meilė nors akla, bet į jausmus
Surasti moka visada kelius! —
Kur mes pietausim? Vėl muštynės buvo?

Nepasakok man apie jas. Girdėjau.
Daug vargo neapykanta mums teikia,
Bet meilė — dar daugiau. Ir kas gi ji?
Kilnių geismų ir apmaudo siautimas,
Keista būtybė, gimusi iš nieko,
Džiugi vergovė, šaldanti liepsna,
Žavingų formų mišinys kraupus,
Švininis pūkas, dūmas spindulingas,
Ligota sveikata, bemiegis miegas...
Štai meilė, kuri siaučia manyje
Ir veltui laukia atsako, deja.
Gal tau juokinga?

BENVOLIJUS

Ne, veikiau graudu.

ROMEO

Dėl ko, drauguži mielas?

BENVOLIJUS

O dėl to,
Kad sielvarto pilna tava širdis.

ROMEO

Tokia įsimylėjusių lemtis..
Kančių našta krūtinę man slogina.
O tavo žodžiai dar labiau gramzdina
Į liūdesį mane — ir aš jaučiu
Meilingoj sieloj dveja tiek kančių.
Kas toji meilė? Garo debesėlis,
Atodūsis, į orą pasikėlęs,
Šviesos ir laimės tviskanti versmė
Ar skausmo ašarų juoda gelmė!
Taip, meilė — išmintinga beprotybė,
Medus saldžiausias ir nuodų kartybė.
Sudie, bičiuli.

BENVOLIJUS

Aš einu kartu.
Manęs, tikiuosi, neatstumsi tu.

ROMEO

Pats praradau save. Aš ne čionai.
Tai ne Romeo: jis kitur nūnai.

BENVOLIJUS

Sakyk rimtai, ką tu įsimylėjęs?

ROMEO

Nejaugi tu manai, kad aš juokauju?

BENVOLIJUS

Ne, anaip tol. Rimtai, kas ji tokia?

ROMEO

Benvolijau, nerūpi man juokai:
Tu mirstančiam ligoniui įsakai
Rašyti testamentą... Aš, brolau,
Rimtai mergaitę vieną pamilau.

BENVOLIJUS

Čia būtent aš ir taikiau visą laiką.

ROMEO

Taiklus šaulys! Aš pamilau gražuolę.

BENVOLIJUS

Jei taikinyš gražus, — taiklesnis šūvis.

ROMEO

Deja, šį kartą šovei tu pro šalį.
Sužeisti Kupidonas jos negali;
Skaisti ir išmintinga kaip Diana,
Ji lyg dievaitė tarp žmonių gyvena;
Strėlė Amūro jai nepavojinga;
Ir žvilgsniai švelnūs, ir kalba meilinga
Į jos dorybių šarvą atsitrenkia;
Net visagalis auksas nepalenkia
Jos grožio įstabaus. Bet mirs jinai,
Ir dings kape jos grožis amžinai.

BENVOLIJUS

Gal ji skaistybę saugoti prisiekė?

ROMEO

Taip, ji pasaulį išdidžiai paniekė —
Nelyginant bevaisė dykuma,
Grožybės žiedą mirčiai smerkdama.
Jinai tokia protinga ir graži,
Jog man nelieka nieko, dievaži,
Kaip apie ją svajoti be vilties,
Bodėtis savimi ir laukt mirties.

BENVOLIJUS

Tu stenkis negalvoti apie ją.

ROMEO

Patark man, ką daryt, kad negalvočiau?

BENVOLIJUS

Nuo jos akis nukreipki, duok jom laisvę.
Kitų gražuolių paieškok.

ROMEO

Tai — būdas

Aiškiau dar pamatyt jos tobulybę.
Pro juodą kaukę moters žavesys
Tik dar labiau vaizduotę mūsų žavi.
Apakėlis negali niekuomet
Šviesos, kurią prarado jis, pamiršti.
Parodyk man gražiausią iš gražuolių:
Ji bus man priminimas apie tą,
Kuri jos grožį praneša. Lig sveikas.
Naudos iš tavo žodžių nematau...

BENVOLIJUS

Pasižadu žūt būt padėti tau.

Abu išeina

II SCENA

Gatvė.
Įeina Kapuletis, Paris ir Tarnas

KAPULETIS

Aš ir Montekis — nubausti vienodai.
Nejaugi mes, sulaukę žilo plauko,
Taikingai negalėtume gyvent?

PARIS

Iš tikro gaila: du garbingi vyrai
Tarpusavy vaidijas nuolatos. —
Bet kaipgi mano prašymas, sinjore?
Jūs nedavėt atsakymo į jį.

KAPULETIS

Aš pakartosiu tai, ką jau sakiau:
Duktė manoji visiškai dar vaikas —
Ji eina keturioliktus metus.
Tegu gamta pagelsta dar dusyk, —
Ir jai tekėti metas bus kaip tik.

PARIS

Aš motinų ir jaunesnių mačiau.

KAPULETIS

Kas teka per anksti, pasens greičiau.
Visus mano vaikus priglobė žemė;
Dabar viena paguoda man — jinai.
Jos širdį užkariaukit, mielas Pari,
Ir, jeigu mano žodis ką nors sveria,
Žinokite, jog nuosprendžiui dukters
Valia jos tėvo be kalbų pritaro.
Šiandieną vakare, kaip esam pratę,
Naminį balių ruošiamo kasmetį;
Nemaža laukiu aš mielų svečių
Ir jus atsilankyt taip pat kviečiu.
Kuklioj pastogėj mano bus merginų,

Užtemdančių švytėjimą žvaigždynų.
Kaip džiaugiasi jaunimas tuo metu,
Kada gegužis margu apsiaustū
Galutinai išvaro žiemą seną,
Taip šie die bus smagu buveinėj mano;
Jaunų gražuolių žydinčiam būry
Patsai nuspręst galėsite, kuri
Labiausiai jums patiks; per šitą balių
Matysit ir kukliausią iš gėlelių —
Džuljetą. Einam su manim kartu. —

Paduodamas tarnui raštą

O tu, nenaudėli, su šiuo raštu
Apeisi mūsų gražiąją Veroną
Ir, nepraleisdamas nė vieno pono
Iš tų, kurie paženklinti čionai,
Praneši, kad jų lauksiu būtinai.

Paris ir Kapuletis išeina

TARNAS

„Apeisi su raštu!..“ O ką aš žinau, kas jame pribraižiota?
Gal čia parašyta, kad kurpius dirba uolekčiu, siuvėjas —
kurpaliumi, žvejys — teptuvu, o dažytojas — bradiniu? Ir
kaipgi aš surasiu tuos, kurie čia paženklinti, jei nesuprantu,
ką tie jo ženklai reiškia? Teks paieškot mokytesnio vyro.
O, man sekasi!

Ieina Benvolijus ir Romeo

BENVOLIJUS

Ugnis malšina ugnį; nuliūdimą
Nustelbia veikiai širdgėla gili,
Kai sukantis galva tau svaigti ima,
Į kitą pusę sukis, kiek gali.
Drauguži, apsikrėsk aistra nauja,
Ir dings senoji meilė širdyje!

ROMEO

Taip, šitas tavo trauklapis galėtų
Naudingas būti atvejais tokiais.

BENVOLIJUS

Kokiais gi būtent atvejais?

ROMEO

Tada,

Kai nusilauži koją.

BENVOLIJUS

Na, Romeo,

Tu išėjai iš proto?

ROMEO

Anaiptol.

Aš tik netekęs laisvės kaip beprotis,
Supančiotas, nusilpęs, išbadėjęs
Ir užplaktas... — Laba diena, broliuži!

TARNAS

Laba diena. Jūs mokate skaityt?

ROMEO

Aš liūdną savo lemtį — įskaitau.

TARNAS

Na, to jūs tikriausiai išmokote ir be knygos. Bet sakykit,
ar galite jūs perskaityti, kas parašyta popieriuje?

ROMEO

Taip,— jeigu moku kalbą ir pažįstu raides.

TARNAS

Teisingai šnekat. Likite sveiki.

ROMEO

Palauk, broliuži; duok, aš paskaitysiu.

Skaito

„Sinjoras Martinas su žmona ir su dukterimis; grafas
Anselmas kartu su jo seserimis gražuolėmis; gerbiamoji sin-
joro Vitruvijaus našlė; sinjoras Plačencas su jo dailiomis
dukterėčiomis; Merkucijus ir jo brolis Valentinas; mano

dėdė Kapuletis su žmona ir dukterimis; žavingoji mano dukterėčia Rozalina; Livija; sinjoras Valentė ir jo pusbrolis Tebaldas; Lucijus ir žvitrioji Elena..." Puikiai parinkta kompanija. Kur jie visi kviečiami?

TARNAS

Va, ten.

ROMEO

Kur — ten?

TARNAS

Pas mus — vakarieniauti.

ROMEO

Pas ką — pas jus?

TARNAS

Ogi pas mano poną.

ROMEO

Turėjau apie tai išsyk paklausti.

TARNAS

Galiu jums viską pasakyti ir neklausiamas. Mano ponas — turtingas didikas Kapuletis; ir jei tik nesat iš Montekijų giminės, tai labai prašom ateit išmaukti vynelio. Likit sveikas ir linksmas!

Išeina

BENVOLIJUS

Į kasmetinį balių Kapulečio
Tarp žavingiausių moterų Veronos
Atvyks Rozalina, brangioji tavo.
Nueik tenai. Bešališku žvilgsniu
Ją su kitom gražuolėm tu palygink,
Ir tąsyk tavo gulbė nekalta
Lyg varna pasirodys tau juoda.

ROMEO

Jei mano akys gali taip suklysti, —
Pavirskit, ašaros, ugnim baisia

Ir, kaip eretikus, už melagystę
Sudeginkit vyzdžius jų liepsnose.
O, net ir viską reginčioji saulė
Tokios, kaip ji, nematė šiam pasauly.

BENVOLIJUS

Nors mylimąją savo daugelkart
Regėjai tu, bet visad — pačią vieną;
Turi jos grožį akimi pasvert,
Kai bus kitų ji apsupta šiandieną:
Nė nepajusi, kaip paveikslą jos
Nenoromis išmesti iš galvos.

ROMEO

Eime. Tarp tų būtybių nuostabiausių
Gal savo brangią pamatyti gausiu.

Abu išeina

III SCENA

Kambarys Kapulečio namuose.
Įeina Sinjora Kapuleti ir Auklė.

SINJORA KAPULETI

Pašauk man dukrą! Aukle, kur Džuljeta?

AUKLĖ

Prisiekiu savo mergyste senąja,
Aš ją šaukiau.— Kur tu, stirniuke mano!
Peteliškėle! — Ak, kur ji prasmego?
Džuljeta, ar girdi?

Įeina Džuljeta

DŽULJETA

Kas atsitiko?

AUKLĖ

Jus šaukia motina.

DŽULJETA

Aš atėjau.

Ko iš manęs norėjote, mamyte?

SINJORA KAPULETI

Dalykas štai koks... — Aukle, pasišalink, —

Mes turime pasikalbėti vienos.

Ne, aš apsigalvoju. Pasilik.

Gali klausytis pašnekesio mūsų.

Žinai, dukrelė mano jau paaugo...

AUKLĖ

Kaip kažin ką, aš josios metelius

Galėčiau suskaičyt lig valandėlės.

SINJORA KAPULETI

Jai keturiolikos nėra.

AUKLĖ

Tegu

Man keturiolika dantų išrauna

(Nors burnoje beliko keturi!),

Jei tai, ką jūs pasakėt, — netiesa.

Kiek dar iki petrinių?

SINJORA KAPULETI

Dvi savaitės,

Gal truputį, keliom dienom, daugiau.

AUKLĖ

Daugiau ar kiek mažiau — ne tai svarbu;

Žinau tik, kad petrinių vakare

Jai lygiai keturiolika sukaks.

Jinai ir amžinatilsį Suzana

Tiek pat turėjo metų. Bet, matyt,

Suzana buvo man perdaug gera,

Kad atėmė ją dievas iš manęs.

Taigi, sakau, petrinių vakare

Sukaks jai keturiolika, — taip, taip!

Aš viską puikiai atmenu. Praėjo

Vienuolika metelių nuo to laiko,

Kai čia drebėjo žemė. Niekados
Per amžių to užmiršti negalėsiu!
Tą dieną aš atjunkiau ją kaip tik
Ir, prisitrynus metėlėm krūtis,
Prie karvelidės saulėj atsisėdau;
Jūs buvote abudu su ponu
Tada išvykę Mantujon. — Kaip matot,
Protelis mano nenusilpo, ne! —
Reikėjo pažiūrėt, kaip ji, kvailiukė,
Pajutusi kartumą spenyje,
Susiraukė piktai ir metė krūtį!
Staiga tik trakšt — sudrebo karvelidė...
Čia ir be raginimų, patikėkit,
Aš bėgti leidausi... Nuo tos dienos
Vienuolika jau metų bus praslinkę.
Tuomet pati ji pastovėt galėjo, —
Ne, dievaži, krypuodama jau lakstė;
Susimušė kakteleį ji prieš tai,
Ir mano vyras (duok jam, dieve, dangų,
Pašposaut mėgo!) paėmė mergaitę
Ir jai pasakė: „Tu kritai kniūpsčia?
Palauk, ir aukštininka krisi tu,
Kai išgudrėsi. Ne tiesa, vaikelį?“
Ir tuoj išdykėlė — kaip dievą myliu! —
Nustojė verkti ir atsakė: „Taip.“
Juokais išpranašauk tu man teisybę!
Dievaž, jei tūkstantį gyvensiu metų, —
To neužmiršiu: „Ne tiesa, vaikelį?“ —
Paklausė mano vyras, — ir kvailiukė
Kaip mat nuščiuvo ir atsakė: „Taip.“

SINJORA KAPULETĖ

Užtenka, netarškėk, tave prašau.

AUKLĖ

Gerai, sinjora. Na, bet pasakykit,
Kaip nekvatoti aš galiu? Nutilo
Ir tučtuojau ramiai atsakė: „Taip.“
O susikūlus buvo ne juokais, —
Jai netgi ant kaktos iššoko gumbas

Sulig karvelio kiaušiniu didumo,—
Ir klykė ji baisiausiai, dievaži.
„Kniūpsčia kritai? — pasakė mano vyras. —
Kai paūgėsi, — aukštininka krisi.“
Ir ji nutilo ir atsakė: „Taip.“

DŽULJETA

Nutilki tu bent kartą, aukle.

AUKLĖ

Cit,
Daugiau nė žodžio. Dieve tau padėk!
Dailesnio kūdikėlio už tave
Nežindžiau savo amžiuje nė sykio.
Dabar aš nieko kito nenorėčiau,
Kaip pamatyti tavo vestuves.

SINJORA KAPULETI

Aš apie tai kaip tik ir atėjau
Pasikalbėt su tavimi, Džuljeta.
Dukrele, tu norėtum ištekt?

DŽULJETA

Tokios garbės nesapnavau aš niekad.

AUKLĖ

Tokios garbės!.. Ne, jeigu aš pati
Nebūčiau buvus žindytoja tavo, —
Galėčiau pamanyti, kad su pienu
Tu įčiulpei tiek proto į save.

SINJORA KAPULETI

Tau laikas apie vyrą pagalvot.
Žinau Veronoj daug garbingų damų,
Kurios yra jaunesnės, negu tu, —
O jos jau motinos. Jei aš neklystu,
Tave, dukrele mano, pagimdžiau,
Nė nesulaukusi tavųjų metų.
Trumpai pasakius, reikalas toksai:
Kilnūsiai Paris prašo tavo rankos.

AUKLĖ

O, tai bent vyras! Stačiai kaip nulietas!
Sakytumei — ne vyras, o bijūnas.

SINJORA KAPULETĖ

Veronos saulė niekad dar nematė
Bijūno tokio.

AUKLĖ

Taip, tikra tiesa:
Bijūnas, dievaži, bijūno žiedas!

SINJORA KAPULETĖ

Kaip tu jauti, — jįsai patinka tau?
Kada jį balių šiandien pamatysi,
Tu stenkis įskaityti jo veide,
Tarytum knygoj, žavesį jaunatvės;
Įsidėmėki bruožus jo visus:
Koksai tarp jų darnumas nuostabus!
O kiek, be to, dar gėrių paslėptų
Iškalbiame jo žvilgsny rasi tu!
Šiai meilės knygai gyvai ir turtingai
Vien aptaiso, ją puošiančio, testinga.
Žuvis po gilų nardo okeaną, —
Grožybė grožio prieglobsty gyvena.
Knyga, auksinių kupina minčių,
Auksinių reikalauja ir sagčių.
Tad, nieko nebijodama, tekėk,
Nuo to nesumenkėsi tu nė kiek.

AUKLĖ

Nesumenkėsi!.. Kur tau! Atvirkščiai:
Juk moterys nuo vyrų tik storėja.

SINJORA KAPULETĖ

Žodžiu, patinka Paris tau, dukryte?

DŽULJETA

Dar nežinau. Sunku man atsakyti.
Kaip teikėtės to pageidauti jūs,
Nukreipsiu vakare į jį žvilgsnius.

Įeina Tarnas

TARNAS

Sinjora, svečiai jau susirinkę, vakarienė ant stalo, visi ieško jūsų, klausia, kur panelė, viralinėje keikia auklę, visur baisi maišatis. Turiu bėgti prie svečių. Prašau jus negaištuoti nė valandėlės.

Išeina

SINJORA KAPULETI

Tuoju. — Grafas laukia. Eik, duktė, į balių.

AUKLĖ

Linkiu aš daug laimingų tau naktelių.

Išeina

IV SCENA

Gatvė.

Ieina Romeo, Merkucijus, Benvolijus, drauge su jais dar penkios ar šešios kaukės, deglanešiai ir kiti.

ROMEO

Ar mes, vidun įžengę, tarsim žodį
Prašydami šeiminkūnų nepykt,
Ar apsieisim be jokių kalbų?

BENVOLIJUS

Tos gražbylostės ne madoj. Nereikia
Mums Kupidono užrištom akim,
Kuris totorišku lanku spalvotu
Tarytum vėrnas baido paneles;
Nereikia mums nė suflerio, kuris
Pagelbėtų prologą išstenėti.
Mes pagal savo šoksime dūdelę —
Ne pagal jų. O paskui — sudie.

ROMEO

Aš strapalioj nelinkęs. Duok man deglą.
Nors ir tamsu yra manojoj sieloj,
Šviesos nešėju noriu būt kitiems.

MERKUCIJUS

Ne, tau pašokt vis viena teks, Romeo.

ROMEO

Iš tikro, negaliu. Bateliai jūsų —
Lengvučiais padais; mano gi širdis
Lyg švino gabalas prie žemės traukia,
Aš pajudėti neturiu jėgų.

MERKUCIJUS

Juk tu įsimylėjęs: suplasnok
Sparnais Amūro ir pakilk aukštybėn.

ROMEO

Mane Amūras pervėrė strėle,
Ir jo greiti sparnai man nepadės.
Iš sielvarto nematomųjų pančių
Ištrūkti niekaip neįstengiu aš,
Sulinkęs po našta galingos meilės.

MERKUCIJUS

Žiūrėk, jei griūsi, — neprispauski jos:
Perdaug sunkus tu šitokiai švelnybei.

ROMEO

Tu meilę vadini švelnybe? Ne,
Jinai žiauri, kandi, negailestinga
Ir duria ji nelyginant erškėtis.

MERKUCIJUS

Jei meilė tau žiauri, — būk jai žiaurus;
Ji kandžioja tave, — ir tu ją kandžiok,
Kol ji atliš. Duok mano veidui maukšlį.

Užsideda kaukę

Ant kaukės kaukę! Vietoje kaktos
Dabar lai antveidis šilkinis rausta,
Jei įžūli stebėtojo akis
Negražią mano povyžą suniekins.

BENVOLIJUS

Na, belskimės. Ir kai tiktai įeisim,
Paleisime tuojau į darbą kojas.

ROMEO

Man deglą duokite. Smagus jaunimas
Tegu brūžuoja kulnėmis grindis,
O aš, kaip sako patarlė sena,
Laikydamas žibintą, pastovėsiu.
Aš liūdesy paskendęs, man nyku.

MERKUCIJUS

Reik traukti skęstantįjį už plaukų,
Kad tu, ko gero, neprigertum baloj,
Kitaip pasakius — meilėj, į kurią
Esi įklimpęs lig ausų. Na, einam.
Mes veltui čia eikvojame aliejų.

ROMEO

Aš nemanau.

MERKUCIJUS

Iš tūpčiojimų šitų,
Man rodosi, tiek pat yra naudos,
Kiek dienvidį iš lempos uždegtos.
Sutik verčiau su tuo, ką pasakiau.
Ir mūsų išmone tikėk daugiau.

ROMEO

Aš atėjau pasižiūrėti kaukių,
Bet nieko gero sau iš to nelaukiu.

MERKUCIJUS

Dėl ko gi, aš paklaust norėčiau.

ROMEO

Mat,
Aš sapnavau šią naktį...

MERKUCIJUS

Aš taip pat.

ROMEO

Ką sapnavai tu?

MERKUCIJUS

Kad sapnai meluoja.

ROMEO

O kai kada ir tiesą atvaizduoja.

MERKUCIJUS

Tave aplankė karalienė Meb;
Ji — pribuvėja fėjų viešpatystėj.
Mažytė kaip agato akmenėlis,
Kurį ant smiliaus burmistro matai,
Ji, šešetą musyčių pasikinkius,
Po miegančiųjų nosis važinėja.
Kojytės voro — vietoj stipinų
Sudėtos į ratus; vežimo dangtis
Iš laumžirgio sparnelių padarytas,
Vadelės — iš voratinklio ploniausio,
O pavalkai — iš spindulių mėnulio.
Prie svirplio kaulo pririštas plaušelis —
Tai jos botagas; aprengtas pilkai,
Priešakyje vežėju sėdi uodas,
Tur būt, mažesnis net už kirmėlytę,
Kurį gali surast panagėse
Be darbo slampinėjančių merginų.
Jos karietaitė — riešuto kiautelis:
Padirbo ją dailidė voverė
Ar vabalas senukas, račius fėjų.
Taip ji kas naktį lekia sau risčia
Per mylinčiųjų smegenis, ir jiems
Vaidenasi tuojau sapnai meilingi;
Čia šmėstelia jinau didiko keliais,
Ir jam iškart vaidenas reveransai;
Čia užkabina ji pirštus teisėjo,
Kuriam prisisapnuoja riebus kyšiai;
Čia damos lūpom pralekia staiga,
Ir jai tuojau sapnuojas bučiniai, —
O kartais lūpas joms spuogais nubarsto,
Už tai, kad jos pamėgo saldumynus.

Užrieda ji ant nosies ir dvariškiui,
Kurs pro miegus malones sosto regi;
Paršiuko uodegyte pakutena
Klebono šnerves, — ir bematant jam
Vaidenasi parapija turtinga;
Jei ant kareivio kaklo ji užklysta,
Jis pradeda sapnuoti kautynes,
Žabangus, puolimus, ispanų durklus
Ir sieksnines taures raudono vyno;
Ūmai jis girdi būgną ausyse,
Akis atmerkęs krūptelia, pašoka
Ir, sodriai nusikeikęs, miega vėl.
Tai karalienė Meb nakties tamsybėj
Karčius gauruotus suvelia arkliams
Ir juos biauariais mazgais susukinėja,
Kuriuos atnarpliot, sako, pavojinga.
Ji — ragana; jei tik užsnūs mergaitė
Aukštiekninka, ji spaudžia ją visaip
Ir pratina ir moko ateity
Pakelti saldžią naštą moterystės.
Tai ji...

ROMEO

Nutilk, Merkucijau, nutilk,
Tu tauziji nesąmones, — užtenka.

MERKUCIJUS

Aš pasakoju tau apie sapnus:
Juos dykinėjančiam prote žmogaus
Pagimdo įnoringoji vaizduotė,
Lengva ir neapčiuopiama kaip oras
Ir atmaininga lyg dvelkimas vėjo,
Kuris krūtinę šiaurės apsnigtos
Sparnais paglosto ir, piktai sušvilpęs,
Žiūrėk, vėl skrenda į pietus rasotus.

BENVOLIJUS

Kol šitas tavo vėjas nešė mus,
Gal spėjo pasibaigti vakarienė?
Man regis, mes ateisim per vėlai.

ROMEO

Bijau, kad per anksti. Nujaučia siela,
Ką ten slapta man žvaigždės pranašauja;
Tasai naktinis balius bus pradžia
Lemties mano liūdnosios, o paskui
Pavargusią krūtinėj plakti širdį
Mirtis ankstyba veikiai nuramins.
Bet tas, kuris vairuoja mano laivą,
Pakėlė jau bures. Eime, draugai.

BENVOLIJUS

Pirmyn, mušk būgną.

Visi išeina

V SCENA

Salė Kapulečių namuose.
Įeina muzikantai, paskui tarnai su
servetėlėmis.

PIRMAS TARNAS

Kurgi prasmego Puodinis? Ko jis man nepadeda nešt
indus? Argi tai ne jo darbas — mainyt ir grandyt lėkštes?

ANTRAS TARNAS

Bloga, kai viską namuos tvarko vienas ar du žmonės —
ir dar tie patys purvinom rankom.

PIRMAS TARNAS

Gabenkite lauk krėslus, indaują — prie sienos! O tu
mesk akį į stalo sidabrą. — Būk geras, nudžiauk man gaba-
liuką marcipano ir, jei esi draugas, tai pasakyk ten prie
durų, kad įleistų Suzaną Gírnakalę ir Nelą. — Antonijau!
Puodini!

ANTRAS TARNAS

Aš čia. Ko reikia?

PIRMAS TARNAS

Tavęs baisiai ieško, teiraujas, reikalauja didžiojo menė.

TREČIAS TARNAS

Negi gali žmogus vienu ir tuo pat metu visur suspėti?
— Na, vyručiai, žvaliau! Gyviau plušėsi, daugiau turėsi.

Pasišalina.

Įeina Kapuletis su Džuljeta ir kitais
namiškiais; priešais — svečiai, kai
kurie jų su kaukėmis.

KAPULETIS

Įeikite, mieli sinjorai! Damos,
Kurioms bateliai kojų nepritrynė,
Pašokti nori šiandien su jumis.
Na, ką jūs pasakysite, gražuolės?
Kuri iš jūsų nepriims kvietimo
Ir maivysis, ta vaikščioja tikrai
Su pūslėmis... Pataikiau, ne tiesa?
Prašau jus, mano ponai! Buvo laikas,
Kada ir aš į ausį savo damai
Komplimentus kuždėjau iš po kaukės.
Tos dienos jau toli, toli, toli...
Sinjorai, prašom! Griežkit, muzikantai!
Į šalį malonėkit! Prasiskirkit!
Mergaitės, eikit šokti! Daugiau šviesos!

Muzika. Svečiai šoka.

Tarnai, stalus atstumkite greičiau!
Gesinkit liepsną židiny! Tvanku,
Nesitikėjau, kad pavyks taip puikiai
Šis mūsų vakaras. Kur jūs? Sėdėkit,
Sėdėkit, mielas dėde Kapuleti, —
Mes atūžėme savo dieneles.
Kiek metų bus praėję nuo to laiko,
Kai mudu buvom paskutinį kartą
Su kaukėmis?

DĖDĖ KAPULETIS

Kaip kažin ką, man rodos,
Metelių trisdešimt.

KAPULETIS

Iš kur? Mažiau.

Bent penkerius numuškit, — ar ne tiek
Sukanka nuo Lučencijaus vestuvių
Per sekmines? Atsimenu, tada
Ir šokome su kaukėmis.

DĖDĖ KAPULETIS

Anksčiau,

Anksčiau tikriausiai. Jo sūnus — vyresnis;
Jam bus jau trisdešimt.

KAPULETIS

Ką jūs man šnekat?

Prieš porą metų jis dar buvo vaikas.

ROMEO

Tarnui

Kas ši damà, kuri paduoda ranką
Tam kavalieriui?

TARNAS

Nežinau, sinjore.

ROMEO

Deglių liepsna pavydi jai šviesos!..
Nakties glėby man spindi veidas jos,
Kaip spindi mauro ausyje briliantai;
Visi privalo lenktis jai lyg šventai.
Tarsi karvelis tarp juodų varnų,
Ji tarp draugių išsiskiria jaunų.
Po šokio ją žūt būt turiu pasekti
Ir bent paspausti ranką jai... Šią naktį
Grožybės idealą pamačiau.
Širdie, ar tu mylėjai ką anksčiau?

TEBALDAS

Aš, rodosi, girdžiu Montekio balsą? —
Berniuk, rapyrą! — Kaip tas niekšas drįso .
Su juokdariška kauke lįst čionai
Ir tyčiotis iš pokylio garbingo?

Prisiekiu šlōve savo giminės,
Jis brangiai už tą žygį užmokės.

KAPULETIS

Ko baisiai taip sūnėnas mano rėkia?

TEBALDAS

Čia mūsų priešas, dėde! Čia Montekis!
Atėjęs neprašytas į namus.
Jis tyčiojas begėdiškai iš mūs.

KAPULETIS

Kas jis? Romeo?

TEBALDAS

Niekšiškas Romeo.

KAPULETIS

Atstok nuo jo, brolau, nusiramink.
Jis elgiasi kaip pagarbus svetys
Ir, kiek žinau, Veronoje garsėja
Kaip doras ir išauklėtas jaunuolis.
Nė už visas gėrybes mūsų miesto
Aš savo namuose neleisiu niekam
Ižeidinėti jo. Nesikarščiuok
Ir stenkis dėmesio į jį nekreipti:
Taip noriu aš. Jei tu mane gerbi,
Linksmesnis būk ir antakių nerauk,
Nes atšiaurumas baliuj nepritinka.

TEBALDAS

Pritinka, jeigu niekšas namuose.
Aš nepakėsiu jo.

KAPULETIS

Pakęst priversiu!
Priversiu, meldžiamasis! Nekvailiok.
Katrai gi, tu ar aš, čia šeiminingas?
Ak, pamanykite, jis „nepakęs“!
Tu nori tarp svečių — apsaugok dieve! —
Sukelti maištą? Šiauštis nori tu?
Mat, koks gaidys, koks ponas atsiado!

TEBALDAS

Bet, dėde, ar ne gėda jums?

KAPULETIS

Tylėk.

Tu žinomas akiplėša. Tie šposai
Tau gali baigtis gan liūdnai. Atmink.
Surado puikų laiką priešgyniauti! —
Brangieji, linksminkimės! — Eik sau, pliuskil!
Nusiramink, girdi, arba kitaip... —
Šviesos, daugiau šviesos! — Kaip tau ne gėda?
Tave priversiu aš nurimt vis tiek. —
Ko jūs apsnūdote, sveteliai brangūs?

TEBALDAS

Drebu aš; bet, stipriai užgniaužęs pyktį,
Turiu nenorom abejingas likti.
Išeisiu. Jam čia gera ir smagu, —
Kad tik vėliau netektų graužt nagų.

Išeina

ROMEO

Džuljetai

Jei palietė tau ranką mano delnas
Ir jeigu nuodėmę aš padariau, —
Šios lūpos, meilės piligrimai švelnūs,
Nuplaus ją karštu bučiniu tuojau.

DŽULJETA

O, ne, aš jūsų rankos paspaudimą
Laikau mostų garbingu ir kilniu.
Šventajam ranką spaudžia piligrimai,
Bet apsieina jie be bučinių.

ROMEO

Kam gi šventiesiems lūpos reikalingos?

DŽULJETA

Tam, kad maldas kalbėtų nuolatos.

ROMEO

Šventoji! Mano rankos nuodėmingos
Ir lūpos — meldžia tavo pagailos.

DŽULJETA

Šventieji visada nebylūs lieka.

ROMEO

Būk nebyli — ir nedaryk man nieko...

Bučiuoja Džuljetą

Štai, nuodėmė manoji nuplauta.

DŽULJETA

Gal būti, man ji perėjo slapta?

ROMEO

O, mano lūpų nuodėmė saldžioji!..

Vėl bučiuodamas Džuljetą

Gražink man ją!

DŽULJETA

Kaip tu gudriai bučiuoji!

AUKLĖ

Džuljetai

Mama jus kviečia vienai valandėlei.

ROMEO

Kas jos mama?

AUKLĖ

Ji šių namų ponė,
Ir, dievaži, ponė labai protinga,
Geros širdies ir gerbiama visų.
Aš auklė jos dukrelės, kavalieriau, —
Jūs čia ką tik šnekėjotės su ja.
Kam teks jinai, tasai bus pinigingas,
Tikėkite manim!

ROMEO

Ji Kapuleti?

Save aš leidau priešui nugalėti...

BENVOLIJUS

Eime; praleidom laiką mes smagiai.

ROMEO

Bet man nuo to tik dar liūdniau, draugai.

KAPULETIS

Palaukit, ponai, kurgi skubat jūs?

Tuoj sėsime dar užkasti truputėlį.

Negalite? Tai leiskit padėkot.

SinJORai, ačiū jums visiems širdingai.

Labanaktis. — Pašvieskite, tarnai!

Na, ką gi, laikas pailsėt ir mums.

Iš tikro jau vėloka. Einam gulti.

Išeina visi, išskyrus Džuljetą ir
Auklę.

DŽULJETA

Prieiki, aukle. Kas gi tas ponaitis?

AUKLĖ

Tai senojo Tiberijaus sūnus.

DŽULJETA

O šitas, va, kur eina pro duris?

AUKLĖ

Man rodosi, Petručijus jaunas.

DŽULJETA

O štai anas, kur šokti nenorėjo?

AUKLĖ

To nepažįstu.

DŽULJETA

Eik, pasiteirauk,

Kuo jis vardu. Jei vedęs tas šaunuolis, —

Grabu pavirs vestuvių mano guolis.

AUKLĖ

grįždama

Romeo — vardas jojo. Tai Montekis,
Sūnus vienturtis priešo jūsų seno.

DŽULJETA

Žavingas priešė! Aš nepajutau,
Kaip patikėjau savo širdį tau.
Krūtinėj apmaudingoj meilė verda,
Nes myliu tą, kieno prakeikiau vardą.

AUKLĖ

Ką murmi tu?

DŽULJETA

Prisiminiau eiles,
Kurias iš vieno savo kavalieriaus
Girdėjau šiandien baliuje.

Už scenos girdėti šaukiant:
„Džuljeta!“

AUKLĖ

Mes čia!

Eime, brangioji. Salė jau tuščia.

Abi išeina

A N T R A S V E I K S M A S

PROLOGAS

Ieina Choras

CHORAS

Senoji meilė — patalė mirties,
Aistra nauja pasiveržė jos vietą.
Ta, kur jisai mylėjo be vilties,
Nublando prieš žavingąją Džuljetą.

Dabar Romeo mylimas yra,
Jis apie savo brangią tesvajoja.
Bet rietenų šeimyninių audrą
Jų laimei kelią nuolatos pastoja:

Jį laiko priešu; veltui geidžia jis
Palengvinti Džuljetos liūdną dalią...
Ji pas Romeo skrenda mintimis,
Nes akimis regėti jo negali.

Tačiau aistra kentėti moko juos
Ir padeda rast išeitį varguos.

Išeina

I SCENA

Verona. Kapulečių sodo siena.
Įeina Romeo.

ROMEO

Kur eiti man, jei liko čia širdis?
Šaltoji žeme, grįžk prie savo saulės!

Perlipo per sodo sieną.
Įeina Benvolijus ir Merkucijus.

BENVOLIJUS

Romeo! Ei, Romeo!

MERKUCIJUS

Jis nekvailas.
Jisai namo paspruko, dievaži,
Ir miega sau.

BENVOLIJUS

Ne, aš ką tik mačiau,
Kaip jis per sieną perlipo į sodą.
Merkucijau, pašauk jį.

MERKUCIJUS

Ei, Romeo!
Patrakėli, beproti, atsiliepk!
Įsimylėjęs juokdary! Romeo!
Pakilk prieš mus atodūsiu lengvu,
Vėl eilėmis prabilki — ir užtenka.
Paaikčiok, „meilę“ surimuok su „gailią“,
Papostringauk gražiai apie Venerą,
Papravardžiuk jos žlibąjį sūnelį
Jauniklį Kupidoną, kurs kadaise
Paleido savo strėlę taip taikliai,
Kad išdidus Kofėtujos karalius
Įsimylėjo driskę tučtuojau.
Jis neatsako, nejuda, negirdi...

Vargšelis mirė, — o aš jį šaukiu,
Šaukiu vardan gražiosios Rozalinos,
Jos spindinčių akių, aukštos kaktos,
Vardan raudonų Rozalinos lūpų,
Grakščių kojelių, virpančių šlaunų
Ir kaimynystėj paslėptų grožybių, —
Šaukiu — ateik ir pasirodyk mums!

BENVOLIJUS

Tylėk, jis gali ant tavęs supykti.

MERKUCIJUS

Už ką? Jisai galėtų užsirūstinti,
Jei aš pas jojo gerbiamąją damą
Iššaukčiau kokią dvasią pragaištingą,
Kuria nusikratyt ji nevaliotų.
Tada jam būtų, aišku, nesmagu.
Tačiau dabar geriausių norų pilnas
Į patį jį bičiuliškai kreipiuosi,
Vardan jo damos meldamas: pakilk!

BENVOLIJUS

Eime, jisai pasislėpė tarp medžių
Ir su naktim miglota susiliejo.
Tamsa patinka meilei: ji akla.

MERKUCIJUS

Bet ir tamsoj pataiko jos strėlė.
Jis sėdi sau, tur būt, po smiltrių krūmu,
Svajoja apie mylimąją savo
Ir laukia, kol jinai į burną jam
Nukris pati, lyg tas prinokęs vaisius...
O, jeigu būtų ji sultinga kriausė!
Romeol! Tau linkiu labos nakties.
Į patalą skubu. Aš nepripratęs
Prie šalto žemės guolio. Na, keliaujam.

BENVOLIJUS

Iš tikro, bergždžias darbas to ieškoti,
Kurs bėga nuo ieškotojų. Eime.

Abu išeina

II SCENA

Kapulečių sodas.
Įeina Romeo.

ROMEO

Tas juokiasi iš svetimo žaizdos,
Kas sužeistas nebuvo niekad.

Viršuj, prie lango, pasirodo Džuljeta.

Tyliau! Kas per šviesa lange plevena?
Tai saulė rytmetinė, tai Džuljeta!
Skaisčioji saule, patekėk greičiau,
Greičiau užmušk mėnulį pavydūną,
Kuris išbaęs žiūri į tave,
Į savo gražiaveidę vaidilutę,
Ir rūstauja, kad tu užtemdei jį.
O, netarnauk mėnuliui pavydžiajam,
Pablyškusį jo rūbą nūsimesk,
Vien juokdariam paliki žalią spalvą.
Brangioji mano! Mano mylimoji!
O, kad jinai žinotų!..
Prabilo, bet jos žodžių negirdėt..
Ar tai svarbu? Ji šneka akimis,
Ir aš į jų kalbą atsakysiu.
Koksai aš kvailas! Žodžiai jos — ne man.
Ji kalbasi su dviem žvaigždėm auksinėm,
Kurios nukopti nuo dangaus panūdo,
Ir prašo nuolankiai akis Džuljetos
Mėlynėj pabudėt. O, jeigu jos
Apsimainytų vietom su žvaigždėm!
Nuo jų tviskėjimo išblėstų žvaigždės
Lyg ryto saulėj žiburys... Jos akys
Užlietų naktį spindesiu saulėtu,
Ir paukščiai atsibudę sučiulbėtų,
Manydami, kad aušta jau diena.
Štai rymo ji, ranka parėmus veidą.
Aš geisčiau būti pirštine jos rankos,
Kad veidą jos galėčiau palytėt!

DŽULJETA

O, vargas man!

ROMEO

Jinai kažką pasakė.
Prabilk, prabilk, o angele skaistus!
Tu sušvitai viršum manęs tamsoj,
Tarsi dangaus pasiuntinys sparnuotas,
Kuris ūmai iš debesų tingiųjų
Erdvių platybėn išneria, — ir žmonės
Juo gėrisi nustėrusiom akim
Ir žvelgia aukštumon užvertę galvas.

DŽULJETA

Romeo! O, kodėl gi tu Romeo?
Išsižadėk tėvų, rask kitą vardą
Arba, jei to nenori padaryt,
Priesiek mane mylėti amžinai,
Ir aš nesivadinsiu Kapuleti.

ROMEO

tyliai

Dar paklausyt ar atsakyti jai?

DŽULJETA

Vien tavo vardas priešas man yra.
Tu pats, net ir nebūdamas Montekis,
Man visad liksi tuo, kas tu esi.
Kas gi yra Montekis? Negi šitaip
Vadinasi rankos, kojos ir pečiai
Ar veidas kokio gyvo sutvėrimo?
Kitonišką sau vardą pasirink!
Ką reiškia vardas? Jei vadinsim rožę
Kitu žodžiu, ar ji kvėpės mažiau?
Gali Romeo pavadint kaip nori, —
Jo žavesys bus visuomet tas pats.
Pasivadink kitoniškai, Romeo,
Nusikratyk nuo vardo beprasmingo
Ir visą pasiimk mane!

ROMEO

Imul

Tu pavadink mane brangiuoju savo, —
Ir aš, lyg apsikrikštijęs naujai,
Nustoju vienu mirksniu būt Romeo.

DŽULJETA

Kas toks, nakties tamsybe prisidengęs,
Manas mintis įžvelgti sugebėjo?

ROMEO

Ištarti savo vardo nedrįstu:
Jisai yra tau priešas, mano deive,
Ir aš jo nekenčiu. Parašęs jį,
Suplėšyčiau aš popierių tuojau.

DŽULJETA

Dar šimto žodžių ausys nepagavo, —
O tavo balsą aš jau pažinau.
Tu juk Romeo? Tu Montekis?

ROMEO

Ne,

Jei tie vardai yra tau nemalonūs.

DŽULJETA

Sakyk, ko atėjai tu čia? Ir kaip?
Aplinkui sodą — aptvara aukšta;
Ir jei kas nors iš mano giminių
Užklups tave čionai, mirtis tau gresia.

ROMEO

Sparnuota meilė atnešė mane:
Jos nesustabdo sienos akmeninės;
Ji viskam pasiryžus visada
Ir tavo giminių jinai nebijo.

DŽULJETA

Tave jie nužudys, čionai pamatę.

ROMEO

Deja, brangioji, tavo žvilgsnis man
Už dvidešimt kardų pavojingesnis.
Meiliai pasižiūrėk, — ir lyg šarvais
Aš jau apsaugotas nuo jų keršto.

DŽULJETA

Kad tik nepastebėtų jie tavęs!

ROMEO

Nakties skraiste nuo jų aš prisidengsiu.
Bet jeigu tu manęs visai nemyli,
Kur kas lengviau man bus nuo jų rūstybės
Numirti vietoj, negu šiam pasauly
Be tavo meilės merdėti gyvam.

DŽULJETA

Kas atvedė tave į sodą?

ROMEO

Meilė;

Tai ji parodė kelią man čionai;
Ji davė ryžtą man, — aš jai — akis.
Nesu jūreivis; bet, jei nuo manęs
Tu būtumei už marių tolimų,
Dėl tokio lobio leisčiau vandenynan.

DŽULJETA

Man dengia veidą kaukė tamsumos, —
Kitaip — matytum, kaip raustu iš gėdos,
Jog mano kalbą šiąnakt nugirdai.
Norėčiau išlaikyt orumą savo,
Atšaukti tai, ką pasakiau... Vėlu.
Šalin gudrybės! Ar mane tu myli?
O, aš žinau, tu atsakysi „taip“,
Ir aš tavim tikėsiu. Neprisiek,
Kad neapgautumei manęs netyčia.
Iš meilės priesaikų ne veltui juokias
Jupiteris. O mielasai Romeo!
Sakyk, mane tu myli, iš tiesų?

Jei tu galvoji, kad perdaug lengvai
Tau pasiduodu, — aš surauksiu kaktą,
Ožiuotis imsiu ir kartoti „ne“ —
Ir tuo būdu maldaut tave priversiu,
Nors ir kažin kaip būtų man koktu.
Brangus Monteki, aš pedraug jausminga
Ir gal atrodau vėjavaikė tau?
Bet patikėk, taurasis kavalieriau,
Esu aš daug rimtesnė, negu tos,
Kurios taip moka šventuoles vaidinti.
Nenoriu slėpti: būčiau aš drovesnė,
Jei balso mano mylinčios širdies
Nebūtumei nugirdęs netikėtai.
Atleisk ir nemanyk, kad mano meilė,
Kurią naktis tau atskleidė tamsioji,
Yra tik lengvapėdiška aistra.

ROMEO

Brangioji, tau aš mėnuliu prisiekiu,
Kuris medžius nudažė sidabru...

DŽULJETA

O, mėnuo keičia nuolat savo veidą,
Jisai nepastovus, — juo neprisiek,
Kad panašiai nebūtų atmaininga
Ir tavo meilė.

ROMEO

Kuo gi man prisiekti?

DŽULJETA

Šiame pasauly niekuo neprisiek —
Arba prisiek, jei nori, savimi,
Pačia brangiausia iš visų gėrybių, —
Ir aš tavim tikėsiu lyg dievu.

ROMEO

O, jeigu meilė, plazdanti širdy...

DŽULJETA

Nereikia, aš tikiu. Nors tu man mielas, —
Bijau aš mūsų sandoros naktinės.
Perdaug jinai ūmi, perdaug greita,
Perdaug ji panaši į žaibo liepsną,
Kuri užgesa danguje anksčiau,
Negu suspėjai šuktelėti: „Žaibas!“
Labanaktis! Labanakt, mylimasis!
Lai mūsų meilės pumpuras švelnus
Nuo vasaros gaivinančio dvelkimo
Rytoj pražysta žiedu stebuklingu.
Labanaktis! Linkiu saldžių sapnų,
Kuriais pati dabar aš gyvenu.

ROMEO

Nejau taip greit paliksi mane vieną?

DŽULJETA

Ko iš manęs tu trokšti dar šiandieną?

ROMEO

Prisiek ir tu būt man ištikimā.

DŽULJETA

Tau priesaiką daviau aš neprašyta,
Ir gaila man, kad atsitiko taip.

ROMEO

Tu atsiimt ją nori? Kam, brangioji?

DŽULJETA

Kad vėl galėčiau tau ją dovanot.
Bet kvaila geisti to, kas man priklauso.
Jokių ribų nežino meilė mano,
Gili tarytum vāndens okeano.
Kad ir kažin kaip būčiau tau dosni, —
Širdis manoji neišsėks kaip jūra.

Už scenos girdėti Auklės balsas

Mane jau šaukia. — Eik, brangus Monteki, —
Tuoį, aukle, tuoį! — Sudie. Mane mylėki.
Ne, lukterėk. Aš grįšiu dar čionai.

Išeina

ROMEO

Palaiminta, palaiminta naktie!
Gal visa tai tik sapnas apgaulingas,
Tiktai nakties regėjimas žavus?

Prie lango vėl pasirodo Džuljeta

DŽULJETA

Romeo, dar žodelis — ir sudie.
Brangusis, jei troškimai tavo — skaistūs,
Jei mano vyrų tapti tu geidi,
Pranešk rytoj (aš tau atsiųsiu žmogų),
Kada ir kur norėtum susituokti,
Ir aš tuomet visas gėrybes savo
Sudėsiu paklusniai prie tavo kojų
Ir eisiu ten, kur įsakysi tu.

AUKLĖ

už scenos

Sinjora!

DŽULJETA

Tuojau! — Bet jei neskaistūs tavo norai, —
Tada prašau... —

AUKLĖ

už scenos

Sinjora!

DŽULJETA

Tuoj. Einu. —

Palik mane ir sielvarto nedidink.
Rytoj atsiųsiu žmogų.

ROMEO

O, kol gyvas...

DŽULJETA

Saldžių sapnų linkiu tau šimtą kartų!

Išeina

ROMEO

Saldybės visos be tavęs apkarto...
Pas mylimą mes bėgam be šnekų,
Nelyginant vaikai iš pamokų,
Bet einame paniurę atgalios,
Kaip mokinys prie knygos nuobodžios.

Lėtai pasišalina.
Džuljeta vėl pasirodo prie lango.

DŽULJETA

Kur tu, Romeo? Kur tu, atsiliepk!
Kodėl medžioklio balso neturiu,
Kad jį išgirstų mano sakalėlis?
O, jei nebūčiau vergė nebyli,
Sudrebinčiau šauksmais buveinę Aido
Ir nenuilčiau, kol lakus jo balsas
Užkimtų bekartodamas: „Romeol“

ROMEO

Mieloji mano šaukia vėl mane.
O, sidabriniai mylinčių balsai,
Jūs skambate vidurnakčio tyloj
Tartum švelniausia muzika.

DŽULJETA

Romeol

ROMEO

Brangiojil

DŽULJETA

Kurią valandą rytoj
Atsiųsti žmogų pas tave?

ROMEO

Devintą.

DŽULJETA

Gera, aš savo pažadą tesėsiu.
Lig rytmečio dar liko visas amžius!..
Aš užmiršau, kam pašaukiau tave.

ROMEO

Leisk man čia pastovėt, kol prisiminsi.

DŽULJETA

Kad prieš mane stovėtum amžinai,
Aš stengsiuosi neprisiminti niekad,—
Galvosiu tik, kaip gera mums drauge.

ROMEO

Kad tu neprisimintum, aš stovėsiu,
Galvodamas, kaip gera su tavim.

DŽULJETA

Beveik visai išaušo. Laikas skirtis.
Bet aš tave norėčiau prilaikyt,
Tarsi paukščiuką pririštą: mergaitė
Išdykėlė paleidžia jį nuo delno
Lyg kalinį, grandinėm surakintą,
Ir, laisvės pavydėdama jam, vargšui,
Tuoju vėl traukia už šilkinio siūlo
Sparnuotą numylėtinį atgal.

ROMEO

Norėčiau būt tavuoju paukšteliu.

DŽULJETA

O, kad taip būtų! Ne, nereikia: aš
Tave beglamonėdama pasmaugčiau.
Labanaktis! Aš tol labos nakties
Linkėčiau tau, kol saulė sušvytės!

Pasitraukia

ROMEO

Palaimingi sapnai tave telydi!
Romeo laimės jums, sapnai, pavydi! —
Einu pasikalbėt su vienuoliu,—
Maldausiu jo pagalbos, kiek galiu.

Išeina

III SCENA

Fra Lorenzo celė.

Įeina Fra Lorenčas su pintine.

FRA LORENCAS

Ruožais raudonais debesys nušvito;
Juoda naktis nuo pilkaakio ryto
Lyg pasigėrus bėga, — ir iš lėto
Diena atriečia vežimu saulėtu.
Kol spindinti linksmi dangaus akis
Nakties rasotos miglą išblaškys,
Pintinę savo prisirinkt turiu
Vaistažolių ir raugių įvairių,
Kurios tiktai gyvybę žemėj semia
Ir mirdamos pavirsta vėl į žemę.
Gamta dosnioji prikelia iš miego
Ir puošnią gėlę, ir mažytį diegą,
Ir vis gėrių kitokiu apdailina
Kiekvieną gyvą žiedą ir žolyną.
Didi galia, galia nepaprasta,
Ir akmeniui, ir žolei suteikta!
Nėr žemėj tokio augalo nuodingo,
Kurį nuskinti būtų nenaudinga,
Nėra ir tokio žiedo įstabaus,
Kuris nuvytų mirtį nuo žmogaus.
Dorybė, pakreipta blogu keliu,
Bėdų atnešti gali didelių;
Ir atvirkščiai — blogybė kai kada
Mums padeda geriau, negu malda.
Nuodai pripildo šią gėlelę trapią,
Kurios žiedai taip stebuklingai kvėpia,
Jog darosi tau lengva ir saldu;
Bet ją burnon įdėk — ir mirsi tu.
Du priešingi pradai lyg du karaliai
Ir žmoguje gyvena ir žolelėj,
Kur blogis gėrį nugali, tenai
Gyvybės pradas miršta būtinai.

Įeina Romeo

ROMEO

Labą diena, gerasis mano tėvel

FRA LORENCAS

Malonią tavo kalbą laimink dieve.
Sakyk man, kas per negandai pikti
Prižadino Romeo taip anksti?
Senatvę spaudžia rūpesčių šimtai,
Nakčia sumerkį akių neduoda jai,
Bet į sapnų auksinę karalystę
Pasineria lengvai žvitri jaunystė.
Ankstyvas atėjimas tavo rodo,
Kad poilsis saldus tau nusibodo,
Ir, atvirai pasakius, aš manau,
Kad šiandien nemiegojai tu, sūnau.

ROMEO

Taip; aš saldžiau praleidau naktį šitą.

FRA LORENCAS

Pas Rozaliną išbuvai lig rytol.,
O, viešpatiel

ROMEO

Pas Rozaliną? Ne.
Mažai jos vardas jaudina mane.

FRA LORENCAS

Džiugi naujiena. Kurgi tu basteisi?

ROMEO

Tuoj viską pasakysiu tau, jei leisi.
Su savo priešu naktį puotavau
Ir pokylyje sužeistas buvau;
Aš jam atsimokėjau tuo pačiu
Ir apmaudo mažiausio nejaučiu.
Pagelbėk mums! Tik tavo vaistas gali
Išgydyt mudu, dvasiškas tėveli.

FRA LORENCAS

Tavos išpažinties nesupratau.
Šnekėti tiesiai patariu aš tau.

ROMEO

Gera! Tu nori, kad aiškiau kalbėčiau?
Aš dukterį turtuolio Kapulečio
Aistringai pamilau,— jina! mane
Pamilo savo širdimi švelnia.
Palaimink mudul! Kaip ją sutikau,
Kur tas įvyko,— apie tai paskiau.
Dabar tavęs maldauju aš tik vieno—
Kad teiktumeisi mus sutuokt šiandieną.

FRA LORENCAS

Pranciškau šventas! Kas per atmaina!
Jau neberūpi tau Rozalina?
O tu ją taip mylėjai!.. Vien akim
Jaunimas šandie myli— ne širdim.
O Jėzau Marja! Čia neseniai
Telkšojo tavo ašarų klanai,
Kurie veidais pageltusiais riedėjo
Dėl jos... Nejaugi visa tai— ant vėjo?
Žiūrėk, garai atodusių tavų
Dar tebeplaukia dangumi melsvu,
Nuo ašarų tau veidas apsiblausęs,
Ir ligi šiolei senos mano ausys
Skundus tavuosius girdi. Kas, sakyk,
Man Rozaliną liaupsino tiek syk?
Ar ne Romeo? Aš nenumanau,
Kodėl staiga taip atšalai, sūnau.
Jei vyrai šitaip valiūkaut pradės,
Ko reikalaut iš moterų širdies?

ROMEO

Man rodos, iš tavęs ne viena kart
Už Rozaliną gaudavau aš bart.

FRA LORENCAS

Ne, ne už ją, vaikeli, o už tai,
Kad dėlėi jos tu pernelyg siutai.

ROMEO

Tu meilę man liepei užkalt į grabą...

FRA LORENCAS

Ir neieškoti širdžiai kito stabo.

ROMEO

Nebark manęs. Kaip gera ir ramu,
Kada už meilę moka švelnumu!
Ne taip mane sutikdavo anoji...

FRA LORENCAS

O, ji, matyt, per daug gerai žinojo,
Kad tavo meilė — plepalai tušti.
Bet einam, lengvapėdiškas svety;
Patenkinsiu aš tavąjį troškimą
Ir, judviejų surišdamas likimą,
Slapta mėginsiu šitokiu būdu
Išraut šaknis šeimyninių vaidų.

ROMEO

Greičiau! Skubėkim, tėve: metas eit.

FRA LORENCAS

Palauk. Kas bėga, tas suklumpa greit.

Abu išeina

IV SCENA

Gatvė.

Įeina Benvolijus ir Merkucijus.

MERKUCIJUS

Kur, po velnių, prasmego tas Romeo?
Ar jis namuos nakvojo?

BENVOLIJUS

Gal ir namuos, bet tik ne savo tėvo.
Kalbėjaisi dabar su jo tarnu.

MERKUCIJUS

Ak, toji blyškiaveidė jo gražuolė,
Bejausmė kaip akmuo Rozalina,
Visai ji gali išvarty iš proto.

BENVOLIJUS

Jam Kapulečio senojo sūnėnas
Tebaldas laišką pasiuntė namo.

MERKUCIJUS

Kvietimas dvikovon, kaip kažin ką.

BENVOLIJUS

Romeo atsakys.

MERKUCIJUS

Atsakyt į laišką nesunku: mokėk tik rašyti.

BENVOLIJUS

Ne apie tai kalbu; aš manau, kad Romeo nedvejodamas
atsakys tuo pačiu ir parodys, kad jis ne bailys.

MERKUCIJUS

Deja! Mūsų vargšas Romeo ir taip negyvas. Jo baltažan-
dė gražuolė vertė pėvėrė jį savo juodom akim; jo ausys
persautos serenadomis, o širdis — kiaurai perverta meilės
strėle, kurią paleido mažiukas aklas šaulys. Bene jam galy-
nėtis su Tebaldu?

BENVOLIJUS

Argi jau Tebaldas toks baisus?

MERKUCIJUS

Tikėk manim, baisesnis už aną pasakišką Tebaldą, kačių
valdovą. O, tai tikras mandagumo karalius. Fechtuoja taip,
kaip iš gaidų, išlaikydamas prideramą taktą, pauzes ir nuo-
tolį; jis tau lukterės, kur reikia, o paskum — viens, du,
trys — ir bakst į krūtinę. Tai didžiausias šilkinų sagų nai-
kintojas, pirmas duelistas, šaunus riteris, visų dvikovinių
kabliukų žinovas. Ak, tie jo nemirtingieji pasado, punto re-
verso, hal..

BENVOLIJUS

Kas, kas?

MERKUCIJUS

Kad juos kur griausmas — tuos pliuškius, tuos šveple-
nančius vaipūnus, kurie dabar viską tempia ant savo kur-

palio. — „O Jėzau, tai bent geležtė! Tai bent vyras! Tai bent merga!“ — Argi ne liūdna, meldžiamasis, kad mus apniko tos svetimos musės, tie beždžioniautojai, tie „pardone mua“, kurie taip įsikandę laikosi naujų madų, kad jau nebetelpa savo senam krėslė? Tik ir girdi iš jų: „Bon! Bon!“

Įeina Romeo

BENVOLIJUS

Žiūrėk, žiūrėk, ateina Romeo.

MERKUCIJUS

Visai nusibaigė vyras, išdžiūvo kaip silkė. O, žmogau, žmogau, tu pavirtai į žuvį! Dabar jam tik posmuot eiles panašiai kaip Petrarkai. Laura, palyginti su jo dama, atrodo virėja (nors mylimasis ją kur kas šauniau apdainavo!), Didonė — apskretėlė, Kleopatra — čigonė, Elena ir Hera — paskutinės šlavėdros, pilkaakė Tisbė — taip pat neverta dėmesio. — Sinjoras Romeo, bon žur! Tai prancūziškas pasveikinimas jūsų prancūziškoms kelnėms. Gražiai tu vakar mus apmověi.

ROMEO

Labas rytas, sveiki. Kaip ir kuo aš jus apmověiau?

MERKUCIJUS

Nagi pasprukai, pasprukai, meldžiamasis. Ar nesupranti?

ROMEO

Dovanok, mielas Merkucijau, buvo svarbus reikalas, o tokiais atvejais galima apsieiti be tūpčiojimų.

MERKUCIJUS

Bet kartais panašiais atsitikimais tenka ir pritūpti...

ROMEO

Žinoma, pritūpti iš mandagumo?

MERKUCIJUS

Tu pataikei į patį tašką.

ROMEO

Iš tavęs labai mandagus aiškintojas!

MERKUCIJUS

Juk aš — mandagumo žiedas.

ROMEO

Tur būt, gvazdikas.

MERKUCIJUS

Visai teisingai.

ROMEO

Kaip matote, mano batukai išsiuvinėti gvazdikais...

MERKUCIJUS

Irgi nepėsčias! O vis dėlto, jei nenori, kad tave suriesčiau, teks tau pėsčiam pasigainioti paskui mane, kol nupliš puspadžiai; ir liksi tuomet kartu su savo sąmoju basas.

ROMEO

Na, ką gi, reiks apsirūpinti gerais batais.

MERKUCIJUS

Gelbėk, mielas Benvolijau: mano sąmojis pritrūko kvapo.

ROMEO

Pentinais jį, pentinais! Rimbu! Kitaip — tau galas.

MERKUCIJUS

Ne man lenktyniauti su tavo sąmojais, kurių ant vieno tavo piršto telpa daugiau, negu ant mano dešimties. Tai tik-ra laukinių žąsų medžioklė! Ar tik nelaikai tu manęs žąsimi?

ROMEO

Esi geras paukštis, nors ir ne žąsis.

MERKUCIJUS

Už tokį juoką išnybsiu tau į ausį.

ROMEO

Ne, žąsyti, nesižnaibyk.

MERKUCIJUS

Tavo saldrūgščiai juokai — nelyginant aitrus padažas.

ROMEO

Kurgi tu rasi puikesnį pagardą prie geros žąsies?

MERKUCIJUS

O, tavo sąmojis man primena ožiuko odą: tu jį taip negailestingai tempi, kad vienas colis bematant ištįsta į uolektį.

ROMEO

Daugiau jį tempti nėra prasmės, nes tokio gudraus paukščio, kaip tu, į savo pusę vis vien nepertempi.

MERKUCIJUS

Na, pasakyk, argi tai ne geriau, negu dūsaut dėl meilės? Dabar su tavim galima susikalbėti, dabar tu vėl Romeo, dabar tu žmogus — toks, kokį tave gamta sutvėrė. O toji tavo apsismargliavusi meilė man panaši į kvailą greveldą, kuris, liežuvį iškišęs, laksto ten ir atgal, nežinodamas, kur padėt savo titę.

BENVOLIJUS

Na, baik, užtenka.

MERKUCIJUS

Bijai, kad nebrauktelėčiau prieš šerį?

BENVOLIJUS

Ne, aš bijau, kad tai istorijai nebus galo.

MERKUCIJUS

Kaip tu suklydai! Man beliko vos keletas žodžių. Aš jau išsėmiau visą savo išmonę ir, kaip kažin ką, buvau bebaigiąs.

ROMEO

O čia kas per apranga!

[eina Auklė ir Pjetras

MERKUCIJUS

Burė! Burė!

BENVOLIJUS

Net dvi: sijonas ir kelnės.

AUKLĖ

Pjetrai!

PJETRAS

Ko norėjote?

AUKLĖ

Vėduoklę, Pjetrai.

MERKUCIJUS

Būk geras, Pjetrai, paduok jai vėduoklę, kuri yra gražesnė už josios veidą; tegu ja prisidengia.

AUKLĖ

Labas rytelis, ponai.

MERKUCIJUS

Labas vakaras, gražiausioji sinjora.

AUKLĖ

Argi jau vakaras?

MERKUCIJUS

O kaip jūs galvojote? Begėdiškoji laikrodžio rodyklė sangaulauja su vidurdieniu.

AUKLĖ

Liaukitės! Kas jūs per žmogus?

ROMEO

Vienas iš tų, meldžiamoji, kuriuos dievas sutvėrė kenkti sau pačiam.

AUKLĖ

Iš tiesų, gerai pasakėte: kenkti sau pačiam. Taip, regis? Ar nežinote, sinjorai, kur aš galėčiau rasti jaunąjį Romeo?

ROMEO

Žinau. Bet kai jūs surasite jį, Romeo nebebus toks jaunas, kaip tuo metu, kada jo pradėjote ieškoti. Esu pats jauniausias — jei tik ne pats blogiausias — iš visų, kurie vadinasi tuo vardu.

AUKLĖ

Gerai.

MERKUCIJUS

Gerai, kad pats blogiausias? Iš tikrųjų, malonu girdėti, labai malonu.

AUKLĖ

Jeigu esate Romeo, norėčiau pasikalbėti su jumis atskirai.

BENVOLIJUS

Jau kviečia jį kur nors vakarieniauti.

MERKUCIJUS

Tai sąvadautoja! — Čiupk, čiupk, skalike!

ROMEO

Kokį žvėrį tu pamatei?

MERKUCIJUS

Tik jau, žinoma, ne zuikį, o jeigu ir zuikį, tai tokį, kuris tinka nebent įkepti tešlon per gavėnią, nes jis sudžiūvo ir pašvinko, nespėjęs atsidurti ant stalo.

Dainuoja

Senas zuikis tinka puikiai,
Senas zuikis tinka puikiai
Svečiuos per gavėnią.
Nors kamaroj šeimininko
Senas zuikis jau pašvinko, —
Greičiau vakarienę!

Romeo, tu nesirengi namo? Mes einam pas tavo tėvą pietauti.

ROMEO

Tuojau ateisiu.

MERKUCIJUS

Sudie, sena gražuole! Sudie.

Dainuoja

Gražuole, gražuole, gražuole!

Merkucijus ir Benvolijus išeina.

AUKLĖ

Sudie, nešdinkitės! — Sakykite, sinjore, kas yra tas akiplėša, kuris čia taip begėdiškai postringavo?

ROMEO

Vienas tų, aukle, kurie mėgsta klausytis savo paties šnekų; per minutę jis priplepės jums tiek, kiek kiti jam nepasako per mėnesį.

AUKLĖ

Lai tik pabando mane užkabinti, — aš jam parodysiu! Ir su dvidešimt tokių ponaičių susidorosiu. Jei nevaliosiu pati, tai kitus talkon pasikviesiu. Nešvankėlis! Tegu eina pas savo mergšes! Aš su juo kiaulių neganiau.

Pjetru

Na, o tu ko stovi kaip baslys ir leidi kiekvienam šmikiui jodinėti man ant sprando?

PJETRAS

Aš nemačiau, kad ant jūsų būtų kas nors jodinėjęs. Panašius dalykus regėdamas, tuoj pat su kardu rankoje būčiau šokęs gint jūsų, — galite tuo neabejot. Aš moku kautis ne blogiau už kitus, jei tikrai matau gerą progą ir jeigu įstatymas mano pusėje.

AUKLĖ

Kaip dievą myliu, aš ligi šiol visa, nuo galvos iki kojų, drebu iš pykčio. — Nešvankėlis! — Vieną žodelį, sinjore! Jau, regis, minėjau, kad jaunoji ponė liepė man jus suieškoti. Ką ji prašė jums pasakyti, nesvarbu, o svarbu tai, kad jeigu jūs ją vedžiojat, kaip sakoma, už nosies, tai šitaip elgtis su tokia jauna ir kilminga panele tikrai negražu. Ne, tai būtų šunybė, tikra šunybė — paimt ir apmulkinti dorą mergaitę!

ROMEO

Tavo jaunajai panelei, aukle, labų dienų nuo manęs. Duodu garbės žodį...

AUKLĖ

Viską pasakysiu jai, širdele, būkit ramus. Tai bus džiaugsmo, dievuli tu mano!

ROMEO

Ką gi tu jai pasakysi, aukle? Juk aš tik spėjau išsižioti.

AUKLĖ

Pasakysiu jai, kad duodate garbės žodį,— o tai, man rodos, labai šaunus pareiškimas...

ROMEO

Tegu pas Fra Lorenčą būtinai
Išpažinties nueina ji šiandieną;
Jis savo celėj mudu ir sutuoks.
Taip jai pranešk. O čia — už triūsą tau.

AUKLĖ

Sinjore, ką jūs? Man nereikia nieko.

ROMEO

Imk, jeigu duoda, nekalbėk.

AUKLĖ

Popiet šiandieną ji ateis, kur sakėt.

ROMEO

O tu, geroji aukle, lauk tuo tarpu
Už vienuolyno sienos; mano tarnas
Tenai ateis su kopėčiom virvinėm,
Ir aš jomis naktinėj glūdumoj
Pakilsiu į viršūnę savo laimės.
Tik neapgauki. Tavo šeimininkei
Linkėjimai širdingi nuo manęs.
Sudie! Aš atsilyginsiu už triūsą.

AUKLĖ

Padėk jums dieve! Žinot ką, sinjore...

ROMEO

Ką, mano balandėle?

AUKLĖ

Jūsų tarnas
Ar ne plepus? Juk tai, ką žino trys,
Anot žmonių, jau nebe paslaptis.

ROMEO

O, aš galiu užtikrinti tave,
Kad patikimas jis yra kaip plienas.

AUKLĖ

Na, gerai, sinjore. Kas per puikumėlis tos mano panelės. Dieve, dieve! Kad ji dar buvo maža vėpliukė... O čia mieste yra vienas jaunas ponas, Paris, kuris galanda į ją savo nagus. Bet ji, širdelė mano, nenori jo nė matyti; jis jai biau-resnis už varlę, biau-resnis už rupūžę. Kai aš kartais imu tyčia erzinti ją — sakyti, kad Paris jai puiki pora, jinai, dievaži, negali tokių kalbų pakest ir pabąla it balčiausia drobė.— Ar „rozeranija“ ir „Romeo“ prasideda ta pačia raide?

ROMEO

Aišku. Abu tie žodžiai, aukle, prasideda raide „r“. Bet kas iš to?

AUKLĖ

Ak, jūs juokaujate! „R-r-r“, — taip urzgia tik šuva. „R“ — tai ne tas... Žinau tikrai, kad jūsų vardas prasideda kito-niškai. Mat, apie jus ir apie rozeraniją ji tokių eilėraščių sugalvoja, kad jūs susižavėtumėte.

ROMEO

Pasveikink mano vardu savo panelę.

AUKLĖ

Tūkstantį kartų!

Romeo išeina

Pjetrai!

PJETRAS

Ko norit?

AUKLĖ

Še, paimk vėduoklę ir eik į priekį, tiktai žvaliau.

Abu išeina

V SCENA

Kapulečių sodas.
Įeina Džuljeta.

DŽULJETA

Devintą lygiai išsiunčiau aš auklę;
Po pusvalandžio grįžt jinai žadėjo.
Nejaugi niekaip jojo nesuranda?
Ne! Ji šluba... Širdies pasiuntiniais
Geriausiai mums tarnaut galėtų mintys:
Jos lekia oru dešimtsyk greičiau
Už ryto saulės spindulius, kai jie
Šešėlius veja nuo kalnų miglotų.
Ne veltui gi balandžiai lengvasparniai
Nešioja meilės deivę, ir sparnais
Yra apdovanotas Kupidonas.
Dangaus viršūnėn saulė jau užkópė;
Nuo devynių lig dvyliktos praslanko
Trys ilgos valandos, — o jos nėra.
Jei būtų joj gyva ugnis jaunatvės,
Jei kraujas plaktų gyslose smarkiau,
Pakaktų man žodelį pasakyti, —
Ir lėktų ji tarytum sviedinys
Pas mylimąjį mano ir atgal.
Išbalusi senatvė — vargas grynas:
Mieguista, negyva, sunki kaip švinas.

Įeina Auklė ir Pjetras

Ak, viešpatie! Ateina pagalios!
Sakyk, kas naujo, aukle, balandėle!
Tu jį matei? Tegu išeina tarnas.

AUKLĖ

Palauk prie vartų, Pjetrai.

Pjetras pasišalina

DŽULJETA

Greičiau, mieloji sengalvėle mano!
O dieve, tu nuliūdusi? Dėl ko?
Jei negerų man atnešei naujienų,
Tai nors linksmai papasakoki jas,

O jei turi linksmy žinių pranešti,
Tai kam gi rūgščiu veidu gadini
Jų muziką džiaugsmingą?

AUKLĖ

Pailsau...

Bent atsipūsti leiskit trupučiuką.
Nusilaksčiau visai, net kaulus gelia!

DŽULJETA

Su mielu noru savo jaunus kaulus
Aš atiduočiau už naujienas tavo.
Kalbėk, kalbėk greičiau, tave maldauju,
Brangioji aukle, nekankink manęs!

AUKLĖ

O Jėzau! Palūkėkit. Kur skubėt?
Juk matote, kad kvapo neatgaunu.

DŽULJETA

Bet kvapo tau yra pakankamai
Sakyti man, kad neatgauni kvapo?
Pakolei burną aušini tuščiom,
Seniai galėjai manąjį smalsumą
Patenkinti. Sakyk, naujienos geros
Ar blogos? Visos smulkmenos — paskui,
Aš nekantrauju; atsakyk man: geros?

AUKLĖ

Kad ir prastas gi jūsų pasirinkimas! Nemokate nužiūrėti
sau vyro. Romeo? Na ir pataikėt! Nors, tiesą sakant, iš vei-
do jis tikras gražuolis, o jo kojos tokios, kokių visame pa-
saulyje nerasi. O jau rankos, stuomuo — tiesiog stebuklas,
žodžiais neišsakysi. Kad ir nėra jis pats mandagumo žiedas.
betgi glosnus, dievaž, kaip avinėlis. Varyk, mergyte, toliau,
ką pradėjai, ir garbink dievą.

Ar jūs dar nepietavote?

DŽULJETA

Dar ne.

Bet visa tai aš ir anksčiau žinojau.
Kaip su vestuvėm mūsų? Ką jis sako?

AUKLĖ

Vaje, kaip galvą skauda! Oi, galva!
Į dvidešimt dalelių, rodos, pliś,
O nugarą, o strėnas — taip ir laužo!..
Nuo kojų visiškai nuvarėt senę, —
Per jus aś galą gausiu.

DŽULJETA

Dovanok,
Kad varginu tave, nepyk, širdele.
Bet ką pasakė jis, brangusis mano?

AUKLĖ

Kaip pridera išauklėtam sinjorui,
Dailiam, ir padoriam, ir mandagiam,
Jisai pasakė... — Kur mamytė jūsų?

DŽULJETA

Kur motina? Namie. O kur jai būti? —
Bet ką tai reiškia, aś nesuprantu:
„Kaip pridera išauklėtam sinjorui,
Jisai pasakė: kur mamytė jūsų?“

AUKLĖ

O viešpatie! Kokia jūs karštakošė!
Gal manote atšildyt tuo būdu
Senyvus mano kaulus? Dieve duok!
Ne! Savo reikalais pati bėgiokit.

DŽULJETA

Tikra kankynė!.. Ką Romeo sakė?

AUKLĖ

Nueit išpažinties galėsit šiandien?

DŽULJETA

Galėsiu.

AUKLĖ

Tai celėn bėkite, pas Fra Lorenčą;
Ten rasit sužadėtinį: jis laukia,

Kada jo žmona tapsite. — Matai,
Koksai pašėlęs kraujas! Tuoj pašoko
Ir jaunus skruostus nuplieskė ugnim.
Na, į bažnyčią drožkite. Aš bėgu
Brangiajam jūsų kopėčių ieškoti,
Kad jis lizdelin savo mylimos
Sutemus įsirepečkot galėtų.
Už jus vargstu, kiek leidžia sveikata,
Bet greit ant jūsų persiris našta.
Einu pietaut. Skubėkite į celę.

DŽULJETA

Lėkte lekiui! Sudievu, balandėle.

Abi išeina

VI SCENA

Fra Lorenzo celė.
Įeina Fra Lorencas ir Romeo.

FRA LORENCAS

Šią santuoką telaimina dangus,
Idant jai niekad metai būsimieji
Kartybės neatneštų.

ROMEO

Amen, amen!

Ką reiškia visos bėdos irartybės
Prieš vieną džiaugsmo mirksnį stebuklingą —
Prieš laimę — ją regėti! Su malda
Tu mudviejų rankas sujunk, o paskui
Tegu nors žmogžudė mirtis ateina!
Aš trokštu pavadinti ją sava.

FRA LORENCAS

Džiaugsmas audringai baigiasi audringai
Ir tvykstelėję beregint užgęsta
Lyg parakas liepsnoj. Medus kvapniausias
Koktus yra mums savo saldumu
Ir atima iš karto apetitą.

Mylėk saikingai: meilei saikas dera.
Skubėti — neina niekuomet į gera.

Pasirodo Džuljeta

Štai tavo sužadėtinė. O, niekad
Tokia lengvutė koja nenutrintų
Šių akmeninių plytų amžinų!
Įsimylėjusieji gali drąsiai
Raiti užsokt ant vortinklio lakaus,
Kurs tingiai draikos vasaros orė,
Ir lėkt juo, nebijodami nukristi.
Taip, nieko nėra lengvesnio kaip tuštybė.

DŽULJETA

Globėjau mano dvasiškas, sveiki!

FRA LORENCAS

Romeo tau dėkoja už abu.

DŽULJETA

Už padėką širdingą — ačiū jam.

ROMEO

Ak, jeigu tavo sieloje, Džuljeta,
Kaip ir manoj, netelpa džiaugsmas
Ir jeigu juos skambiau išreikšti moki,
Tai savo lūpas dangiškas atverk,
Kad tavo žodžių muzika skaidri
Išlietų visą laimę begalinę,
Kurios pilni mes esame dabar.

DŽULJETA

Jausmai neieško žodžių prašmatnių
Ir puošmenom tuščiom nesidabina.
Vieni tiktai vargdieniai bėdini
Gėrybes tavo suskaityt pajėgia.
Manoji meilė taip išsikerojo,
Kad pusės jos aprėpti negaliu.

FRA LORENCAS

Eime! Čia jus palikti pavojinga;
Tad su pagalba viešpaties skubu
Sujungt į vieną kūną jus abu.

Visi išeina

T R E Č I A S V E I K S M A S

I SCENA

Ieina Merkucijus, Benvolijus, Pažas
ir tarnai.

BENVOLIJUS

Prašau tave, Merkucijau brangus,
Keliau kime namo. Diena karšta,
Po gatvę vaikštinėja Kapulečiai,
Jei susidursim, neišvengt peštynių.
Kaitroj maištauja kraujas siautulingas.

MERKUCIJUS

Tu man panašus į tuos vyrus, kurie, įėję smuklėn, trenkia kardu per stalą ir pareiškia: „Duok dieve, kad nereikėtų paleist tave į darbą!“ O po antros taurės jie, žiūrėk, jau taikstosi nudurt padavėją, nors anas — visiškai niekuo nedėtas.

BENVOLIJUS

Ir tu mane priskiri prie tokių?

MERKUCIJUS

Aišku, aišku! Esi karštas ir ūmus, kaip visi italai, ir kur kas greičiau pats pasiduodi pykčiui, negu pyktis pasiduoda tau.

BENVOLIJUS

Na, ir kas iš to?

MERKUCIJUS

O tas, kad jeigu čia būtų bent pora tokių, kaip tu, — iš jų beregint liktų tuščia vieta, nes jie tuoj nugalabytų vienas antrą. Argi ne tu lendi muštis su kiekvienu, kurio barzdoj nors vienu plaukeliu yra daugiau ar mažiau, negu tavojoj?

Pamatęs žmogų valgant kaštonus, tu jį užsipuoli tik dėl to, kad tavo akys — kaštoninės spalvos. Kieno gi akys, jei ne tavo, visą laiką ieško priekabių barniams? Tavo galva pilna riausių ir rietenų, kaip kiaušinis yra pilnas trynio ir baltymo, nors, tiesą pasakius, tu tiek kart esi gavęs per galvą, kad ji tuščia kaip iščiulptas kiaušinis. Ar ne tu prikibai prie praeivio, kad jis sukosėjo ir tuo būdu prižadino tavo šunį, kurs miegojo saulėkaitoje? Ne tu išplūdai siuvėją už tai, kad anas prieš velykas užsivilkė naują eilutę, ir išbarei dar kažkokį žmogų, kuris į naujus batus įsirišo seną kaspiną? Ir tu pasišovei sergėti mane nuo peštynių?..

BENVOLIJUS

Jei aš būčiau toks peštukas, kaip tu, kiekvienas mielai nupirktų iš manęs įpėdinystės teisę, ir jam netektų laukti daugiau kaip valandą su trupučiu.

MERKUCIJUS

Įpėdinystės teisę? Karalius atsirado!

BENVOLIJUS

Prisiekiu galva, eina Kapuletis.

MERKUCIJUS

Kulnim prisiekiu, spiauti man į jį.

Įeina Tebaldas ir kiti

TEBALDAS

Stovėk šalia. Užkalbinti reikia juos.
Sinjorai, labas vakaras! Žodelį
Vienam iš jūsų noriu pasakyti.

MERKUCIJUS

Kodėl gi tik vieną žodelį ir tik vienam iš mūsų. Kad būtų riebiau, galėtum žodį pastiprinti smūgiu.

TEBALDAS

Ką gi, mielai patenkinsiu jūsų norą, jei išvesit mane iš kantrybės.

MERKUCIJUS

O gal jūs ir nevedamas malonesit išeiti?

TEBALDAS

Merkucijau, tu susigiedojai su Romeo...

MERKUCIJUS

Susigiedojau? Tu mus, matyt, laikai gatvių dainininkais? Na, jeigu jau taip yra, tai nelauk ypatingo darnumo iš mūsų muzikos. Štai mano smičius, kuriuo aš jus tuojau pašokdinsiu. Po perkūnais! Susigiedojau!

BENVOLIJUS

Mes gatvėje žmoningoje triukšmaujam.
Į nuošalesnę vietą pasitraukit
Ir savo gincą tęskite ramiai,
O ne, tai išsivaikščiokim kas sau.
Į mus čia spokso.

MERKUCIJUS

Akys duotos tam,
Kad jos matyt galėtų. Tegu spokso.
Aš nemanau iš vietos pajudėt.

Įeina Romeo

TEBALDAS

Na, baikime! — Ateina štai manasis.

MERKUCIJUS

Pakarkite mane, bet jis ne jūsų!
Jisai livrėjom jūsų nesipuošia.
Tačiau jei trokštat dvikovos lauke
Arčiau su juo į pažintį sueiti,
Jis, dievaži, mielai jums patarnaus.

TEBALDAS

Tavęs, Romeo, taip neapkenčiu,
Jog vieną žodį terandu tau: niekšas.

ROMEO

Tebaldai, toji meilė, kurią tau
Nenoromis jaučiu, slopina pyktį,
Sukilusį prieš sveikinimą toki.

Aš anaip tol ne niekšas. Liki sveikas.
Matau, jog nepažįsti tu manęs.

TEBALDAS

Tau išsisukt, vyruti, nepavyks!
Tu įžeidei mane. Trauk savo kardą!

ROMEO

Ne, niekuomet nesu tavęs užgavęs, —
Tave aš myliu, myliu daug labiau,
Negu patsai gali tu numanyti;
Mielasis Kapuleti, tavo vardas
Už manąjį brangesnis man. Nurimk.

MERKUCIJUS

Koks vergiškas, gėdingas nuolankumas!
Jo dėmę aš krauju turiu nuplauti.

Išsitraukia kardą

Tebaldai, žiurkinėtojau, eik šen!

TEBALDAS

Ko nori iš manęs?

MERKUCIJUS

Vienos vienintelės iš devynių jūsų gyvybių, mielas kačių
karaliau! Man baisiai dabar niežti rankas ją atimti; o pas-
kiau, jeigu labai to pageidausite, išmušiu jums ir kitas aš-
tuonias. Na, traukit iš makštų kalaviją, tempkite ją už ausų,
pakol dar jūsų ausys sveikos!

TEBALDAS

Aš pasirengęs jums tarnauti.

Išsitraukia kardą

ROMEO

Merkucijau brangus, paslėpk rapyrą!

MERKUCIJUS

Parodykit, sinjore, savo meną!

Kaunasi

ROMEO

Benvolijau, trauk kardą ir išmušk
Iš rankų jiems ginklus! — Sinjorai, gėda!
Nustokit siaust! — Merkucijau! Tebaldai!
Juk kunigaikštis uždraudė griežtai
Kelt riaušes gatvėse Veronos! — Liaukis,
Tebaldai! Ei, Merkucijau, drauguži!..

Tebaldas iš po Romeo rankos sužeidžia Merkucijų ir pabėga su savo palydovais.

MERKUCIJUS

Jis sužeidė mane. Tegu jas maras,
Abi šeimynas jūsų! Galas man...
Nejau pasisekė išnešt jam kailį?

BENVOLIJUS

Ar sužeidė jisai tave rimtai?

MERKUCIJUS

Ne, šiaipsau, apibrozdino truputį;
Tačiau pakaks ir to. Kur mano pažas?
Pašauk, berniuk, man daktarą greičiau.

Pažas išeina

ROMEO

Žaizda, tur būt, nedidelė. Laikykis.

MERKUCIJUS

Aiškus daiktas, ji ne tokia gili, kaip šulinys, ir ne tokia plati, kaip bažnyčios durys. Bet užteks ir jos, daugiau nė nereikia. Gali rytojui užsakyti man grabą, nes, dievaži, sugiedota šiame pasaulyje mano giesmelė. Kad jas kur maras, abi jūsų šeimynas! Po perkūnais! Kažkoks kačiukas, žiurkė, pelė, šuva ėmė ir negyvai uždraskė žmogų! Pagyrų puodas, nevidonas, pašlemėkas, kurs išmoko kautis iš vadovėlio! Ir koks galas tave prašė lįsti tarp mūsų? Jis sužeidė mane iš po tavo rankos.

ROMEO

Aš jums norėjau gero.

MERKUCIJUS

Benvolijau, padėki man nueit
Į kokį namą, nes susmuksiu vietoj.
Tegu velniai abi šeimynas jūsų!
Per jas keliauju kirmėlių maitint.
Tegu velniai! Pataikė lyg iš pypkės...

Merkucijus ir Benvolijus išeina

ROMEO

Šis artimas gentainis kunigaikščio
Kaip riteris gyvybę paaukojo,
Begindamas bičiulio savo garbę
Nuo užgaulios Tebaldo pašaipos, —
Tebaldo, kurs prieš valandą tiktai
Man tapo broliu... O brangi Džuljeta!
Tavasis grožis mano širdyje
Suminkštino drąsos galingą plieną!

Grįžta Benvolijus

BENVOLIJUS

Romeo! O Romeo! Mirė mūsų
Merkucijus šaunus! Tauri jo siela
Pasaulį šį paniekino anksti
Ir išdidžiai į debesis pakilo.

ROMEO

Ši nelemta diena — tiktai pradžia
Vargų, kurie mus tyko paslapčia.

Grįžta Tebaldas

BENVOLIJUS

Ateina vėl Tebaldas įžūlus.

ROMEO

Jis džiūgauja, jis gyvas ir žvalus,
O mano draugas užmuštas? Šalin,
Pas dievą skriski, gailysta romioji,
Ir ugniaakis kerštas tebūnie
Nuo šiolei mano kelrodžiu! — Tebaldai,
Še, atsiimk, kas pridera, už tai,
Kad apšaukei niekšu mane čionai!

Merkucijaus nuliūdusi dvasia
Ties mūsų galvomis tebeskrajoja
Ir laukia tik tavęs. Ar tu, ar aš,
Ar mes abu -- jį turim palydėti.

TEBALDAS

Tu vieną dūdą čia su juo pūtei,
Tad ir tenai kartu su juo keliaus!

ROMEO

Tuojau mes pamatysim.

Kaunasi; Tebaldas krinta.

BENVOLIJUS

Bėk, Romeo!

Tu užmušei Tebaldą, renkas žmonės!
Ko stovi tu, sakyk? Ar apstulbai?
Jei į rankas pakliūsi kunigaikščiui,
Jis mirt tave nuteis. Išnyk greičiau!

ROMEO

O, aš likimo žaislas!

BENVOLIJUS

Ko delsi?

Romeo pasišalina.
Įeina miestiečiai.

PIRMAS MIESTIETIS

Merkucijaus žudikas kur pabėgo?
Kur žmogžudys Tebaldas?

BENVOLIJUS

Štai jis guli.

PIRMAS MIESTIETIS

Vardu Veronos kunigaikščio! Pone,
Jūs suimtas. Prašau klausyt manęs.

Įeina Kunigaikštis su palyda,
Montekiai, Kapulečiai, jų žmonos ir
kiti.

KUNIGAİKŠTIS

Kas toks pradėti drįso muštynes?

BENVOLIJUS

Šviesus valdove, tuoj išgirsi tu
Apsakymą šių riaušių nelemtų.
Tasai, kuris čionai bežadis guli,
Nukovė tavo gentį ir bičiulį
Merkucijų; bet patį jį tik ką
Šaunaus Romeo parbloškė ranka.

SINJORA KAPULETI

Tebaldai! Brolio vaike numylėtas!
O kunigaikšti! Nekaltai pralietas
Brangaus gentainio kraujas!.. Atmokėki
Už darbą kruviną, nubausk Montekį!
Tebaldai! O Tebaldai!

KUNIGAİKŠTIS

Benvolijau, kas vaidą šį sukėlė?

BENVOLIJUS

Tebaldas, kritęs čia prieš valandėlę.
Romeo elgės draugiškai su juo,
Gražiuoju prašė neišpūst kivirčo
Ir bent rūstybės jūsų pabijoti.
Jisai kalbėjo švelniai, mandagiai,
Maloniai nusilenkdamas prieš jį.
Bet niekaip pažaboti neįstengė
Jo siutulio nežmoniško; Tebaldas
Maldavimams taikingiems kurčias liko
Ir aštrų kardą nukreipė staiga
Į narsiojo Merkucijaus krūtinę;
Anas, įsikarščiavęs ne mažiau,
Rapyrą griebia ir, taikliu kirčiu
Mirties šaltosios antpuolį atrėmęs,
Kovingąjį Tebaldą atakuoja.
„Nurimkite, draugai!“ — Romeo šaukia,
Ir jo ranka, greitesnė negu žodis,
Ginklus prakeiktus bando jiems išmušt,

Tačiau Tebaldo smūgis pasalus
Iš po jo rankos atima gyvybę
Merkucijui; Tebaldas pasitraukia,
Bet greit ir vėl sugrįžta pas Romeo,
Kurs tik tuomet užsidegė kerštu.
Kova lyg žaibas buvo. Nesuspėjau
Jų perskirti, ir šaunus Tebaldas krito;
Romeo pasišalino tuojau.
Užmuškite, jei ką pamelavau.

SINJORA KAPULETI

Kaip galima tiesos iš jo tikėtis,
Jeigu jisai — Montekių giminietis?
Čionai jų geras tuzinas įpuolė
Ir užkapojo niekšišškai jaunuolį.
Teisingas būk ir mūsų nenuskriausk:
Mirtim Romeo, žmogžudį, nubausk!

KUNIGAIKŠTIS

O ar Tebaldas ne galvažudys?
Kieno kaltė — Merkucijaus mirtis?

BENVOLIJUS

Tik ne Romeo. Už bičiulį savo
Atkeršijo jisai, kaip reikalavo
Teisybė.

KUNIGAIKŠTIS

Ir už šį nusikaltimą
Nedelsdamas keliaus į ištremimą.
Idant išvengčiau smūgių didesnių
Ir doras kraujas mano giminių
Nebesiliety, būsiu aš žiaurus,
Kaip esat to verti, nubausi jus.
Nei prašymais, nei ašarų upeliais
Suminkštint nepajėgsit mano valios.
Romeo turi tuoj apleist Veroną —
Arba jis mirs. — Išneškite lavoną!
Kas padeda galvažudį dangstyt,
Patsai nenorom skatina žudyt.

Visi išeina

II SCENA

Kapulečių sodas.
Įeina Džuljeta.

DŽULJETA

Žirgai ugniniai, lėkite greičiau
Į Febo viešpatiją! Faetonas
Jau būtų jus nubėginęs seniai
Į vakarus — ir žemėn tučiuojau
Būt nusileidusi naktis miglota.
Dienos akis užmerk, naktie meilinga,
Ir savo skraistę tamsiąją užskeisk,
Kad niekas negalėtų pamatyti,
Kaip šitos rankos apkabins Romeo.
Įsimylėjusiems šviesos nereikia, —
Pačių jų grožis šviečia jiems tamsoj;
Akla naktis patinka aklai meilei.
Didingoji naktie, tyli matrona,
Ateik su savo apdarais juodais,
Išmokyk žaismo to, vardan kurio
Skaistybę atiduodame. Pridenk
Man skruostus degančius rūbu tamsiuoju,
Pakol įgaus drąsos drovūsiai kraujas
Ir įsitikins pats, kokia švari
Ir paprasta yra tikroji meilė.
Ateik, miela naktie, ateik, Romeo,
Kaip saulė man nušvisk, kaip pirmas sniegas
Ant juodvarnio sparnų! Ateik, naktie,
Juodake, maloni, meili naktie.
Ateik, atveski manąjį Romeo,
O kai jisai bus miręs, tu jį visą
Suskaldyk į mažytes žvaigždeles, —
Ir pajaunės išsyk padangės veidas,
Ir žmonės taip pamils gražuolę naktį,
Jog skaisčią saulę gerbinti nustos.
Pirkau aš meilės rūmą, bet lig šiolei
Jo nevaldau. Aš parduotą kitam,
Bet jam nepriklausau. O, ši diena
Prailgo man, kaip prieš malonią šventę

Naktis prailgsta vaikui nekantruoliui,
Kai naujas drabužėlis jau pasiūtas,
Bet užsivilkti jo dar nevalia.
A, štai ir auklė! Ką ji pasakys?
Kiekvienas, kas Romeo vardą taria,
Apdovanotas iškalba dangaus.

Įeina Auklė su virvėmis

Kas nauja, aukle? Atnešei virves,
Kurių Romeo prašė?

AUKLĖ

Taigi, taigi,

Virves.

Numeta virves žemėn

DŽULJETA

Ak, kas yra? Sakyk, kas naujo?
Ko tu gražai rankas?

AUKLĖ

Vaje, vaje!

Jis mirė, mirė, mirė! Kas daryti?
Mes žuvome, sinjora, mes pražuvom!
Jis mirė, jis nukautas, jo nebėr!

DŽULJETA

Ar gali būt dangus toksai beširdis?

AUKLĖ

Ne, ne dangus, brangioji, o Romeo.
Kas būt galėjęs pamanyt, kad jis...
Romeo, ak, Romeo!

DŽULJETA

Ko lyg velnias
Mane kamuoji? Nuo tokios kančios
Staugte sustaugtų pragaras patsai,
Romeo nusižudė? Atsakyk.
Ištarki „taip“, — ir vienas šitas žodis
Užmuš mane kaip žvilgsnis basilisko.

Jo akys užsimerkė? Taip? Jei taip,
Tegu ir mano akys užsimerkia.
Tad atsakyk, maldauju: taip ar ne—
Ir atgaivink arba užmušk mane.

AUKLĖ

Pati, savom akim — neduok tu dieve! —
Mačiau aš žaizdą jo narsioj krūtinėj.
Graudu žiūrėt, graudu žiūrėt! Išbalęs
Kaip pelenai; toks kruvinas, baisus...
Kraujai sukrešę... Aš net apalpau.

DŽULJETA

Plyšk, nelaimingoji širdie! Plyšk, plyšk!
Užgeskit, akys! Kam jūs reikalingos?
Šaltoji žemė prieglobsčiu tebūna
Ir man, ir jam! Apleiskit, jėgos, kūną!

AUKLĖ

Tebaldai! O Tebaldai prakilnus!
Geriausias mano drauge! Ak, Tebaldai,
Ar aš tikėjaus pergyvent tave?

DŽULJETA

Iš dviejų pusių pučia ši audra.
Romeo užmuštas! Tebaldas miręs?
Aš mielojo brolėno netekau
Ir mylimojo vyro? O, sugauski,
Kraupus trimite teismo paskutinio!
Kas gyvas dar, jei juodviejų nėra?

AUKLĖ

Tebaldas nužudytas, o Romeo,
Jo užmušėjas, ištremtas tiktai.

DŽULJETA

O viešpatie! Romeo prieš Tebaldą
Pakėlė ranką?

AUKLĖ

Taip. Deja, deja!

DŽULJETA

Žavingas veidas — ir širdis gyvatės!
Drakonas pasivertęs gražuoliu!
Pikta dvasia su angeliška kauke!
Meilingai šypsantis siaubūnas! Varnas,
Romaus karvelio plunksnom pasipuošęs!
Besotis vilkas su ėriuko kailiu!
O, išgama dievaičio apdarais,
Skraiste šventuolio prisidengęs niekšas!
O, melas, įsikūnijęs į žmogų!
Kas veikti gamtai pragaro gelmėj,
Jei suteiktas yra šėtono siela?
Toks dangiškas paveikslas? Kam knyga,
Pilna niekšybės, įrišta taip puikiai?
Ir kaip galėjo įsikurti apgaulė
Tokiam didingam rūme?

AUKLĖ

Nei garbės,
Nei sąžinės neturi vyrai; jie
Visi kaip vienas — šelmiai, klastininkai,
Melagiai ir didžiausi veidmainiai. —
Ak, kurgi mano tarnas? Duok degtinės!
Nuo tų vargų, nuo rūpesčių, bėdų
Baigiu pasenti... Gėda tam Romeo!..

DŽULJETA

Nutilk! Tegu nudžiūva tau liežuvis!
Ne tam Romeo gimęs: jo kaktoj
Nerastų vietos Gėda. Ant jo veido
Pati Garbė galėtų vainikuotis
Pasaulio karaliene. Kam, o kam
Taip žvėriškai iškoneveikiau jį?

AUKLĖ

Negi jums liaupsinti broliūdį — ar ką?

DŽULJETA

Negi prieš savo vyrą man burnoti?
Ir kas tave, o vyre nelaimingas,

Geru žodžiu paglostys, jeigu aš,
Kuri prieš tris tik valandas tapau
Tavąją žmoną, — taip tave vainojau?
Padūkėli, kam nužudei brolių?
Bet ne, kitaip padūkėlis brolienas
Tave nudėjęs būtų! Grįžkit, grįžkit
Į savo versmę, ašaros beprasmės:
Ištikimieji liūdesio tarnai,
Jūs nešate per klaidą duoklę džiaugsmui!
Juk gyvas tebėra manasis vyras,
Kurį Tealdas geide nužudyti;
O užmuštas yra kaipsyk Tealdas,
Kurs nužudyti geidė mano vyrą.
Juk tat gerai. Tad ko gi verkti man?
Čia aš girdėjau žodį iš tavęs,
Kur kas skaudesni už Tealdo mirtį;
Jį stėngiuosi užmiršti; bet jaučiu,
Kad mano atmintį jisai slogina,
Lyg nusikaltėlio neramią sielą
Jo šiurpulingi, prakeikti darbai.
„Tealdas mirė. Ištremtas Romeo.“
Tas žodis „ištremtas“, tas vienas žodis
Lyg tūkstančius Tealdų man nužudė.
Mirtis Tealdo buvo man ir šiaip
Nelengvas smūgis; bet jei maža to,
Jei sielvartai nemėgsta niekad vaikščiot
Pavieniui ir sau ieško palydovų, —
Kodėl, šią liūdną žinią skelbdama,
Nepranešei, jog netekau aš tėvo
Ar motinos, ar abiejų drauge?
Tai būtų man ne taip sunku pakelti.
Bet po mirties Tealdo pasakyt:
„Romeo ištremtas“, — o ne, tai reiškia,
Jog motina ir tėvas, ir Tealdas,
Romeo ir Džuljeta — mes visi,
Visi, visi mes esam nužudyti.
„Romeo ištremtas!“ O, šitam žody —
Mirties bedugnė... Galios jo piktos
Jokia žmogaus jėga neišmatuos. —
Ką veikia šiuo metu tėvai manieji?

AUKLĖ

Jie prie Tebaldo ašaras vis lieja.
Gal norite pas juos? Nuvesiu tuoj.

DŽULJETA

Tegu parauda jie ties nukautuoju;
O aš Romeo liūdnąjį rytojų
Apverksiu. Aukle, pasiimk virves, —
Jos pas mane Romeo neatves.
O, vargšės virvės, kam apvylė jus
Taip lygiai, kaip ir mano troškimus?
Dabar turėsi tu, vešli jaunyste,
Kaip gyvnašlė, vienantvėje nuvysti... —
Eikše. Skubu vestuvių patalan:
La! atima mirtis skaistybę man!

AUKLĖ

Kol kas į savo kambarį keliaukit.
Aprimkite; žinau aš, kur Romeo:
Jį priglaudė Lorencas savo celėj;
Pas jį nubėgsiu. Laukit jo nakčia.

DŽULJETA

Štai žiedas jam! Tegu bent valandėlei
„Sudie“ man pasakyt ateina čia.

Abi išeina

III SCENA

Fra Lorenzo celė.
Įeina Fra Lorencas ir Romeo.

FRA LORENCAS

Romeo, eik čionai, eik šen, baikštuoli.
Tave įsimylėjo liūdesys,
Tu su nelaimėm sužieduotas.

ROMEO

Tėve,
Kas naujo? Koks sprendimas kunigaikščio?
Koksai dar nepažįstamas man skausmas
Panūdo aplankyti mane?

FRA LORENCAS

Sūnau,
Su sielvartu per daug tu bičiuliauji;
Aš atnešu tau hercogo sprendimą.

ROMEO

Tikiuos, už mirtį jis nebus baisėnis?

FRA LORENCAS

O, mūsų kunigaikščio ištarmė
Nėra tokia žiauri; tu liksi gyvas,
Bet vyksi ištrėmiman.

ROMEO

Ištrėmiman?
Pasigailėk, sakyk verčiau: „tu mirsi!“
Mirties veidan ramiai aš pažiūrėsiu,
Bet „ištrėmimas“... Ne, to nesakyk!

FRA LORENCAS

Turi apleist Veroną. Būk kantrus.
Platus ir didelis yra pasaulis.

ROMEO

Ne, nėr pasaulio už Veronos sienų, —
Yra tik kančios, pragaras, tamsa.
Apleist šį miestą ar apleist pasaulį —
Vienodai reiškia: mirti. Ištrėmimas —
Gyva mirtis; vadindamas ją taip,
Tu, išgalandęs kirvį paausuoat,
Šypsodamasis galvą man kerti.

FRA LORENCAS

O nedėkingas, paikas sutvėrime!
O nusidėjėli! Už savo darbą
Tu mirt pagal įstatymą turėtum;
Bet kunigaikštis užjautė tave
Ir, teisųjį įstatymą atmetęs,
Nusprėndė tau pakeisti mirtį juodą
Ištrėmimu. Kokia didi malonė!

ROMEO

Tai smūgis — ne malonė! Kur Džuljeta,
Ten rojus. Šuo, katė, maža pelytė,
Kiekvienas žemės gyvis niekingiausias
Gyvena rojuj, gali ją regėt, —
Tik ne Romeo. Net maitėdės musės
Daugiau, negu Romeo turi teisių
Ir pagerbtos už jį yra daugiau:
Jos gali bent nutūpti ant Džuljetos,
Ant josios rankų baltojo stebuklo,
Ir vogti laimę dievišką slapčia
Nuo angeliškų mylimosios lūpų,
Kurios iš gėdos rausta nuolatos —
Tarytum drovis jų prisilietimo.
Taip, musėm viskas galima, jos laisvos!
Romeo — ištremtas, jam tai užginta,
Jam nevalia, — jis turi lėkt svetur!..
Ir tu man dar sakai, kad ištrėmimas
Tai ne mirtis? Nejaugi neradai
Kokių nuodų ar budeliško peilio,
Jei nutarei atimti man gyvybę
Pačia baisiausia iš visų mirčių —
Ištrėmimu? O, šitą žodį, tėve,
Kartoja pasmerktieji pragare,
Ir aimanos jį lydi... Kaip galėjai
Tu, dievo tarnas ir nuodėmklausys,
Globėjas mano dvasiškas ir draugas,
Man sviesti tokį žodį: „ištrėmimas“?

FRA LORENCAS

Klausyk, įsimylėjusis beproti...

ROMEO

Tik apie ištrėmimą nekalbėk!

FRA LORENCAS

Kaip ginklą nuo visų kančių, aš duosiu
Tau saldų filosofijos balzamą,
Kursai ištrėmime tave paguos.

ROMEO

Tu apie ištrėmimą vėl?.. Negali
Man filosofija sukurt Džuljetos,
Pajudint miestą ar atšaukt ūmai
Sprendimą kunigaikščio. Ji bejėgė,
Tegu jinai pasikaria! Nutilk.

FRA LORENCAS

Kaip aš matau, kurti yra bepročiai.

ROMEO

O sveikapročiai, kaip matai, akli.

FRA LORENCAS

Aptarkim tavo reikalus.

ROMEO

Kam nori
Kalbėti apie tai, ko nejauti?
Jei būtumei tu jaunas kaip ir aš,
Jei būtumei prieš valandą tiktai
Su mylima Džuljeta susituokęs
Ir, jei užmušęs dvikovoj Tebaldą,
Kaip aš, turėtum plyštančia širdim
Kelianti ištrėmimam, — tąsyk tu
Galėtumei kalbėti, rautis plaukus,
Po aslą raičiotis, kaip aš dabar,
Ir rinktis vietą kapui būsimajam.

Beldimasis į duris

FRA LORENCAS

Kažin kas beldžias. Kelkis, pasislėpk.

ROMEO

Ne. Mano didis sielvartas kaip rūkas
Užstos mane nuo ieškančių akių.

Beldimasis

FRA LORENCAS

Girdi, kaip kažkas daužos? — Kas tenai? —
Romeo, pasislėpk, tave suims. —
Palaukit truputėlį! — Atsikelki.

Beldimasis

Bėk mano maldyklėlėn. — Tuo į einu! —
O viešpatie, koks nekantruolis ten! —
Tuo į, tuo į.

Beldimasis

Kas beldžiasi taip baisiai?
Ko norite? Kas jūs tokie, iš kur?

AUKLĖ

Už scenos

Išleiskite — ir viską sužinosit.
Mane Džuljeta siuntė.

FRA LORENCAS

Mielas svečias.

Ieina Auklė

AUKLĖ

Vienuoli šventas, ak vienuoli šventas,
Sakyk man, kur, o kur, sakyk, Romeo,
Manos sinjoros vyras?

FRA LORENCAS

Guli asloj,
Nuo ašarų karčiųjų pasigėręs.

AUKLĖ

O, lygiai, lygiai taip, kaip ir jinai,
Panelė mano!

FRA LORENCAS

Sielų giminystė!
Nelemtas sutapimas!

AUKLĖ

Lygiai taip
Ji guli ant grindų — ir verkia, verkia... —
Na, kelkitės, jūs — vyras; atsistokit.
Vardan Džuljetos, kelkitės, prašau.
Kam taip giliai į neviltį nugrimzdot?

ROMEO

O, aukle!..

AUKLĖ

Ak sinjore! Ak sinjore!
Mus nuo vargų išgydo tik mirtis.

ROMEO

Kalbi apie Džuljetą? Kaip ji laikos?
Gal būt, jinai galvoja, kad esu
Aš senas, užkietėjęs žmogžudys,
Jei sutepiau jaunystės mūsų laimę
Jos giminės krauju? Kur ji? Ką veikia?
Ką sako ji, slapta žmona manoji,
Apie sugriautą mūsų meilę?

AUKLĖ

Nieko
Ji nešneka, tik verkia, verkia vis;
Čia lovon krinta, čia staiga pašoka,
Tebaldą šaukdama arba Romeo,
Ir krinta vėl...

ROMEO

Romeo! Šitas vardas
Ją užmuša lyg griaudžianti patranka,

Kaip užmušė ranka ši nelaba
Jos giminaitį. — O, nurodyk, tėve,
Man tą prakeiktą kūno dalelytę,
Kur glūdi mano vardas, ir tuoj pat
Gėdingą jo buveinę sunaikinsiu.

Išsitraukia kardą

FRA LORENCAS

Valdyk, sūnau, įšėlusias rankas!
Ar vyras tu? Nors povyza tavoji
Byloja man, kad vyrą aš matau,
Bet ašaroji tu kaip moteriškė
Ir siautėji tartum žvėris laukinis.
Tu — moteries ir vyro apjuoką,
Žvėris klaikus pavidale žmogaus!
Stebiuos; nebūčiau niekad patikėjęs, —
Prisiekiu savo ordinu šventuoju, —
Kad šitoks silpnadvasis tu esi.
Tu nužudei Tebaldą? Kam gi reikia
Podraug save žudyti, savo žmoną,
Kuri vien tavimi tiktai alsuoja,
Ir prakeikimą užsitraukti? Kam
Maištauti prieš gyvybę, žemę, dangų,
Jei žemė, ir gyvybė, ir dangus
Nedalomi gyvena tavyje
Ir jeigu tu, nustodamas jų vieno,
Visų trijų nustosi? Gėda tau!
Tu dėgi savo grožį, meilę, protą;
Tu visko pertekęs, bet lyg šykštuolis
Naudojiesi blogai savu turtu,
Nesidžiaugi grožių, protų ir meile.
Tavasis kūnas — tai lėlė vaškinė,
Nes vyriška drąsa nepuošia jo.
Skaisčioji tavo meilė — apgavystė,
Nes kėsini esi nužudyti tą,
Kurią mylėt žadėjai. Tavo protas,
Žavingo kūno, meilės pažiba,
Per kaltę nevalyvos prigimties
Įkaito ir užsidegė ūmai
Lyg parako dėžė žioplam kareiviui, —

Ir drasko štai į gabalus tave.
Pakilk, žmogau! Gyva tava Džuljeta,
Dėlei kurios ką tik žudeis: tai laimė!
Tave norėjo nužudyt Tebaldas, —
Tebaldą tu nukovei: laimė vėl!
Įstatymas, grūmojęs tau mirtim,
Ją pakeitė ištrėmimu kaip draugas:
Vėl laimė, vėl! It iš gausybės rago
Tau pilasi malonės ant galvos,
Ir spindinti sėkmė tave globoja, —
Bet lyg šiurkšti, abūoja mergina
Putiesi tu prieš meilę ir likimą.
O, saugokis! Tai kelias pavojingas.
Skubėk verčiau pas mylimąją savo,
Kaip sutarta, įlipk jos kambarin
Ir ją paguosk tenai. Bet pasirūpink
Išeiti prieš sargybai pasirodant.
Nes negalėsi iškeliaut kitaip
Į Mantują, kurioj gyvensi tu,
Kol proga atsiras draugus sutaikint
Ir, apgarsinus jūsų jungtuves,
Išmelsti kunigaikščio atleidimą:
Tuomet tave pakviesime atgal,
Ir tavo džiaugsmas milijoną kartų
Atsiskyrimo liūdesį pranoks. —
Eik, aukle, atiduok sinjorai savo
Labų dienų ir pasakyk, kad lieptų
Namiškiams eiti gult, nes juos ir taip
Nuo ašarų, tur būt, marina miegas.
Romeo tučtuojau atbėgs.

AUKLĖ

O dieve!

Čionai stovėčiau, rodos, iki ryto
Ir vis gerų klausyčiaus patarimų!
Tai mokytumas! Sinjorai liepsiu
Palaukti jūsų.

ROMEO

Taip; ir paprašyk —
Lai išbara mane brangioji mano.

AUKLĖ

Ji žiedą atsiuntė sinjorui; šokit.
Na, skubinkitės — laikas jau vėlus.

Išeina

ROMEO

O, aš dabar lyg atgimiau iš naujo!

FRA LORENCAS

Linkiu labos nakties. Keliauk laimingai.
Bet atsiminki — viena iš dviejų:
Lig vakaro sargybos pasišalink
Ar persirengęs paryčiu išeik.
Gyvenki Mantujoj; per tavo tarną
Aš retkarčiais pranešinėsiu tau,
Kas gero čia, kaip klojas reikalai.
Duok ranką, — jau vėlu. Sudie. Labanakt.

ROMEO

Jei ne džiaugsmai, kurie skirti man ten, —
Tave palikti būtų liūdna man.
Sudie!

IV SCENA

Kambarys Kapulėčių namuose.
Įeina Kapuletis, sinjora Kapuleti ir
Paris.

KAPULETIS

Taip nelaimingai viskas susidėjo,
Jog mes, sinjore, neturėjom laiko
Paveikti nusistatymą dukters.
Tebaldą, savo mielą giminaitį,
Ji nuoširdžiai mylėjo; aš taip pat.
Bet nuo mirties, kaip matot, nepabėgsi...

Jau gan vėlu. Šį vakarą Džuljeta
Iš savo kambario nebeišeis.
Tikėkit, jei ne jūsų atvykimas,
Aš irgi būčiau lovoje seniai.

PARIS

Nėra kada galvot apie piršlybas,
Kai gedulas namie. Sudie, sinjora.
Džuljetai nuo manęs labų dienų.

SINJORA KAPULETI

Gera! Aš ryt su ja pasikalbėsiu.
Šiandieną ji nugrimzdus liūdesin.

KAPULETIS

Galiu užtikrinti sinjorą Pari,
Kad ji pamils duktė manoji. Tėvui,
Be abejo, neprieštaraus jinai.
Prieš guldama, pas ją nueiki, žmóna,
Jai apie meilę Pario pasakyk
Ir neužmirški būtinai įspėt,
Kad sekantį trečiadienį... Palaukit,
Šiandieną kas?

PARIS

Pirmadienis, sinjore.

KAPULETIS

Pirmadienis? Nejaugi? Jeigu taip,
Trečiadienį nespėsime — per anksti.
Lai būna ketvirtadienį. Pranešk,
Kad mes ją ketvirtadienį sutuoksime
Su gerbiamu grafu. Jums ne per greit?
Suskubsite lig tolei pasiruošti?
Nereikia triukšmo. Du ar trys draugai.
Mat, neseniai Tebaldas nužudytas,
Ir jei per daug pradėsime puotauti,
Kiti, ko gero, gali pagalvot,
Kad nemylėjome gentainio savo.
Fakviesime keletą draugų — ir viskas.
Sutinkat — ketvirtadienį?

PARIS

Kaip gaila,
Kad šitas ketvirtadienis ne ryt!

KAPULETIS

Gerai, keliaukite sveiki. Vadinas,
Nuspręsta: ketvirtadienį. — Tu, žmona,
Prieš guldama užsuki pas Džuljetą
Ir jai praneški apie vestuves. —
Sudie, sinjore. — Ei, pašvieskit man!
Kaip kažin ką, jau taip vėlu, atrodo,
Kad greitai bus anksti. — Labos nakties!

Išeina

V SCENA

Kapulečių sodas.
Viršuj, prie lango, Romeo ir Džul-
jeta.

DŽULJETA

Tu išeini? Diena dar neišaušo.
Baimingą klausą tavąją užgavo
Ne vyturys — lakštingalos giesmė;
Granato medy suokia ji kas naktį.
Brangusis, tai lakštingala, tikėk.

ROMEO

O, ne, tai ne jina, mieloji mano, —
Tai rytmečio skelbėjas vieversys.
Žiūrėk, rytuos aušra pavydulinga
Nudažo auksu debesis lengvus.
Padangėj blėsta žiburiai nakties,
Ir, ant kalnų užkopusi miglotų,
Jau keliiasi džiaugsmingoji diena.
Turiu išeit, kad gyvas būt galėčiau,
Ar pasilikti čia — ir laukt mirties.

DŽULJETA

Matau aš, tai ne rytmečio šviesa, —
Tai pasiuntė tau saulė meteorą,
Liepsnotą savo kelrodį, kad jis
Į Mantują tamsoj tave nuvestų.
Palauk dar valandėlę, neskubėk!

ROMEO

Tegu mane sugauna ir nužudo!
Įtikęs tau, jaučiuosi aš laimingas.
Boluoja ten ne pilkaakis rytas,
O tik mėnulio atšvaitas blankus;
Tai ne ankstyva vyturio giesmė
Gilumoje dangaus virš mūsų skamba.
Stovėsiu, nesijudinsiu iš vietos.
Ateik, mirtie! Tokia valia Džuljetos.
Kalbėkimės, brangioji. Dar naktis.

DŽULJETA

Bėk, bėk greičiau, nes tuoj visai prašvis.
Tai vieversys pragydo, — ir šaiži,
Nemaloni gaidà jo rėžia ausį.
Girdėjau aš, kad švelnios jojo trelės;
Ne, žiaurūs jie, nes liepia skirtis mums.
Jei vieversys su rupūže biauriąja
Apsikeitė kadaise akimis, —
Kam jis balsu su ja neapsimainė?
Kam taip anksti jis aukštumoj skardena
Ir veja lauk tave iš glėbio mano?
O, bėk iš čia!.. Kas kartą vis šviesiau.

ROMEO

Šviesiau kaskart. Bet sieloj vis tamsiaul

Auklė įeina į kambarį

AUKLĖ

Džuljeta!

DŽULJETA

Ką, aukle?

AUKLĖ

Tuoj motina ateis. Išaušo rytas.
Tad saugokitės, būkit atsargesnė.

DŽULJETA

Ženk, rytmetį, pro langą kambarin,
O tu, gyvybe mano, skrisk šalin!

ROMEO

Dar vienas bučiny. Skubu. Sudie.

Nusileidžia sodan

DŽULJETA

O mano džiaugsme, laime ir viltie!
Tu išeini! Kas valandą, brangusis,
Apie save tu man pranešinėk.
Vienoj minutėj telpa tiek dienų,
Kad aš, jas beskaičiuodama, pražilsiu,
Pakol išvysiu vėl tave, Romeo.

ROMEO

Sudie! Kiekvienąsyk, kai prōga bus,
Aš siųsiu tau linkėjimus savus.

DŽULJETA

Manai, kad mudviem teks dar susitikti?

ROMEO

Be abejo. O tas visas bėdas
Smagu bus prisiminti kada nors.

DŽULJETA

Nujaučia kažką bloga mano siela.
Ak, man dabar kažkaip pasivaideno,
Kad tu giliam grabe guli negyvas...
Jei aš gerai matau, išbalės tu?

ROMEO

Ir tu atrodai man balta kaip drobė...
Mums visą kraują sielvartas pagrōbė.
Sudie, sudie!

Išeina

DŽULJETA

Likime, o likime!
Tave vadina žmonės atmainingu.
Tad kaipgi pasielgsi tu su tuo,
Kuris ištikimybę pagarsėjo?
Būk atmainingas, būk nepastovus
Ir, laukti nepriversdamas ilgai,
Gražink man jį.

SINJORA KAPULETI

už scenos

Tu atsikėlei, dūkra?

DŽULJETA

Kas ten? Ar tik ne motina? Nejaugi
Nemiega ji? O gal tik ką pabudo?
Kas atvedė ją ščia taip anksti?

Įeina sinjora Kapuleti

SINJORA KAPULETI

Džuljeta, kaip laikaisi?

DŽULJETA

Nesveikuoju.

SINJORA KAPULETI

Dėl žuvusio Tebaldo vis verki?
Jų neprikelsi ašarom iš žemės,
O jeigu ir prikelsi, tai vis vien
Gyvybės neįkvėpsi jam. Užteks.
Pasielvartaut, kiek dera, — meilės ženklas,
Tačiau be galo sielvartaut — paikybė.

DŽULJETA

Po tokio smūgio leiskit išsiverkti.

SINJORA KAPULETI

Bet juk tasai, kurį apraudi tu,
Vis tiek tavųjų ašarų nejaučia.

DŽULJETA

Aš draugo netekau — ir negaliu
Dabar susilaikyt dėl jo neverkus.

SINJORA KAPULETI

Tu ne dėl to verki, kad nėra Tebaldo,
O kad dar gyvas niekšas, jį nukovęs.

DŽULJETA

Kas tai per niekšas?

SINJORA KAPULETI

Niekšiškas Romeo.

DŽULJETA

pusbalsiu

Jis ir niekšybė — tai dangus ir žemė.

garsiai

Atleisk jam, viešpatie! Širdis manoji
Atleido viską jam, — nors taip, kaip jis,
Nebuvo man širdies sužeidęs niekas.

SINJORA KAPULETI

Tai vis todėl, kad žmogžudys dar gyvas.

DŽULJETA

Ir mano rankai nepasiekti jo.
O, kad už mirtį savojo brolio
Atkeršyti galėčiau aš pati!

SINJORA KAPULETI

Atkeršysime, būk rami, neverk.
Aš Mantujon pasiūsiu tyčia žmogų,
Kuris suras tą išgamą tenai
Ir, gėrimu nuodingu pavaišinęs,
Padės jam pas Tebaldą nukeliauti.
Tuomet nusiraminsi tu, manau.

DŽULJETA

Aš tik tada nurimsiu, kai galėsiu
Matyt Romeo... Žinoma, negyvą...
Kažin ar toki nuostolį įstengs
Pakelt širdelė mano nukamuota.
Jūs pasirūpinkite rasti žmogų,
Kurs nugabentų Mantujon nuodus,
O aš pati jau taip paruošiu juos,
Kad, vos tik paragavęs jų, Romeo
Tuoj pat užmigs ramiausiai. Kaip baisu
Girdėti vardą broliųžudio ir jausti,
Kad negali, pripuolusi prie jo,
Parodyti, kaip myliu aš Tebaldą!

SINJORA KAPULETI

Paruošk nuodus, — aš žmogų suieškosiu.
Dabar klausyk manęs: džiugi naujiena.

DŽULJETA

Kai liūdna sieloj, džiaugsmas ne pro šalį.
Ką norite man gero pasakyti?

SINJORA KAPULETI

Dukrele, tėvas rūpinas tavim.
Tau geisdamas liūdnumą išblaškyti,
Paskelbt nusprėndė jis linksmybės dieną
Ir mums suteikti džiaugsmą netikėtą.

DŽULJETA

Smagu girdėt. Sakysit, kas gi tai?

SINJORA KAPULETI

Dukrele, ketvirtadienį iš ryto
Taurus, garbingas jaunas grafas Paris
Bažnyčioj švento Petro teiksis pats
Tave laiminga žmona pavadinti.

DŽULJETA

Prisiekiu švento Petro aš bažnyčia,
Šventu Petru prisiekiu, — jis manęs
Nepavadins laiminga savo žmona!

Kokia skuba! Tekėt staiga už vyro,
Kuris nė nesipiršo tau visai!
Praneškite sinjorui mano tėvui,
Kad dar anksti jo dukteriai tekėti,
O jeigu reik,— ji, dievaži, mieliau
Tekės už neapkenčiamo Romeo,
Negu už Pario. Nieko sau naujiena!

SINJORA KAPULETI

Kalbėk su tėvu. Štai jisai ateina.
Matysi, kaip į tai jis pažiūrės.

Įeina Kapuletis ir Auklė

KAPULETIS

Saulėlydžio metu rasoja žemė.
Bet, saulei mano brovaikio užgesus,
Lietus baisiausias pliaupia. Ką, dukryt,
Vis potvynis? Vis ašaromis lyja?
Kūnelis tavo, regis, toks silpnutis,
O grumiasi, lyg laivas vandenyne,
Su viesulais atodūsių sunkių
Ir ašarom, kurios srove audringa
Tau kliokia iš akių be paliovos,
Blaškydamos šį trapų kūno laivą,
Kurs, vėtros neatlaikęs, apsivers,
Jei neužeis staigi tylą.— Na, žmona,
Tu jai sakei apie sprendimą mūsų?

SINJORA KAPULETI

Sakiau; bet ji dėkoja, kratos, kvaiša.
Lai teka už numirėlio, jei taip!

KAPULETIS

Kaip? Kaip? Nesuprantu, nesuprantu...
Ji kratosi? Nerodo dėkingumo?
Nejaugi ji laiminga nesijaučia
Ir visiškai nesididžiuoja tuo,
Kad tokį puikų vyrą jai suradom,
Nors tos garbės nėra jinaį verta?

DŽULJETA

Nesididžiuoju, bet esu dėkinga.
Sunku didžiuotis tuo, ko nekenči,
Bet ir už blogą darbą reik dėkoti,
Kai jį kas daro iš geros širdies.

KAPULETIS

Kas čia per postringavimas? Jūs girdit?
„Aš jums esu dėkinga“, „Aš didžiuojuos“,
„Didžiuotis negaliu“, „Nesu dėkinga“...
Pamąiva! Ar didžiuojies tu ar ne,
Dėkinga man esi ar nedėkinga,
Bet šitą ketvirtadienį tau teks
Pavarginti grakščias kojytes savo
Ir nukeliauti su Pariu drauge
Bažnyčion švento Petro, — arba aš
Patsai tave už virvės atitempsiu.
Ak tu išbalus dvésena, tu suske!

SINJORA KAPULETI

Nustokit! Jūs pamišote, tur būt?

DŽULJETA

Aš atsiklaupusi meldžiu jus, tėve:
Man leiskit bent žodelį pasakyt.

KAPULETIS

Eik pasikark, begėde ižūli!
Nekláužada, girdi, aš tau kartoju:
Būk šitą ketvirtadienį bažnyčioj,
Arba daugiau man rodytis nedrįsk.
Cit, nekalbėk, tylėk. Man niežti ranką...
Mes, žmonā, vis dejavom su tavim,
Kad vieną dukterį mums davė dievas,
Tačiau ir tos vienos, matau, per daug,
Nes šitokia dukra — tai prakeikimas.
Kad ji prasmegtų!

AUKLĖ

Dieve, sergėk ją! —
Jums, pone, taip jos plūsti nederėtų.

KAPULETIS

Dėl ko, išmintingiausioji sinjora?
Mieloji patarėja, užsičiaupk,
Plepėti eik pas savo kūmutes.

AUKLĖ

Aš nieko blogo juk nepasakiau.

KAPULETIS

Dėl dievo!..

AUKLĖ

Ar negalima šnekėti?

KAPULETIS

Nutilk, murmekle! O pamokslus tuos
Skaityk verčiau kūmutėm prie stikliuko:
Čia man nereikia jų.

SINJORA KAPULETI

Nesikarščiuokit.

KAPULETIS

Kaip neiti man iš proto? Dieve šventas!
Aš, rodosi, visur — namie, svečiuos,
Ar dirbdamas ką nors, ar pramogaudams,
Kiekvieną valandą, kiekvieną mirksnį
Galvojau dieną naktį nuolatos,
Kaip man ištektint dukterį; ir štai,
Kai pagaliau pora jai atsirado —
Žmogus gerai išauklėtas ir jaunas,
Turtingas ir aukštos kilmės, — žodžių,
Apdovanotas taip visom dorybėm,
Kad net sunku tiesiog įsivaizduoti, —
Ta kvaiša spardos, pūrkštauja ir rėkia:
„Aš jo nemyliu“, „Aš dar per jauna“,
„Prašu atleist“, „Tekėti aš nenoriu“!..

Nenori? Aš atleidžiu tau, prašau;
Bet tu po mano stógu negyvensi, —
Maitinkis sau pati, kaip išmanai.
Žinok, kad aš juokauti nepripratęs.
Greit ketvirtadienis; apsigalvok.
Jei mano tu, — tekėk už mano draugo;
Jei ne, tai pasikark, eik elgetauti,
Nudvėsk iš bado gatvėje, nes tąsyk
Aš tau, kaip dievą myliu, nebe tėvas,
Ir nieko gero iš manęs nelauk,
Apsimąstyk. Aš žodį ištesėsiu.

Išeina

DŽULJETA

Nejaugi niekas ten, už debesų,
Nemato mano sielvarto gilybės? —
O motina, jūs lauk manęs nevykit!
Dar mėnesiui ar bent savaitei vienai
Sutikit atidėti vestuves —
Arba paruoškite man jungtinių guolį
Tame rūsy, kur ilsisi Tebaldas.

SINJORA KAPULETI

Nebekalbu; neaušink sau burnos.
Tu man nebe duktė — žinokis.

Išeina

DŽULJETA

Dieve!..

O aukle, kas daryti? Mano vyras
Čia, žemėje, o priesaika danguj;
Kaip gali žemėn vėl įinai nužengti,
Kol mano vyras gyvas šiam pasauly,
Kol pats įisai, palikęs šitą žemę,
Nėra man jos gražinės iš dangaus?
Bent tu mane padrąsink. Vargas man!
Ir kam apvázizda spendžia tiek žabangų
Tokiam bejėgiui padarui, kaip aš?
Ką pasakysi tu? Nejaugi, aukle,
Tu man paguodos žodžio nerandi?

AUKLĖ

Nurimkite, paguoda jums yra:
Romeo ištremtas ir — aš prisiekiu —
Nebeateis kamantinėti jūsų,
O jeigu ir ateis, tai tik vogčia.
Kadangi reikalai yra tokie,
Vertėtų jums, manau, tekėt už Pario.
Kas per žavumas to sinjoro!
Palyginti su juo, Romeo — šiukšlė.
O grafo akys! Ne, tokių gražių,
Tokių gyvų, melsvų akių neturi
Nė pats erelis. Galvą aš guldau,
Kad šitos antrosios vedybos jūsų
Bus laimingesnės. Šiaip ar taip galvokit,
Bet pirmas jūsų vyras lyg ir miręs,
Nes, nors jisai gyvena šiam pasauly,
Bet jums nėra jokios iš jo naudos.

DŽULJETA

Tu iš širdies kalbi?

AUKLĖ

Tau iš visos širdies kalbu, iš sielos;
Tegu prasmegsiu, jei meluoju.

DŽULJETA

Amen.

AUKLĖ

Ką?

DŽULJETA

Kaip nuostabiai pagúodei tu manel!
Eik motinai pranešk, kad pas Lorenčą
Aš nuėjau į celę atgailauti,
Jog tėvą taip įpykdžiau.

AUKLĖ

Mielu noru.

Protingai sugalvojot, dievaži.

Išeina

DŽULJETA

Tai ragana sena! Sukta kaip velnias.
Kas niekšingiau? Ar gundyti mane,
Kad priesaiką sulaužyčiau aš duotą,
Ar šmeižt Romeo tuo pat liežuvio,
Kuris tiek kart jį kėlė į padanges?
Keliauk, patarinėk kitiems! Nuo šiol
Tarp mūs bedugnė. Bėgu pas vienuolį.
Jei būdo man padėt nežino jis,
Numirt — viena belieka išeitis.

Išeina

K E T V I R T A S V E I K S M A S

I SCENA

Fra Lorenzo celė.
Įeina Fra Lorenčas ir Paris.

FRA LORENCAS

Jūs sakot, ketvirtadienį? Per greitai.

PARIS

Taip nori mano uošvis Kapuletis,
Ir aš nelinkęs delsti.

FRA LORENCAS

Jūs man sakėt,
Kad dar jausmų nežinote jaunosios.
Blogu keliu jūs einat; negerai.

PARIS

Ji visą laiką verkia dėl Tebaldo, —
Ir apie meilę mes mažai šnekėjom:
Kai ašaros namuos, Venera tyli.
Toksai besaikis liūdesys dukters
Daug nerimasčio kelia josios tėvui;
Todėl jisai nusprendė išmintingai
Ją išvaduoti iš nykios vienatvės,
Greičiau atšvęsti mūsų vestuves
Ir ašarų jos tvaną sustabdyti.
Suprantate dabar, ko mes taip skubam.

FRA LORENCAS

į šalį

Deja, kai kas pastoja kelią jums.

garsiai

Žiūrėkite, štai ji pati ateina.

Įeina Džuljeta

PARIS

Džiugu matyti mielą mano žmoną!

DŽULJETA

Miela — gal būt, tačiau dar ne žmona.

PARIS

Mus ketvirtadienį sutuoks, brangioji.

DŽULJETA

Kas bus, tas bus.

FRA LORENCAS

Teisingai tu galvoji.

PARIS

Atėjote čionai išpažinties?

DŽULJETA

Išpažinties nelaukit iš manęs.

PARIS

Kad mylite mane, nuo jo neslėpkit.

DŽULJETA

Kad jį aš myliu, neslepiu nuo jūsų.

PARIS

Prisipažinkite: mane jūs mylit.

DŽULJETA

Jei myliu jus, tai apie mano meilę
Verčiau išgirst jums būtų iš kitų.

PARIS

Vargšele, tu nuo ašarų sublogai.

DŽULJETA

Nekaltinkite ašarų dėl to:
Aš ir anksčiau juk nebuvau gražuolė.

PARIS

Tie žodžiai veidui tavo skaudesni
Už ašaras.

DŽULJETA

Tai, kas yra teisybė,
Negali būti šmeižtas; kaip aš noriu,
Taip apie savo veidą ir šneku.

PARIS

Bet tavo veidas mano juk yra;
O tu jį užgaulioji.

DŽULJETA

Gali būti;
Jis iš tiesų nebepriklauso man. —
Jūs esat laisvas, dvasiškas tėveli?
Ar man užeit po pamaldų, vėliau?

FRA LORENCAS

Liūdnoji mano dūkra, laisvas aš. —
Palikit mus, sinjore, vienu du.

PARIS

Kad aš maldas trukdyčiau — saugok dievei! —
Džuljeta, ketvirtadienį iš ryto
Ateisiu aš prižadinti tavęs.
Kol kas sudie. Su pagarba bučiuoju.

Išeina

DŽULJETA

Užtrenk duris — ir verk su manimi.
Vilties nebėr, aš žuvus, viskas baigta!

FRA LORENCAS

Ak, aš žinau tavas kančias, Džuljeta,
Bet veltui tau padėti veržias protas.
Tave šį ketvirtadienį ketina
Sutuokti su grafu, ir aš girdėjau,
Jog atidėti vestuves — nėr kaip.

DŽULJETA

Nepasakok, ką tu girdėjai, tėve, —
Pamokyk, kaip ištrūkti iš bėdos.
Jei tavo išmintis yra bejėgė,
Tai nevadink kvailu bent mano ryžto,
Ir šitas durklas tuoj nutrauks kančias.
Tu mums rankas sujūngei, dievas — širdis;
Aš persmeigsiu greičiau peiliu krūtinę,
Nei širdžiai leisiu priesaiką sulaužyt
Ir ranką šią, priklausančią Romeo,
Gėdingai drįsiu atiduot kitam!
Gal tavo patyrimas ilgaamžis
Patars man, kas daryti? Jeigu ne,
Šis durklas kruvinas man bus teisėju
Ir ras bematant išeitį garbingą
Iš negando, kurio nuvyt šalin
Negali tavo išmonė ir metai.
Jei man padėt nesugebi žodžių,
Tai nekalbėk ilgai: aš mirt geidžiu.

FRA LORENCAS

Palauk, duktė. Aš viltį dar matau.
Bet reikalinga didelė drąsa
Šiam dideliam pavojui nugalėti.
Jei tu esi nusprendusi tvirtai
Veikiau numirt, negu tekėt už grafo,
Tai nepabūgsi tariamos mirties
Ir šitokiu būdu išvengsi gėdos,
Kuri už pačią mirtį tau baisesnė.
Drąsiau tad, ryžkis: priemonė yra.

DŽULJETA

O, būti Pario žmóna — niekados!
Verčiau nušokt nuo bokšto, atsidurti
Plėšikų naguose ar gyvatyne,
Verčiau man su riaumojančia meška
Save sukaustyti grandine ar naktį
Užsidaryti viena! rūsyje,
Kur dūla senos káukolės bedantės
Ir kaulai barška griaučių suverstų,

Po drobule verčiau palįsti gyvai
Ir su lavonu atsigult kapan...
Ne, aš nepabijosiu jokio siaubo
Ir drąsiai padarysiu visa tai,
Bet mylimojo savo neapvilsiu.

FRA LORENCAS

Dabar klausyk manęs: keliauk namo,
Linksmesnė būk, sutik už Pario eiti.
Trečiadienis rytoj. Ryt vakare
Tu atsigulti pasistenk viena,
Žiūrėk, kad auklės kambarį nebūtų.
Šį buteliuką lovon pasiėmus,
Išgerk įlašintą į jį skystimą,
Ir nuostabi mieguista vėsuma
Tuoį išsilies po visą tavo kūną;
Nustos tvinkseti gyslose tau kraujas,
Gyvybės tavo niekas neišduos —
Nei atdūsis, nei šilumos dvelkimas;
Nuvys ūmai tavųjų lūpų rožės,
Veidai pabals kaip pelenai pilki,
Akių langai užsidarys, lyg būtų
Užgesusi gyvenimo šviesa,
Ir sąnariai, lanksčios netekę galios,
Nelyginant numirėlei, sustings;
Bežadė kaip mirtis, šalta, pastirus,
Nepilnas dvi paras tu išgulėsi,
O paskui atsibusi — ir staiga
Pakilsi lyg iš miego malonaus.
Tačiau kai rytmetį ateis jaunasis
Prižadinti tavęs, tu būsi mirus;
Tuomet, kaip liepia paprotys šalies,
Pačiais brangiausiais rūbais aptaisyta
Tave nuneš atidengtam karste
Į tą skliautuotą rūšį, kur nuo amžių
Visi senoliai ilsis Kapulečių.
Prieš atsipeikint tau, aš pasistengsiu
Apie gudrybę šią pranešt Romeo,
Ir jis atvyks Veronon; mes abu
Palauksim, kol atbusi tu; o naktį

Į Mantują tave jis pasiims, —
Ir būsi tu išgelbėta nuo gėdos,
Jei moteriška baimė ar silpnybė
Pasiryžimo tavo nepalauš.

DŽULJETA

O, tu man apie baimę nekalbėk!
Duok, duok man buteliuką!

FRA LORENCAS

Še, paimk
Ir eik namo laimingai. Būk tvirta.
Aš Mantujon vienuolį tuoj pasiųsiu —
Jis laiską tavo mylimam nuveš.

DŽULJETA

Jėgų duok, meile, kad ištverčiau aš!
Sudie, gerasis tėve.

Abu išeina

II SCENA

Kambarys Kapulečių namuose.
Įeina Kapuletis, Sinjora Kapuleti ir
tarnai.

KAPULETIS

Pakviesk visus, kurie čia surašyti.

Pirmas Tamas išeina

O tu, vyruti, eik ir pasamdyk
Man dvidešimt atsakančių virėjų.

ANTRAS TARNAS

Nebijokite, sinjore, blogų nepaimsiu. Iš pradžių patik-
rinsiu, ar jie mėgsta laižyti sau pirštus.

KAPULETIS

Ir kas iš to?

ANTRAS TARNAS

Dievaži, sinjore, netikęs tas virėjas, kuris neaplaizo sau pirštų. Nelaižančių man nereikia.

KAPULETIS

Greičiau, krutėk!

Antras tarnas išeina

Nedaug belieka laiko pasiruoti.

Auklei

Duktė tikrai nuėjo pas Lorenčą?

AUKLĖ

Nuėjo, kaipgis.

KAPULETIS

Gal bent jisai padės jai susiprasti.
Akiplėša! Išpaikusi ožka!

Įeina Džuljeta

AUKLĖ

Mat, kaip nušvito po išpažinties!

KAPULETIS

Na, priešgyna, kur valkiojais? Kas gero?

DŽULJETA

Buvau tenai, kur atgailaut išmokau
Už nuodėmę, kurią aš padariau,
Kad priešinausi tėviškajai valiai;
Todėl vienuolis šventas liepė man
Prie jūsų kojų pulti nuolankiai
Ir melsti atleidimo. O, atleiskit!
Nuo šiol jums būsiu visada klusni.

KAPULETIS

Pašaukit grafą. Viską jam praneškite.
Rytoj sumegsim mazgą.

DŽULJETA

Aš mačiau
Lorenzo celėj jaunąjį sinjorą
Ir prideramą meilę jam pareiškiau,
Kiek leido man kuklumas.

KAPULETIS

Na gerai.
Taip padaryt seniai reikėjo. Kelkis.
Dabar esu patenkintas tavim. —
Kur grafas? Ei, greičiau pakvieskit grafą! —
Kaip dievą myliu, šventas jis žmogus,
Tasai vienuolis! Visas mūsų miestas
Turėtų jam dėkoti amžinai.

DŽULJETA

Eikš, aukle, mano kambarin, padėk
Man papuošalus rytdienai atrinkti.

SINJORA KAPULETI

Ne, ne, lig ketvirtadienio palauk,
Yra dar laiko.

KAPULETIS

Aukle, eik su ja.
Rytoj visi keliaujam į bažnyčią.

Išeina Džuljeta ir Auklė

SINJORA KAPULETI

Vargu ar spėsime mes susitvarkyti.
Jau temsta.

KAPULETIS

Spiaut! Patsai į darbą kibsiu. —
Padėk Džuljetai apsirengti, žmona.
Palik mane; šią naktį nebegulsiu,
Šeimininkausiu vietoje tavęs. —
Ei, jūs, vyručiai, girdite? — Nė dvasios.
Tiek to. Nueisiu, pasakysiu Pariui,
Tegu vestuvėm ruošiasi rytoj.
Kaip lengva man, kaip džiaugiasi širdis,
Kad grįžo ta pajodžarga į protą.

Išeina

III SCENA

Džuljetos kambarys.
Įeina Džuljeta ir Auklė.

DŽULJETA

Taip, ta suknia — dailiausia iš visų.
Bet aš tavęs prašau, mieloji aukle,
Leisk man šią naktį vienai pasilikti.
Turiu aš melstis, kad palenkčiau dangų
Su gailysta pažvelgt į mano sielą,
Kurią, kaip tu pati gerai žinai,
Nemaža spaudžia nuodėmių sunkių.

Įeina sinjora Kapuleti

SINJORA KAPULETI

Na, ką? Vis plušate? Gal jums padėti?

DŽULJETA

Ne, ačiū, mes jau atsirinkom visa,
Kas mums rytojaus dienai reikalinga.
Dabar jūs vienai leiskit man pabūt,
O auklę nakčiai su savim paimkit:
Jums rūpesčių visokių netikėtų
Pilna galva tikriausiai.

SINJORA KAPULETI

Gulk. Labanakt.

Tau reikia pailsėti.

Išeina sinjora Kapuleti ir Auklė

DŽULJETA

Likit sveikos.

Ar vėl mes susitiksim? Dievas žino...
Man bėga kūnu šaltas šiurpulis,
Ir karštas kraujas gyslose ledėja.
Pašauksiu jas į kambarį atgal,
Kad būtų man drąsiau truputį. — Aukle! —
Ne, kam jina? Pati viena turiu
Šią sceną gedulingą suvaidinti. —

Kur buteliukas?
O kas, jeigu skystimas nepaveiks?
Tuomet man teks rytoj tekėt už Pario!
Ne, to nebus — nuo to appinsi tu.
Tad gulk šalia!

Pasideda šalia savęs durklą

O gal gudrus vienuolis,
Kuris mane sujūgė su Romeo,
Dabar pakišo tyčiomis nuodų,
Norėdamas manim nusikratyti,
Kad neiškiltų paslaptis aikštėn
Ir jo garbė dėl to nenukentėtų?
Atrodo, taip ir bus. Bet ne! Ne veltui
Juk laikomas jisai šventu žmogum.
O kas, jei atsipėikėsiu grabe
Perdaug anksti, pirmiau, negu Romeo
Suspės ateit išlaisvinti manęs?
Baisu net pagalvot... Ar neuždusiu
Aš dvokiančiuose požemio nasruos,
Kur niekad neįdvelkia tyras oras,
Ar tąsyk nenumirsiu aš tenai,
Nė savojo Romeo neišvydus?
Jei pagaliau gyva net pasiliksiu,
Tai, apsupta mirties, tamsos ir siaubo,
Ar aš, ūmai atbudus, nepamišiu
Tame senam skliautuotam rūsyje,
Kur ilsisi nuo amžių amžinųjų
Visų senolių mano palaikai,
Kur naujas svečias, kruvinas Tebaldas,
Karste po savo drobule trūnija
Ir dvasios, sako, keliasi nakčia?
Deja, deja! Nuo pragariškos smarvės
Ir mandragoros išrautos riksmų,
Kurie iš karto žmogui temdo protą,
Gal būt, ir aš nubudusi paklaiksiu
Ir, siaubo stingdančiojo apimta,
Nuplėsiu rūbą nuo žaizdų Tebaldo,
Ar, griebus kaulą protėvio garbingo,
Pradėsiu juo mosuoti lyg vėzdū,

Kol galvą nelaimingą prasiskelsiul..
O, štai aš lyg matau brolėną savol
Žiūrėkite, štai jis Romeo ieško,
Kurs perdūrė jį kardu mirtinai. —
Sustok, sustok, Tebaldai! — Aš einu..
Aš už tave geriu dabar, Romeo!

Krinta už užuolaidos lovon

IV SCENA

Salė Kapulečių namuose.
Išeina sinjora Kapuleti ir Auklė.

SINJORA KAPULETI

Paimk raktus ir prieskonių atnešk.

AUKLĖ

Dar áivos ir datūlių pyragaičiams.

Ieina Kapuletis

KAPULETIS

Žvaliau, žvaliau! Antri gaidžiai pragydo.
Jau skambina bažnyčioj. Muša trečią.
Andželika mieloji, tu žiūrėk,
Kad tortai nepritegtų! Berk! Nešykštauk!

AUKLĖ

Vėl kišat savo nosį į virtuvę!
Verčiau prigulti eitumėt: dievaž,
Rytoj nemigęs sirgsit.

KAPULETIS

Būk ramil

Man teko prógom žymiai menkesnėm
Nepamiegot naktelę — ir nė sykio
Po to aš nesirgau.

SINJORA KAPULETI

Taip, taip, kadaise
Naktibalda jūs buvote nemažas.
Tačiau dabar aš pasistengsiu jus
Apsaugoti nuo panašių pagundų.

Išeina sinjora Kapuletė ir Auklė

KAPULETIS

Stebėtinas, nežmoniškas pavydas!

Ieina tarnai su iešmais, pintinėmis
ir malkomis.

Ką čia, brolau, neši?

PIRMAS TARNAS

Ar aš žinau? Nešu kažką virėjui.

KAPULETIS

Na, bėk sau, bėk greičiau.

Pirmas Tarnas išeina

O tu

Eik malkų atgabenk, tik sausesnių;
Tu Pjetrą pasiklausk, — jis tau parodys.

ANTRAS TARNAS

Be Pjetro apsieisime, sinjore,
Surasim pliauskų patys, savo gálva.

KAPULETIS

Po šimts, gerai sakai. Tu juokdarys!
Tave taip ir vadinsim: pliauskagalvis! —

Antras Tarnas išeina

Jau rytas... Dieve! Greit žadėjo grafas
Ateit su muzikantais.

Muzika už scenos

Štai ir jie. —

Ei, auklė! Žmona! Kur prasmego auklė?

Ieina auklė

Prizadink tuoj Džuljetą ir aprenk,
O mudu su grafu čia paplepėsim.
Gyviau, krutėk! Jaunasis jau atvyko.
Gyviau, aš tau sakau.

Visi išeina

V SCENA

Džuljetos kambarys.
Įeina Auklė.

AUKLĖ

Sinjora, kelkit. Kelkite, Džuljeta!
Miela katyte! Ak panele mano! —
Ak jūs, miegale! Girdit? Kaip ne gėda?
Jaunamarte! Širdele mano! Kelkit! —
Nė žodžio... — Rasit, norit už savaitę
Atsimiegot iš karto? Kitą naktį
Sinjoras Paris snausti jums neduos,
Na, ir patsai nesnaus... — Ak, dieve šventas,
Ak, viešpatie, kaip miega ji kietai!
Aš ją turiu prizadinti. — Sinjora!
Sinjora! Patikėkite, jei grafas
Jus patale dar gulinčią užklups, —
Pašoksitė tuojau... Ar nebaisu?

Praskleidžia užuolaidą

Kaip? Jau apsirengėt? Ir vėl į lovą?
Aš jus turiu prizadinti. Ei, panele!
Oi! Gelbėkit! Čionai! Ji negyva.
Ir kam aš užgimiau šiame pasauly?
Greičiau degtinės gurkšnij, eil! Sinjorai!

Įeina sinjora Kapuleti

SINJORA KAPULETI

Kas čia per triukšmas?

AUKLĖ

O baisi diena!..

SINJORA KAPULETI

Kas atsitiko?

AUKLĖ

O, jūs pažiūrėkit!
Kokia nelaimė!

SINJORA KAPULETI

Ak dukrele manol
Ak mano tu vienintele paguoda!
Atbusk, atmerk akis, — arba ir aš
Drauge numirsiu. Gelbėkit! Čionai!
Padėkitel!

Įeina Kapuletis

KAPULETIS

Jaunasis laukia — gėda! Kur Džuljeta?

AUKLĖ

Ji negyva, ji mirė, jos nebėr!

SINJORA KAPULETI

Ji mirė, mirė, mirė! Viskas baigta!

KAPULETIS

Ne, leiskit pažiūrėt! Šalta kaip ledas.
Pastiro kūnas, kraujas nebetvinksi,
Nuo lūpų šių seniai gyvybė dingo.
Nuvyto žavingiausia iš gėlių,
Ir dengia ją mirties šerkšna ankstyva.

AUKLĖ

O vargas, vargas!

SINJORA KAPULETI

O kraupi diena!
Mirtis, kuri pagróbė ją taip žiauriai,
Liežuvį surakino man skausmu.

Įeina Fra Lorenas ir Paris su muzikantais

FRA LORENCAS

Bažnyčion eit jaunoji pasiruošus?

KAPULETIS

Taip. Pasiruošus eit — ir nebegrižti. —
Sūnau, šią naktį, prieš sutuoktuves,
Mirtis užmigdė jauną tavo žmoną.
Antai, pažvelk, lyg sutrempta gėlė
Ji guli glėbyje mirties valdovo;
Jis — įpėdinis mano, mano žentas;
Su juo duktė manoji sutuokta.
Dabar belieka mirti man ir viską —
Gyvybę ir turtus — palikti jam.

PARIS

Šio rytmečio aš laukiau taip ilgai,
Ir kaip mane jis baisiai pasitinka!

SINJORA KAPULETIS

O nelaiminga, prakeikta diena!
O valanda, juodžiausia iš visų,
Kurias tik Laikas, amžinas keleivis,
Yra kada regėjęs! Vargšė, vargšė!
Viena ji buvo man viltis ir džiaugsmas,
Viena, viena, vienintelė duktė,
Ir ją išplėšė man mirtis piktoji.

AUKLĖ

Klaiki diena! Klaiki, klaiki diena!
Pati klaikiausia iš visų dienų,
Kurias tik aš kada mačiau lig šiolei!
O prakeikta diena! Tokios dienos
Nematė dar pasaulis niekuomet.
Klaiki, klaiki diena!

PARIS

Aš sunaikintas, parblokštas, apviltas!
Tu apgavai mane, mirtie nuožmioji,
Tu žiauriai, žiauriai nuskriaudei mane!
O, jeigu jos nebėr, — kam man gyvybė?

KAPULETIS

Aš apiplėštas, apjuoktas, sumintas!
Kam atėjai, negallemingas Laike,
Ir šventę mūsų linksmą sudaužei? —
O mano dukra! O širdele mano!..
Jos nebėra. Ji numirė — deja!
Ir mano laimė numirė su ja.

FRA LORENCAS

Klausykit, kaip ne gėda jums? Tyliau!
Raudom negalima kančių pagydyt.
Mergelė ši priklausė jums ir dangui;
Nūnai ji teko dangui tik vienam,
Jūs nevaliojot nuo mirties apsaugot
Mirtingą josios dalį, o dangus
Jai amžiną gyvatą dovanojo.
Jūs geidėte širdingai ją išaukštint
Ir apie nieką nesvajojot taip,
Kaip ją matyt laimingą, — kam gi verkiat,
Virš debesų regėdami ją rojų?
Tur būt, dukters nemylit jūs visai,
Jei gėrio amžino pavydit jai;
Ne žilas plaukas žmogui laimę lemia, —
Laimingieji anksti palieka žemę,
Užtenka aimanuot; šį skaistų kūną
Paberkit rozeranijom kvapniom,
Aprenkite gražiausiais apdara
Ir neškite, kaip įprasta, bažnyčion.
Nors mūsų akys šiandien ašarotos,
Bet širdžiai pralinksmėti liepia protas.

KAPULETIS

Naminių mūsų iškilmių džiaugsmai
Į gedulą pasivertė ūmai.
Dabar smuikus pakeis varpai graudingi,
Vestuvių linksmą puotą — pakasynos,
Didingus himnus — giesmės šermenų,
Nuvys ant kapo nuotakos vainikas, —
Ir nieko mums pasauly nebeliks.

FRA LORENCAS

Sinjore, eikit. Jūs taipogi, ponia.
Jūs, grafe, irgi. Būkit pasirengę
Velionę palydėti į kapus.
Už nuodėmes jus baudžia visagalis;
Nerūstinkit daugiau šventos jo valios.

Išeina Kapuletis, sinjora Kapuleti,
Paris ir Vienuolis.

PIRMAS MUZIKANTAS

Tai ką, galime slėpti savo švilpynes ir nešdintis namo?

AUKLĖ

Taip, meldžiamieji, slėpkite dūdas.
Jūs patys matote, kokia nelaimė.

Išeina

PIRMAS MUZIKANTAS

Nelaimė ar laimė, o atsilygint vis dėlto reikėtų.

Ieina Pjetras

PJETRAS

Klausykite, klausykite, muzikantai! Sugriežkite „Neverk,
širdie!“, „Neverk, širdie!“ Jei nenorite, kad numirčiau, su-
grokit „Neverk, širdie!“

PIRMAS MUZIKANTAS

Kodėl gi būtent „Neverk, širdie!“?

PJETRAS

O todėl, mieli muzikantai, kad mano širdis gieda: „Širdį
spaudžia liūdesys.“ Sugriežkite ką norint žalsmingesnio,
pralinksminkit mane.

ANTRAS MUZIKANTAS

Jokių linksmybių. Griežti dabar ne laikas.

PJETRAS

Vadinasi, nenorit?

PIRMAS MUZIKANTAS

Ne.

PJETRAS

Na, palaukit, duosiu aš jums.

PIRMAS MUZIKANTAS

Ką gi jūs gero duosit?

PJETRAS

Žinoma, ne pinigų! Pradžiai galiu duoti jums vardą, kurį nusipelnėte: birbekliai.

PIRMAS MUZIKANTAS

O jūs kas per vienas? Ponų pakalikas.

PJETRAS

Kaip smogsiu peiliu į pakaušį, tai bus jums pakalikas. Aš jus be jokių bemolių sudorosiu. Do re mi fa — ir viskas! Suprantat?

PIRMAS MUZIKANTAS

Taip, aš gaidas suprantu.

ANTRAS MUZIKANTAS

Susimildami, paslėpkit savo peilį ir verčiau parodykit šiek tiek daugiau proto.

PJETRAS

Labai prašom, peilį aš galiu paslėpti. Bet mano protas jus sumals į miltus ir piaute papiaus geriau už peilį.

Kad gudrus, atsakykit:

„Kai skausmai nebetelpa krūtinėj
Ir užlieja širdį neviltis, —
Muzikos akordai sidabriniai..“

Kodėl „akordai sidabriniai“? Kodėl „muzikos akordai sidabriniai“? Ką jūs pasakysite, ponas Stygele?

PIRMAS MUZIKANTAS

Ogi labai paprastai, meldžiamasis: dėl to, kad sidabro malonus garsas.

PJETRAS

Puiku! O kaip galvoja sinjoras Smičius?

ANTRAS MUZIKANTAS

Man rodos, „sidabriniai“ pasakyta dėl to, kad muzikantams moka sidabriniais.

PJETRAS

Irgi neblogai! Na, o jūs, sinjoras Dūdele?

TREČIAS MUZIKANTAS

Tikrai, nežinau, ką ir besakyt.

PJETRAS

Ak, labai atsiprašau, dovanokit, juk jūs dainininkas. Atsakysiu už jus. „Muzikos akordai sidabriniai“ — dėl to, kad tokiems šmikiams, kaip jūs, niekas auksu nemoka.

„Muzikos akordai sidabriniai
Rūškanas praskaidrina mintis.“

Išeina

PIRMAS MUZIKANTAS

Tai įkyrus šėtonas.

ANTRAS MUZIKANTAS

Tegu jis pasikaria! Eime tenai; tuoj ateis raudotojai, gal gausime užkąst.

P E N K T A S V E I K S M A S

I SCENA

Mantuja. Gatvė.
Įeina Romeo.

ROMEO

Jei pažadais sapnų galiu tikėt,
Jie man nelauktą laimę pranašauja.
Amūras sėdi linksmas savo soste;
Kąžin kokia galia nepaprasta
Mane pripildo džiaugsmo — ir lengvai
Nešioja viršum žemės visą dieną.
Aš sapnavau, kad mano mylimoji
Atėjo pas mane, bet aš buvau
Negyvas... (iš tiesų, koks keistas sapnas!) —
Ir aš jatau, kaip savo bučiniiais
Ji man į lūpas įkvėpė gyvybę, —
Ir atgijau aš, ir tapau karalium.
Kokia yra puiki tikroji meilė,
Jei vien tik jos šešėlis toks gaivus!

Įeina Baldasaras

A, Baldasaras! Kas girdėt Veronoj?
Ar neturi laiškų man iš vienuolio?
Kaip mano tėvas? Sveikas? Kaip žmona?
Greičiau sakyk, kaip laikosi Džuljeta?
Kas gali bloga būt, jei gera jai?

BALDASARAS

Taip, gera jai — ir bloga būt negali.
Ji miega Kapulečių rūsyje,
O siela jos su angelais skrajoja.
Patsai mačiau aš, kaip nuleido ją
Į prosenių buveinę požeminę,
Ir jums tatai pranešti atskubėjau.
O, dovanokit už blogas naujienas:
Aš pareigą tik savo atlikau.

ROMEO

Ką tu sakai? Prakeiktas būk, likime!
Tu juk žinai, kur gyvenu: nubėk,
Man rašalo ir popieriaus atnešk
Ir arklius pasamdyk. Nakčia išvykstam.

BALDASARAS

Nurimkite, sinjore, — jūs išbales;
Paklaikęs jūsų žvilgsnis bėdą lemia.

ROMEO

O, nieko panašaus, tu klysti. Eik,
Daryk, kas įsakyta. Ar laiškų
Neatsiuntė vienuolis?

BALDASARAS

Ne, sinjore.

ROMEO

Tiek to. Greičiau man arklius nusamdyk.
Keliauk. Aš ateinu už valandėlės.

Baldasaras išeina

Šią naktį būsime drauge, Džuljeta!
Reik apgalvoti, kaip tai padaryt.
Nelaime, o, kokia tu išradinga!
Prisiminiau aš vaistininką vieną;
Jis čia kažkur gyvena netoli.
Aš jį mačiau anądien: susimąstęs,
Paniuręs, apsivilkęs skarmalais,
Vaistažoles jisai atrinkinėjo;
Blausus jo žvilgsnis buvo, ir atrodė,
Kad vargas jam į kaulus įsigrauzė.
Jo krautuvėlėj kybojo vėžlys,
Keisčiausi groblai gyvių vandeninių
Ir krokodilo iškamša; lentynoj —
Tuščių dėžučių nuobodi eilė,
Šen ten — žali puodukai, senos sėklos,
Rožiniai paplotėliai apmusiję,
Virvagaliai ir pūslės gyvulių —
Neturto iškalbinga parodą.

Ir vaizdą šį regėdamas, tariau sau:
Jei Mantujoj prireiktų kam nuodų,
Kurių pardavinėtojams čionai
Įstatymas grasina mirtimi,
Tai šitas bėdžius jų mielai parduotų.
O, aš tuomet lyg nujaučiau slaptą,
Kad jo pagalbos būsiu reikalingas!
Štai, rodos, jo lūšnà; bet šiandien šventė,
Ir krautuvė žmogelio — uždara. —
Ei vaistininke, kur tu?

Įeina Vaistininikas

VAISTININKAS

Kas ten šaukia?

ROMEO

Eik šen, brolau. Matau, nuskurdęs tu.
Paimk: štai penkios dešimtys dukatų;
Duok man nuodų kruopele, bet tokių,
Kad jie po visą kūną tuoj pasklistų,
Ir iš žmogaus pavargusios krūtinės
Akimirksniu išlėktų jo gyvybė,
Kaip parako įkaitinto ugnis
Kad išlekia iš griaudžiančios patrankos.

VAISTININKAS

Tokių baisių miltelių aš turiu.
Bet baudžia Mantujoj mirtim kiekvieną,
Kuris pardavinėti drįsta juos.

ROMEO

Tu, rodos, toks apdriskęs ir sunykęs,
O taip mirties bijaisi! Tavo veidas
Byloja apie badą; neviltis
Ir skurdas įrašyti akyse;
Tave kasdienės nuoskaudos ir bėdos
Sukūprino. Pasaulis tau ne draugas,
Nes nėra tokių įstatymų jame,
Kurie iš vargo tau išbrist padėtų.
Tad nusiženk įstatymams pasaulio,
Paimk šiuos pinigus — ir praturtek.

VAISTININKAS

Ne aš, o mano skurdas ima juos.

ROMEO

Juos moku tavo skurdui, o ne tau.

VAISTININKAS

Tą mišinį įbėrę į skystimą,
Išgerkit; ir nors būtų jumysė
Jėgų daugiau, kaip dvidešimty vyrų,
Čia pat negyvas krisite.

ROMEO

Štai auksas,
Pavojingesnis sielai už nuodus!
Jisai šiame pagedusiam pasauly
Žmonių yra nužudęs daug daugiau,
Negu kad tie milteliai nekalti,
Kuriuos parduoti uždrausta. Ne tu man,
O aš tau įbrukau nuodų. Sudie.
Sau maisto nusipirk ir pastorėk. —
Eik šen, balzame! Aš tave imuos
Į požemį, prie grabo mylimos.

Abudu išeina

II SCENA

Fra Lorenzo celė.
Įeina Fra Džovanis.

FRA DŽOVANIS

Ei, šventas pranciškone! Sveikas, broli.

Įeina Fra Lorencas

FRA LORENCAS

Man rodosi, tai Fra Džovanio balsas. —
Iš Mantujos? Na, ką Romeo sako?
Gal jis man ką parašė?

FRA DŽOVANIS

Aš norėjau

Kelionėn pasiimti su savim
Broliuką vieną, irgi pranciškoną,
Ligonius aptarnaujantį mieste,
Tačiau, užsukus man pas tą vienuolį,
Atėjo miesto tvarkdariai, kurie,
Manydami, kad mes su juo kartu
Aplankėm maro paliestus namus,
Duris užantspaudavo, mus sulaikė,
Ir Mantujon nuvykt aš negalėjau.

FRA LORENCAS

Kas mano laišką nuvežė Romeo?

FRA DŽOVANIS

Jo niekas imti nenorėjo — štai jis;
Aš negalėjau rasti net žmogaus,
Kurs ten jį nugabentų, — taip visi
Bijojo užsikrėst!

FRA LORENCAS

Kokia nelaimė!

Prisiekiu mūsų brolija šventa,
Čia ne juokai; to mano laiško būta
Svarbaus ir rimto. Delsti pavojinga.
Brolau Džovani, eik surask man dalbą
Ir celėn kuo greičiausiai atgabenk.

FRA DŽOVANIS

Tuojau einu ir ją atnešiu, broli.

Išeina

FRA LORENCAS

Dabar man teks vienam į rūšį leistis.
Trys valandos beliko; greit atbus
Džuljeta ir tikriausiai užsirūstins,
Kad nieko aš nepranešiau Romeo.
Bet aš jam parašysiu antrąkart;
O kolei jį iš Mantujos sulauksim,
Aš celėje priglausiu ją slapčia.
Karste gulėt gyvam — baisi kančia!

Išeina

III SCENA

Kapinės. Jose Kapulečių šeimos
rūsų.
Įeina Paris ir jo Pažas su gėlėmis
ir deglu.

PARIS

Duok deglą man, berniuk, ir pasišalink.
Arba palauk, verčiau užpūski jį:
Aš nenorėčiau, kad mane matytų.
Eik atsigulk po kukmedžiais anais
Ir atidžia ausim priglusk prie žemės;
Ji čia puri ir išrausta kapų,
Girdėti iš toli kiekvienas žingsnis.
Jei tu išgirsi ką ateinant, — švilpterk.
Duok man gėles. Daryk, kaip įsakiau.

PAŽAS

į šalį

Baisoka bus vienam kapinėsė.
Reikės sukaupiti visą savo drąsą.

Pasišalina

PARIS

Įlsėkis guoly akmenų šaltų!
Aš savo ašaromis jį nuplausiu,
Nuklosiu puokštėmis gėlių kvapniausių, —
Ir kaip gėlė grabe gulėsi tu.
Taip aš kasnakt raudosiu ligi ryto
Prie tavo kapo, rožėm apkaišyto.

Pažas švilpia

Berniukas švilpia man: kažkas ateina.
Koks velnias baldosi po šias vietas
Ir drumsčia meilės apeigas šventas? —
Kaip? Su deglu? Paslėpk mane, naktie!

Pasitraukia į šalį.
Įeina Romeo ir Baldasaras su kapstu
ir dalba.

ROMEO

Duok kapstą man ir dalbą geležinę.
Štai laiškas; nepamiršk rytoj anksti
Nunešti jį sinjorui mano tėvui.
Duok deglą. Pasitrauk dabar toliau
Ir, jei gyvybė tau yra brangi,
Trukdyti man nedrįsk ir nesiartink,
Kad ir kažin ką būtum pastebėjęs.
Aš ton mirties buveinėn nusileidžiu,
Nes noriu veidą pamatyti žmonos,
Tačiau, svarbiausia, rūpi man numauti
Nuo jos negyvo piršto žiedą brangų,
Kuris žūt būt yra man reikalingas.
Keliauk. O jei, prisėlinęs atgal,
Smalsauti tu pradėsi, ką veikiu, —
Žinok, tave aš gyvą sudraskysiu
Į gabalus ir tavo sąnariais
Nusėsiu šį besotį kapinyną.
Tarytum alkanas įdūkęs tigras,
Tarytum jūra, šniokščianti piktai.
Baisus yra naktinis mano ryžtas.

BALDASARAS

Kad nekliudyčiau jums, tuojau išeisiu.

ROMEO

Ir būsi draugas. Še tau, pasiimk.

Duoda jam pinigų

Sudie, brolau, lik sveikas. Būk laimingas.

BALDASARAS

Į šalį

Aš pasislėpsiu čia kur nors greta:
Man kelia baimę jo kalba keista.

Pasišalina

ROMEO

Juoda mirtie, pabąisa plačiagerkle,
Prarijusi geriausią žemės vaisių,

Aš tavo purvinus nasrus pražiosiu
Ir vieną kąsnį dar išsprausiu tau!

Išlaužia rūsio duris

PARIS

Tai įžūlusis tremtinys Montekis!
Nužudęs pusbrolių brangios Džuljetos
Ir pačią ją nuvaręs į kapus,
Jisai, matyt, čionai dabar atėjo
Jos palaikų išniekint. — Stok, Monteki!

Išeina priekin

Nutrauk, siaubūne, šventvagišką darbą!
Bent mirusius ramybėje palik!
Ženk su manim, prakeiktas nevidone!
Tu suimtas — ir mirsi.

ROMEO

Taip, tiesa.

Aš būtent mirti čion ir atėjau.
Tad pasisaukok, mielas jaunikaiti,
Palik mane, su neviltim nežaisk,
Kad ir tavęs, ko gero, neištiktų
Likimas tų, kurie grabuos jau guli.
Vėl nusidėti nepriversk manęs,
Nesiutink mano kraujo, bėk iš čia!
Labiau, negu save, tave aš myliu —
Ir sau pačiam aš pražūtį rengiu.
Kelčiau, sakau, ir džiaukis, kad gavai
Ištrūkti iš bepročio taip lengvai.

PARIS

Jokių kalbų klausyti aš nenoriu
Ir suimu kaip šventvagį tave.

ROMEO

Jei neatstoji, ginkis, vaikel!

Kaunasi

PAŽAS

Dievel!

Jie kaunasi!.. Einu pašaukt sargybą.

PARIS

O, aš nudurtas!

Krinta

Būk toks gailestingas,
Nunešk mane į rūsį pas Džuljetą!

ROMEO

Mielai. Pasižiūrėkim, kas čia toks:
Merkucijaus gentainis, grafas Paris!
O apie ką šnekėjo mano tarnas,
Kada, giliai suaudrinta širdim,
Keliu aš jojau? Man jisai minėjo,
Kad lyg už Pario išteka Džuljeta.
Ar panašiai jis sakė iš tiesų,
Ar man tik visa tai prisisapnavo?
O gal, Džuljetos vardą vėl išgirdęs,
Aš pamišau ir kliedžiu apie ją?
Duok ranką man. Tu su manim drauge
Rūsčion nelaimių knygon įrašytas!
Į kapą iškilmingą paguldysiu
Aš tavo kūną jaunąjį. Į kapą?
O, ne,— į šviesų rūmą, nes čionai
Džuljeta miega,— ir grožybė jos
Spindėjimo pripildo šitą rūsį,
Kurs tviska tartum salė prabangi.
Negyvėli, ilsėkis čia ramybėj,
Palaidotas negyvėlio ranka.

Deda Parį karstan

Prieš mirtį žmogų apima dažnai
Linksmybė: tai slaugytojos vadina
Pašvaistėmis mirties. Nejaugi tu
Tokia liūdna, pašvaiste priešmirtinė?
O, žmona! Mylimoji! Nors mirtis
Išgėrė iš tavęs gyvybės medų,
Bet tavo grožio ji nenugalėjo.
Ne, tu neišveikta. Spalva grožybės
Teberusena tavo veiduosė
Ir lūpų rausvume,— ant jų mirtis
Dar neiškėlė vėliavos blyškiosios.

Ir tu čia kruvinas guli, Tebaldai?
O, kuo tave pagerbsiu aš geriau,
Kaip šia ranka nukaudamas žudiką,
Kuris jaunatvę tavo sunaikino?
Atleisk man, broli! Ak, kodėl, Džuljeta,
Tu vis tokia žavi? Gal būt, mirtis,
Sulysusi, klaiki, siaubinga šmėkla,
Nejučiomis tave įsimylėjo
Ir laiko savo kaline tamsoj?
Jei taip, aš nesiskirsiu su tavim
Ir niekuomet iš šito juodo rūmo
Nebeišeisiu, — pasiliksiu čia
Su kirmėlėm, naujom tarnaitėm tavo,
Čia poilsui atgulsiu amžinam
Ir nuo anksti pavargusių pečių
Likimo sunkų jungą nusimesiu.
Pažvelkit, akys, paskutinį kartą!
Ją paskutinįkart apglėbkite, rankos!
O jūs, jūs, lūpos, vartai mano sielos,
Sutvirtinkite bučiniu skaisčių
Lemtingąjį godžios mirties sprendimą!
Greičiau, greičiau, niūrusis vairininke!
Be gailėsčio sutriuškink į uolas
Bangų audringų nukamuotą valtį!
Už meilę!

Geria

Doras vaistininke, ačiū, —
Nuodai geri. Su bučiniu aš mirštu.

Miršta.

Kitame kapinių gale pasirodo
Fra Lorencas su žibintu, dalba ir
kapstu.

FRA LORENCAS

Padėk suskubti man, Pranciškau šventas!
Vis už kapų užkliūva senos kojos. —
Kas čia toksai?

BALDASARAS

Pažįstamas ir draugas.

FRA LORENCAS

Padėk tau viešpatie! Sakyk, brolau,
Kieno ten deglas bergždžią šviesą lieja
Ant kaukolių aklų ir kirminų?
Jis, rodos, antkapyje Kapulečių?

BALDASARAS

Taip, dvasiškas tėveli; ten dabar
Nuėjo mano ponas, jūsų draugas.

FRA LORENCAS

Kas toks?

BALDASARAS

Romeo.

FRA LORENCAS

Ar seniai jis ten?

BALDASARAS

Jau pusvalandis bus.

FRA LORENCAS

Eime į rūšį.

BALDASARAS

Aš nedrįstu. Juk ponas nė nemano,
Kad aš čionai. Grasindamas mirtim,
Jis man griežtai įsakė pasišalint
Ir nežiūrėti, ką jisai darys.

FRA LORENCAS

Gera, aš eisiu vienas. — Man baisu.
Širdis nujaučia negandą kažkokį.

BALDASARAS

Kai snaudžiau aš, prigulęs po medžiu,
Pasivaideno man, kad šeimininkas
Kažką nudūrė dvikovej.

FRA LORENCAS

Romeo!

Prieina prie rūsio
O, viešpatie! Kieno krauju aptiškus
Šio marmurinio antkapio angą?
Ką reiškia tie kraujuoti kalavijai,
Prie poilsio buveinės numesti?

Ieina rūsin
Romeol.. Koks išbaęs... Kas ten dar?
Kaip? Paris? Visas kruvinas taipogi? —
O, ašarų ir siaubo valanda! —
Džuljeta krustelėjo.

Džuljeta atbunda

DŽULJETA

Mielaširdingas tėve, kur Romeo?
Žinau gerai, kur būti privalau.
Ten ir esu dabar. Kur mano vyras?

Brazdesys už scenos

FRA LORENCAS

Girdėti brazdesys. Eime, sinjora,
Iš šito lizdo maro ir mirties,
Iš miego apgaulingo viešpatystės.
Kita galia, didesnė negu mano,
Sugriovė mūsų užmačias. Eime,
Eime iš čia. Prie tavo kojų guli
Romeo nebegyvas, o su juo —
Ir Paris. Einam, aš tave nuvesiu
Pas seseles šventas į vienuolyną.
Skubėkime; neklausinėk manęs.
Sargyba artinas. Greičiau, Džuljeta!
Aš delsti čia daugiau nebegaliu.

DŽULJETA

Tu vienas sau keliauk. Aš neisiu.

Fra Lorencas išeina

Kas tai?..

Ką reiškia mano mylimojo rankoj
Tas buteliukas? O, matau: nuodai,
Jūs — kaltininkai jo mirties ankstyvos!

Gobšuoli, tu išgerei viską pats,
Iš gailesio nepalikai Džuljetai
Nė vieno lašeliuko išganingo!
Bet gal yra bent trūputis nuodų
Ant tavo lūpų? Pabučiuosiu jas
Ir, lyg balzamą gerdama, numirsiu.

Bučiuoja

O, kokios karštos!

PIRMAS SARGYBINIS

už scenos

Na, vesk, berniuk. Kur jie yra?

DŽULJETA

Girdžiu balsus!.. Greičiau! Padėk man, durkle!

Griebia Romeo durklą

Štai tavo makštys! Smik čionai!

Įsmeigia durklą į save

Aš mirštu.

Krinta ant Romeo lavono ir miršta.
Įeina Sargybinis drauge su Pario
pažu.

PAŽAS

Štai ta vieta. Tenai, kur matot deglą.

PIRMAS SARGYBINIS

Čia kraujas. Apieškokite kapus.
Kiekvieną, ką sutiksit, areštuokit.

Keli sargybiniai išeina

Koks vaizdas šiurpulingas! Žemėj guli
Nukautas grafas Paris ir Džuljeta,
Paplūdusi kraujais ir dar šilta,
Nors jau dvi dienos, kai šiame kape
Yra jinai palaidota. Tuoju
Praneškite kunigaikščiui apie tai.

Prizadinkit Montekį, Kapuletį.
O jūs aplinkui viską apieškokit.

Keli sargybiniai išeina

Mes regime vien pačią tik nelaimę,
Bet tos nelaimės priežastis slapta
Be tardymo nepaaiškės savaime.

Įeina keli sargybiniai su Baldasaru

ANTRAS SARGYBINIS

Romeo tarną radome kapuos.

PIRMAS SARGYBINIS

Laikyt ligi ateinant kunigaikščiui.

Kitas sargybinis atveda Fra Lorencą

TREČIAS SARGYBINIS

Štai kažin koks vienuolis dreba, verkia.
Užklupom jį su dalba ir kapstu
Beeinantį iš kapinių ton pusėn.

PIRMAS SARGYBINIS

Įtartina. Vienuolio nepaleist.

Įeina kunigaikštis su palyda

KUNIGAIKŠTIS

Kas per bėda šiandieną taip anksti
Prikėlė mus iš miego rytmetinio?

Įeina Kapuletis, sinjora Kapuleti ir
kiti.

KAPULETIS

Ką reiškia tie klyksmai? Kas atsitiko?

SINJORA KAPULETI

Gyventojai, išbėgę į gatves,
„Romeo“ šaukia, „Paris“ ir „Džiuljeta“
Ir lekia šaukdami prie mūsų rūsio.

KUNIGAİKŠTIS

Kas čia per siaubas klausą mūsų baido?

PIRMAS SARGYBINIS

Valdove, štai nukautas grafas Paris,
Romeo nebegyvas ir Džuljeta,
Jau mirusi anksčiau, bet, kaip atrodo,
Ką tik dar nužudyta ir šilta.

KUNIGAİKŠTIS

Gerai ištirkit reikalą ir raskit
Skerdynių kaltininką.

PIRMAS SARGYBINIS

Štai vienuolis

Ir tarnas nužudytojo Romeo.
Jie įrankius turėjo su savim,
Kuriais, matyt, į rūšį įsilaužta.

KAPULETIS

O žmona, žmona, tu pasižiūrėk
Į mūsų dukterį! Kiek kraujo, dieve!
Ne ten pataikė durklas. Makštys jo
Pašonėje Montekio tuščios kabo,
O pats jisai — krūtinėje dukters.

SINJORA KAPULETI

Ak, visa tai lyg varpas gedulingas
Man senai greitą mirtį pranašauja.

Įeina Montekis ir kiti

KUNIGAİKŠTIS

Nors tu anksti, Monteki, atsikėlei,
Bet įpėdinis tavo ir sūnus
Užgeso jau.

MONTEKIS

Šviesusis kunigaikšti,
Šią naktį numirė žmona manoji:
Romeo netikėtas ištrėmimas
Galutinai pakirto jos jėgas.
Kokia gi dar nelaimė man grūmoja?

KUNIGAİKŠTIS

Pažvelk — ir pamatysil

MONTEKIS

O kam, sūnau, veržiesi tu kapan,
Užbėgęs savo tėvui už akių?

KUNIGAİKŠTIS

Užčiaupkite tuo tarpu skundams lūpas.
Pirmiausia reik išaiškinti, kur glūdi
Šių paslaptinių įvykių prasmė;
Po to, kai mes atnarpliosime ją,
Aš būsiu jūsų liūdesio vadovas
Ir nors į pačią mirtį vesiu jus.
Tad suvaldykit aimanas kol kas
Ir sielvartą kantrybe pažabokit.
Atveskit tuos, kurie įtariami.

FRA LORENCAS

Kad ir jaučiuosi ničniekuo nedėtas,
Įtartiniausias bene būsiu aš,
Nes visos aplinkybės žmogūdystės
Byloja prieš mane. Aš stoviu čia
Kaip kaltintojas ir kaltinamasis,
Ir smerkdamas, ir gindamas save.

KUNIGAİKŠTIS

Tad pasakok mums visa, ką žinai.

FRA LORENCAS

Trumpai šnekėsiu — nuobodžiom kalbom
Prailginti sau amžiaus nesistengsiu.
Romeo, kurs čionai negyvas guli,
Džuljetos vyras buvo, o jina! —
Romeo mylinti žmona. Tą dieną,
Kada aš juodu sutuokiau slapčia,
Kaip sykis žuvo dvikovej Tebaldas,
Kurio mirtis nulėmė ištėmimą
Jaunavedžio: dėl jo — ne dėl brolėno
Taip sielojos Džuljeta. Betgi jūs,

Norėdami jos gėlą nuraminti,
Už grafo Pario jai tekėti liepėt.
Tuomet jinai atbėgo pas mane
Ir susijaudinus maldauti ėmė,
Kad aš kaip nors padėčiau išsigelbėt
Nuo tų antrų vedybų, nes, kitaip,
Belieką jai čia pat nusižudyti.
Patyrimu savuoju pasikliaudams,
Aš migdomo jai gėrimo daviau,
Ir ją netrukus apėmė tikrai
Giliausias miegas, panašus į mirtį.
Tuo pat metu aš parašiau Romeo,
Idant jisai tą naktį nelaimingą
Atvyktų jos iš grabo pasiimt,
Kai gėrimo galia bus pasibaigus.
Bet mano pasiūstasis Fra Džovanis
Veronoje įstrigo netikėtai
Ir vakar laišką parnešė atgal.
Tada, prieš jai atbundant, vienas pats
Aš nuėjau į jos šeimynos rūšį,
Ketindamas paimt ją pas save
Ir celėje paslėpti, kol galėsiu
Įspėti apie visa tai Romeo.
Vienok kada, prieš pāt jai atsipeikint,
Aš nusileidau požemin, — čionai
Taurus Romeo ir garbingas Paris
Gulėjo negyvi... Jinai pabunda.
Aš raginu ją eiti su manim
Ir romiai nusilenkti dievo valiai, —
Bet staigiai pasigirdęs brazdesys
Mane priverčia bėgti paskubom;
Jinai nepanorėjo niekur eiti
Ir, begalinio siaubo apimta,
Matyt, pati sau galą pasidarė.
Štai visa, ką galiu aš pasakyti.
Vestuvės jų žinomos ir auklei.
Bet jei dėl šitų įvykių skaudžių
Atrodau aš bent truputėlį kaltas,
Tegu rūstaus įstatymo valia
Sutrumpina neilgą mano amžių.

KUNIGAİKŠTIS

Sventu žmogum tave mes visad laikėm.
O ką mums pasakys Romeo tarnas?

BALDASARAS

Aš atvežiau savajam ponui žinią
Apie Džuljetos mirtį; tąsyk mes
Iš Mantujos atjojome skubiai
Tiesiog prie šito antkapio. Šį laišką
Jis tėvui liepė rytą atiduot,
O pats man pasišalinti įsakė
Ir, eidamas rūsin, pagrasė net
Mane užmušt, jei jo nepaklausysiu.

KUNIGAİKŠTIS

Duok laišką; pažiūrėsime. — Kur pažas,
Atvedęs čia sargybinius? — Berniuk,
Ką šitoj vietoj veikė tavo ponas?

PAŽAS

Jis puošė gėlėmis sinjoros kapą,
O man palaukti liepė atokiau.
Staiga kažkas atėjo su deglu
Ir atidarė rūšį; šeimininkas
Tuoį kardą išsitraukė — ir ant jo.
Tada nubėgau, pašaukiau sargybą.

KUNIGAİKŠTIS

Tas laiškas paremia žodžius vienuolio,
Patvirtina istoriją jų meilės
Ir praneša taipogi, kad Romeo,
Apie Džuljetos mirtį sužinojęs,
Nuodų iš vargšo vaistininko gavo
Ir ryžosi numirti šalia jos. —
Kur tuodu nesutaikunami priešai?
Monteki! Kapuleti! Pažiūrėkit,
Kuo baigės jūsų prakeikti vaidai,
Kaip meilės rykšte nubaudė jus dievas!
Visi mes nukentėjome. Ir aš,
Laiku nepažabojęs smarkininkų,
Dviejų gentainių savo netekau.

KAPULETIS

Monteki, būkim broliai! Duok man ranką:
Tai bus Džuljetos kraitis pomirtinis;
Tik tiek galiu prašyti iš tavęs.

MONTEKIS

Tau duosiu daug daugiau, negu prašai:
Aš pastatysiu statulą auksinę
Ištikimos Džuljetos atminimui,
Ir kol Veronos vardas gyvas bus,
Stovės tasai paminklas įstabus.

KAPULETIS

O tu, Romeo, rymosi prie jos —
Jauna auka nesantaikos senos!

KUNIGAİKŠTIS

Paniurus ryto saulė bailiai švyti,
Ir nelinksma šiandieną mūs taika.
Eime. Turėsime viską apsvarstyti,
Kai kam atleisti ir nubausti kai ką.
Deja, likimas liūdnas negirdėtai
Jaunam Romeo teko ir Džuljetai.

Išeina

ROMEO IR DŽULJETA

Tragedija parašyta (ir pirmą kartą suvaldinta) 1594 ar 1595 metais. Pirmą kartą išspausdinta 1597 metais. Tekstas turėjo daug trūkumų, buvo gerokai trumpesnis, negu vėlesniuose leidimuose, kuriais remiantis kūriny spausdinamas ir valdinamas dabartiniu metu.

Legenda apie tragišką dviejų jaunuolių meilę yra itališkos kilmės ir ne kartą panaudota italų Renesanso rašytojų, ypač novelistų. Geriausiai yra žinomas Mateo Bandelo pasakojimas apie Romeo ir Džuljetą iš jo „Novelių“ (1554). Šis pasakojimas buvo išverstas į prancūzų kalbą. Remdamasis prancūziškuoju vertimu, anglas Arturas Brukas parašė ilgąką poemą „Romeo ir Džuljetą“ (1562). Vardai ir gausios detalės rodo, kad Bruko poema buvo Šekspyriui pagrindinis šiuo žanro šaltinis. Brukas tvirtino matęs šią istoriją scenoje. Tačiau nėra jokių kitų duomenų, kad toks veikalas būtų buvęs vaidintas Anglijoje iki Šekspyro.

Šekspyro pirmtakai tragiškajame pasakojime apie Romeo ir Džuljetą labiausiai pabrėždavo likimo temą, dėl jaunuolių žuvimo kaltindavo nelemtai susiklosčiusias aplinkybes, o pačią jų meilę traktuodavo kaip besaikį, iki kraštutinumų einantį jausmą, kuris ir vedė į pražūtį. Šekspyras, nors apie likimą užsimena ir atsitiktinumų nevengia, visai kitaip supranta jaunuolių tragediją. Didžiausioji kaltė tenka žiauriam abiejų šeimų kivičui, o Romeo ir Džuljetos meilė aukštinama ir poetizuojama kaip didelis, žmogų kilninantis ir tobulinantis jausmas, kuris būtų suteikęs jiems tikrai laimingą gyvenimą, jei ne antihumaniškos praeities liekanos.

1955 metais „Romeo ir Džuljetą“ pastatė Klaipėdos dramos teatras.

32 psl. *Eskalas — Veronos kunigaikštis.* — XIV amžiuje, kada turėjo vystytis legendos pasakojami įvykiai, Veroną valdė Bartolomeas dela Skala. Iš čia ir Eskalo vardas.

33 psl. *Prologas. Įeina choras.* — To meto anglų teatre choras, kaip ir antikinėje dramoje, komentuodavo veiksmą. Jo vaidmenį (dažniausiai prologe) atlikdavo vienas žmogus. Neretai ir pats aktorius buvo vadinamas „prologu“ arba „choru“.

40 psl. *Vilafranka* — miestas netoli Veronos.

47 psl. *...ji eina keturioliktus metus...* — tais laikais ne tik pietų kraštuose, bet ir Anglijoje merginos labai anksti tekėdavo. Bet, galimas daiktas, kad čia buvusi padaryta korektūros klaida, rašant romėniškais skaitmenimis (XIV vietoj XVI).

59 psl. *Karalienė Meb* — anglų liaudies padavimuose fantastinė būtybė, fejų karalienė, padedanti gimti sapnams. Be to, žmonės tikėjo, kad Meb pagrobianti naujagimius ir paliekanti vietoj jų kitus vaikus. Dėl to Merkucijus ir vadina karalienę Meb „pribuvėją“.

59 psl. *...mažesnis net už kirmėlytę, kurią gali surast panagėse be darbo slampinėjančių merginų.* — Tuo metu buvo tikima (o gal tik „pamokomais“ tikslais tvirtinama), kad dykinėjančių ar tinginiaujančių merginų panagėse įsiveisia kirmėlės.

60 psl. *...biauriais mazgais susukinėja, kuriuos atnarpliot, sako, pavojinga.* — Turima galvoje anuomet paplitęs prietaras, kad laumės susukančios naktimis arklių karčius mazgais, kaltūnais.

61 psl. *Pirmyn, mušk būgną.* — Tai ne tiek replika, kiek nurodymas, kad prasideda nauja scena (balius Kapulečių namuose); manoma, kad žodžiai buvo skirti sufleriui ar režisieriaus padėjėjui.

66 psl. *Bučiuoja Džuljetą.* — Šekspyro laikais viešai pabučiuoti mažai pažįstamą damą — jai leidžiant — buvo laikoma visai padoriu dalyku.

70 psl. *Kofetujos karalius įsimylėjo driskę.* — Senovinė anglų liaudies baladė pasakoja apie legendarinį Kofetujos karalių Afrikoje, kuris sykį įsimylėjo elgetaujančią mergaitę, nes ji buvusi labai graži. Šekspyras ir jo amžininkai savo kūriniuose ne kartą šią populiarią baladę prisimena.

79 psl. *...sudrebinau šauksmais buveinę Aido.* — Senovės graikų mitologijoje Aidas — tai oloje gyvenanti fantastinė būtybė, atsisaukianti į žmogaus balsą.

85 psl. *...baisėsnis už aną pasakišką Tebaldą, kažių valdovą...* — Šaipūnas Merkucijus tyčia maišo Tebaldą (angliškai Tibaltą) su Tiberiu: šitaip vadinamas katinas alegoriniame ir satyriniame „Lapės romane“, kuris buvo labai mėgstamas viduramžiais.

85 psl. *pasado, punto reverso...* — Tai įvairūs smūgiai dvikovoje. *Pardone mua!* — Atleiskite (*pranc.*) *Bon!* — Gerai (*pranc.*). Merkuci-

jus pašiepia tuos, kurie be atodairos vaikosi prancūziškų madų, kartu pasipuikaudamas, kad pats moka prancūziškai.

86 psl. *Petrarka* (1304—1374) — italų Renesanso poetas, ypač pagarsėjęs sonetais ir eilėraščiais, kuriuose apdainavo savo jausmus mylimajai *Laurai*.

Po to Merkucijus sumini visą eilę moterų, kurių meilė ir grožis virto legenda: *Didonė* — legendarinė Kartagenos valdovė, aistringai įsimylėjusi Trojos karo didvyrį Enėją. Ji nusižudė, kai Enėjas ją paliko ir išvyko į Italiją. *Kleopatra* (69—30 iki m. e.) — garsi savo grožiu ir aistringumu Egipto valdovė. *Elena* — graikų mitologijoje ir epe — Dzeuso duktė, gražuolė, dėl kurios prasidėjo Trojos karas. *Hera* — meilės deivės Afroditės žyniuonė, apie kurios nelaimingą meilę su Leandru pasakoja senovės graikų padavimas. *Tisbė* — Šekspyro laikais buvo populiarios romėnų poeto perkurtos legendos apie tragiškai pasibaigusią Pirmo ir Tisbės meilę herojė. *Bon žur!* — laba diena (*pranc.*).

93 psl. *Rozeranija*. — Šis augalas buvo laikomas ilgo atminimo simboliu (kaip mūsų neužmirštuolės).

104 psl. *Tebaldai, žiurkinėtojau...* — Tyčiodamasis iš Tebaldo, Merkucijus vėl prisimena katiną Tibertą iš „Lapės romano“.

...vienos iš tavo devynių gyvybių, mielas kačių karaliau! — Buvo senas prietaras, kad raganos dažnai pasirodancios katės pavidalu, todėl katės ir esančios tokios gajos. Iš čia atsirado anglų priežodis, gana paplitęs Šekspyro laikais: „Katė turi devynias gyvybes.“ Merkucijus vis tebesišalpo iš Tebaldo, gretindamas jį su alegoriniu Tibertu.

109 psl. *Basiliskas* — fantastinis driežas, tariamai galėjęs užmušti žmogų savo žvilgsniu.

124 psl. *Jei vieversys su rupūže biauriqlja apsikeitė kadaise akimis, kam jis su ja balsu neapsimainė?* — Liaudis sakydavo, kad rupūžė ir vieversys kitados susikeitė akimis, todėl vieversio akys esančios tokios negražios. Džuljeta gallisi, kad girdi vieversio balsą, kuris skelbia rytą, o ne rupūžės balsą, kuris reikštų, kad tebėra vakaras.

144 psl. ...*mandragoros išrautos riksmų...* — Buvo manoma, kad mandragora (pietų kraštuose sutinkamas augalas) turi šaknį, kuri savo pavidalu primena žmogų. Todėl prietaringi žmonės tikėjo, kad mandragorą raunama dejuoja ir šaukia kaip gyva būtybė.

155 psl. *Jo krautuvėlė kybojo vėžlys, keiščlaus groblai gyvių vandeninių ir krokodilo iškamša.* — To meto vaistinėse retų gyvių odos, griaučiai ar iškamšos būdavo reklaminė puošmena ir kartu savotiškas verslo ženklas; ypač vaistininkai mėgdavo išstatyti krokodilą.

HAMLETAS

Tragedija parašyta ir pirmą kartą suvaidinta apie 1601 metus. 1603 metais pasirodė pirmas jos leidimas, aiškiai „piratiškas“: jame daug netikslumų, trūksta visos eilės scenų ir monologų, kurie yra vėlesniuose leidimuose. 1604 m. „Hamletas“ buvo išspausdintas antrą kartą. Šiame leidime buvo tiesiog pažymėta, kad, remiantis tikruoju rankraščiu, veikalas atstatomas pirmykščiu savo pavidalu ir apimtimi. Matyt, Šekspyras ir jo trupė nusprendė patys pateikti tikrąjį tekstą; taip galvoti verčia ir Šekspyro draugų paruoštas 1623 m. leidimas, kurio „Hamletas“ mažai kuo skiriasi nuo 1604 m. leidimo. Dabartiniu metu naudojamas tekstas paremtas (su kai kuriomis pataisomis) minėtais dviem leidimais.

Tragedijos siužeto ištakos siekia ankstyvuosius viduramžius. Danų metraštininkas Saksas Gramatikas (1150—1220) savo „Danijos istorijoje“ dėsto sagą apie Jutlandijos valdovo sūnų Amletą, kuris prideramai atkeršijo tėvo žudikui Fengonui — savo dėdei ir patėviui. Gudrumu nugalėjęs savo priešus, Amletas vedė Anglijos karaliaus dukterį, po kurios mirties antroji jo žmona tapo Škotijos karalienė. Kovoje su Danijos karaliumi Amletas vėliau žuvo.

Sakso Gramatiko metraštis, parašytas XII—XIII amžiaus slenksyje, buvo išspausdintas 1514 m. Prancūzijoje. Padavimu apie Amletą susidomėjo prancūzų rašytojas Fransua Belfore ir 1576 m. atpašakojo jį savo „Tragiškose istorijose“. Jau po to, kai Šekspyro tragedija buvo plačiai žinoma, Belfore atkurtas danų padavimas pasirodė išverstas į anglų kalbą („Hamleto istorija“, 1608).

Šekspyras, matyt, betarpiškai šiais šaltiniais nepasinaudojo, o rėmėsi jau gyvavusiu Anglijoje scenos veikalu apie Hamletą. Iki Šekspyrinis „Hamletas“ atsirado ne vėliau kaip 1589 m. ir po to buvo gana dažnai vaidinamas. Jo autorius nežinomas, nors labiausiai tikra, kad tai buvęs Tomas Kidas; nėra išlikęs ir kūrinio tekstas. Svarbiausias dalykas, kuris rūpėjo ikišekspyriniam Hamletui — tai kerštas; tokios temos kūrinius Kidas labiausiai mėgo. Šekspyras, nors mažai keltė tragedijos siužeto eigą, pagrindinį dėmesį sutelkė

į moralinius ir filosofinius klausimus, o keršto vykdytoją pavertę giliai mąstančiu ir jautriu humanistu, pergyvenančiu sudėtingą vidinę raidą.

1932 m. „Hamletą“ pastatė Valstybės teatras Kaune. LTSR Valskybinis Akademinis dramos teatras Vilniuje „Hamletą“ pastatė 1959 metais.

175 psl. *Elsinoras* — miestas prie Erezundo sąsiaurio, skiriančio Daniją nuo Skandinavijos pusiasalio.

181 psl. *...prieš pat žuvimą Julijaus galingo...* — Imperatorių Julijų Cezarį (100—44 m. prieš m. e.) nužudė Romoje suokalbiniškai, vadovaujami Bruto ir Kasijaus.

...drėgnasis mėnuo, kurio valdžioj Neptuno viešpatystė. — Horacijus kalba apie mėnulio įtaką jūrų potvyniams ir atoslūgiams.

187 psl. *Vitenbergas* — senas Vokietijos miestas, kuriame dar 1502 m. buvo įkurtas universitetas.

188 psl. *Hiperionas* — mitologinis senovės graikų didvyris, titanas; neretai buvo laikomas saulės sūnumi.

Satyras — senovės graikų mitologijoje girių ir kalnų dvasia; dažnai piešiamas kaip gašlus ir išgerti mėgstas padaras, priplota nosimi, ilgomis smailomis ausimis, ožio kojomis, ragais ir uodega.

Niobė — antikinės mitologijos herojė, kurią dievai nubaudė, nužudydami jos vaikus; ji po to suakmenėjusi, bet iš jos akių nenustojusios riedėti ašaros.

204 psl. *Nemėjos liūtas* — plėšrus ir nepaprastai stiprus liūtas, pasak senovės graikų legendos, siautėjęs Nemėjos slėnyje. Jį pajėgęs įveikti tik galingasis Herkulis.

206 psl. *Leta* — senovės graikų mitologijoje užsimiršimo upė, tekanti požeminėje karalystėje — mirusiųjų buveinėje. Letos vandens atsigėrusios mirusiųjų vėlės užmiršdamosios žemiškąjį gyvenimą.

209 psl. *...aš nuo savo atminties lentos visus nlekingus išpūdžius nutrinsiu...* — Tais laikais atmintis ir sąmonė dažnai buvo įsivaizduojami kaip lenta, į kurią gyvenimas tarsi įrašo išpūdžius, patirtį.

211 psl. *...šventuoju Patriku prisiektu...* — Šventasis Patrikas buvo laikomas Airijos globėju ir Anglijoje taip pat populiarus. Šekspyras, nors ir vystydamas tragedijos veiksmą Danijoje, prieš akis turi savo meto Angliją ir jos žmones.

212 psl. *...ant mano kardo...* — Senovinei priesaikai ant kardo buvo teikiama ypatinga reikšmė.

Hic et ubique? (lot.) — Hamletas turi galvoje šmėklą, pasirodantią vis kitoje vietoje.

226 psl. *...kol veikia šis mechanizmas.* — Anais laikais, kai smarkiai vystėsi gamtos mokslai ir kai kurios tikslųjų mokslų šakos, buvo mėgstama kiekviena proga rodyti „mokslingumą“. Šiai madai atiduoda duoklę ir Hamletas, lygindamas savo kūną su mechanizmu; tik daro jis tai ironiškai.

228 psl. *...jūs — žuvų pirklys...* — Tų laikų šnekamojoje kalboje žuvų pirkliais dažnai buvo vadinami tie, kurie prekiaudavo „gyva preke“, — parūpindavo paleistuves. Gal būt, Hamletas čia daro Polonijui dviprasmišką užuominą, kuri liečia Ofeliją.

229 psl. *Neleiskit jai vaikščioti saulėje...* — Greičiausia Hamletas turi galvoje karaliaus dvarą.

231 psl. *Viršūnėje Fortūnos kepuraitės toll gražu ne bumbulas mes esam.* — Gildensternas šia įmantria metafora nori pasakyti, kad yra žmonių, kuriems gyvenime geriau sekasi, negu jam ar Rozenkrancui.

234 psl. *...dulkių kvintesencija...* — Viduramžiais buvo manoma, kad be keturių žemiškų pradų (vandens, žemės, ugnies, oro) kiekvienas daiktas turi dar „kvintesenciją“ (t. y. „penktą esenciją“), kuri sudaranti jo esmę. Iš čia kilo to žodžio perkeltinė prasmė: kvintesencija — daikto ar reiškinio esmė.

235 psl. *Tai ko gi jie klajoja?* — Visas tolesnis Hamleto pokalbis su Rozenkrancu ir Gildensternu liečia kai kuriuos to meto teatrinio gyvenimo klausimus. „Globuso“ teatras, kaip ir kiti viešieji teatrai, patyrė nelengvą „privatų“ arba „uždarų“ teatrų konkurenciją. Pastaruosiuose vaidindavo beveik išimtinai vaikai ar paaugliai; todėl Hamletas ir kalba apie „gūžtelę jauniklių, geltonsnapių vanagiukų, kurie plyšoja visa gerkle ir susilaukia už tai velniškų plojimų“.

236 psl. *Herkulį sykiu su jo našta.* — Herkulis, laikantis ant pečių dangaus skliautą, buvo „Globuso“ teatro ženklas.

238 psl. *Roscijus — garsus Romos aktorius* (I amž. prieš m. e.). *„Ir jojo asilu kiekvienas...“* — veikiausiai Hamletas cituoja eilutę iš populiarios tuo metu dainelės.

Seneka — romėnų tragedijų autorius (mirė 65 m. e. metais). *Plautas* — romėnų komedijų autorius (mirė 184 m. prieš m. e.). Iš antikinių autorių jie buvo dramaturgų tarpe geriausiai žinomi, todėl ir Polonijus apie juos kalba kaip apie tam tikrą meistriškumo viršūnę.

O, Jeftai, teisėjau Izraelio, kokį tu lobį turėjai! — Biblijoje pasakojama apie Izraelio teisėją Jeftą, kuris dėl pergalės kare paaukojo vienintelę savo dukterį. Anglišką baladę šiuo sluzetu kaip tik ir cituoja Hamletas, tuo siekdamas įgelti Polonijų, kuris į savo intrigas įpainioja Ofeliją.

239 psl. *...didžiai gerbiamoji ponial* — Moterų vaidmenis Šekspyro laikais vaidindavo berniukai ar jaunuoliai. Į vieną tokį moterų vaidmenų atlikėją ir kreipiasi Hamletas.

Sakalininkai — medžiotojai, kurie naudodavo medžioklei prijaukintus sakalus.

240 psl. *...tas pats, kas ikrai...* — Ikrai anais laikais buvo brangus ir retas gardumynas.

...Enėjas pasakoja apie save Didonei... — Legendarinio Trojos karo didvyriui Enėjui pavyko išsigelbėti, kai graikai nugalėjo trojiečius; ilgai klajojęs, jis audros buvo nublokštas į Kartageną, pas karalienę Didonę. Vieno Šekspyro pirmtako parašytoje šiuo siužetu pjesėje Enėjas pasakoja Didonei apie Trojos žlugimą.

Priamas — Trojos karalius. *Piras* — graikų didvyrio Achilo sūnus, keršijęs trojiečiams už tėvo mirtį.

...Kai arklyje lemtingam jis gulėjo... — Ilgai negalėdami paimti Trojos, graikai griebėsi gudrybės. Jie pasitraukė, palikę didžiulį medinį arklį — tariamąją auką dievams. Trojiečiai arklį įsigabeno į miestą, o naktį iš arklio vidaus išėjo pasislėpę graikų kariai, atidarė miesto vartus savo kariuomenei, ir Troja buvo paimta.

Karbunkulai — čia: brangieji akmenys.

241 psl. *...nekrito niekad ciklopų kūjai taip negalastingai ant Marso neįveikiamų šarvų...* — Vienakiai milžinai ciklopai graikų mituose vaizduojami kaip nagingi kalviai.

Hekuba — Trojos karaliaus Priamo žmona.

245 psl. *...vietoje, čia pat, jie pripažįsta savo juodus darbus.* — Šekspyro amžininkai nurodo ne vieną atvejį, kada, teatro paveikti, nusikaltėliai iš tikrųjų pripažindavo savo kaltę.

254 psl. — *plėšo ausis prasčiokams...* — Šekspyro laikų teatre parteris (taip sakant, teatro „kiemas“) buvo skirta prasčiokams, kur buvo pigiausias — stovimos — vietos. Kilmingesni ir turtingesni žiūrovai sėdėdavo šoninėse galerijose ar ložėse, aukštuomenės dabitos — netgi pačioje scenoje. Hamletas peikia tuos aktorius, kurie, užuot ugde žiūrovo skonį, pataikavo grubios, pasenusios vaidybinės manieros mėgėjams.

...ponams, kurie pasišovę lenktyniuoti su Termagantu; jie erodiškesni už patį Erodą... — Termagantas — saracėnų (arabų genties) dievas. Erodas — romėnų remiamas Judėjos (Palestinoje) karalius (I amž. prieš m. e.), žinomas savo žiaurumais, iš dalies tikrais, iš dalies legendariniais. Abudu — dažni anglų viduramžių dramos veikėjai, paprastai labai smarkūs ir trunkūs. Hamletas juos mini kaip išpūstos teatrinės deklamacijos pavyzdį.

257 psl. ...nelyginant Vulkaną kalvė... — Vulkanas senovės romėnų mitologijoje buvo ugnies ir kalvystės dievas.

...valgau tą patį, ką ir chameleonas, maitinuos oru... — Tuo metu buvo galvojama, kad chameleonas minta oru.

258 psl. Aš valdinau Julijų Cezarį ir buvau užmuštas Kapitolyje... — Kapitolis — viena iš septynių kalvų, ant kurių stovėjo senovės Roma; čia buvo garsi Jupiterio šventovė. Iš tikrųjų Cezaris buvo užmuštas ne Kapitolyje, o kitur. Ši klaida tų laikų literatūroje ne kartą pasitaiko.

259 psl. „Arkliukas — užmirštas visų“. — Anksčiau liaudies gegužinėse, kurios buvo siejamos su tradicine pavasario švente, vienas iš dalyvių vaizduodavo arkliuką. Vėliau arkliuką pašalino, o ilgainiui, bažnyčios persekiojamos, nyko ir pačios gegužinės. Hamletas, cituodamas dainelę apie jį, ironiškai lygina didelio žmogaus (šluo atveju savo tėvo) atminimą su šio gegužinių arkliuko likimu.

260 psl. Įeina prologas — turima galvoje aktorius, kuris atlieka prologą.

261 psl. Kas tai — prologas ar eilės žiedui? — Pašiepdamas išglrstų prologo eilučių trumpumą, Hamletas jas lygina su dvielliais, kuriuos anais laikais buvo mėgstama iškalti žieduose.

Jau trisdešimtą kartą vežimas Febo... — Originale artistai vaidinimo metu kalba rimuotomis eilėmis.

Himenėjas — santuokos dievas senovės graikų mitologijoje. Sukraudamas į vieną vietą tiek mitologinių puošmenų, Hamletas aiškiai parodijuoja pakilų, paviršutiniškai „antikinius autorius“ mėgdžiojantį stilių.

262 psl. Pelynai, pelynai! — Hamletas nori pasakyti, kad aktorių žodžiai yra jo dėdei ir motinai kartūs kaip pelynai.

264 psl. Ši pjesė vaizduoja žmogžudystę, įvykusią Vienoje. — Hamletas ima pirmą pasitaikiusį vietovardį, bet turi galvoje Klaudiviaus piktadarybę.

...hercogo vardas — Gonzagas. — Gonzagas čia pavadintas hercogu, nors visur kitur aktorius vaidina karalių. Tai galėjo būti ir savotiškas autoriaus neapsižiūrėjimas; bet apskritai tuo metu hercogo, grafo, kaip ir karaliaus, titulai literatūroje buvo vartojami bendresne valdovo prasme.

265 psl. „*Kranksėdamas į kerštą varnas šaukia...*“ — Hamletas laisvai cituoja eilutę iš nežinomo autoriaus pjesės apie Ričardą III.

Hekatės burtai trigubai užkeiktos. — Senovės graikų mitologijoje Hekatė buvo dvasių ir šmėklų deivė, burtų pasaulio valdovė.

266 psl. ...*nejaugi aš su savo gabumais, su ištisa giria plunksnų ant skrybėlės ir su dviem Provanso rožėm ant ranytų batų, nenušipelnyčiau sau vietelės artistų tarpe?* — Provanso rožės — čia yra puošnūs gėlių pavidalo raiščiai ar kaspilai prie batų. Hamletas, ironiškai kalbėdamas apie savo aktoriškus gabumus, mini puošnius drabužius, kuriais tuo metu paprastai vilkėdavo tragedijų aktoriai.

Kur, Damonai, tasai karaliai... — Damonas — ištikimas draugas iš vienos antikinės legendos. Hamletas vardą mini bendrine prasme ir, matyt, cituoja populiarią anuo metu dainelę.

267 psl. *Jūs galėjot ir surimuoti...* — Horacijus laukė, kad Hamletas pasakys: „Šiandien sėdi jo vietoje kvailys.“

269 psl. ...*kol žolė želia...* *Priežodis kiek apipelėjęs.* — Sena anglų patarlė sako: „Kol žolė želia, arklys badu dvesia.“

272 psl. ...*Nerono sielos neįleisk!* — Pagarsėjęs žiaurumais Romos imperatorius Neronas (I m. e. amž.) nužudė savo motiną.

285 psl. ...*pasakos beždžionė.* — Čia minima kažkokia populiari pasakėčia, kurios ligi šiol niekam nepavyko susekti. Reikia manyti, kad joje buvo pasakojama apie beždžionę, kuri dėl savo pačios kaltės įkliuvo į bėdą.

290 psl. *Dumk, lapute, o aš tau iš paskos...* — Žodžiai iš vaiku dainelės ar žaidimo. Atrodo, Hamletas provokuoja Rozenkrančą ir Gildensterną, kad tie jį vytųsi.

294 psl. ...*tavo balmė moka duoklę mums...* — Anglija mokėjo Danijai duoklę IX amžiuje. Tuo tarpu iš tragedijos sužinome, kad Hamletas mokėsi Vitenberge, kur universitetas tebuvo įkurtas XVI amž. pradžioje. Tai vienas iš Šekspyriui būdingų anachronizmų: nors ir nepašalinęs iš siužeto daugelio istorinių detalių bei užuominų, Šekspyras iš esmės valzduoja savo meto tikrovę.

299 psl. ...*lengvos puskurpės, lazda, skrybėlėj kriauklė*“ — maldininko apdaras; Renesanso laikų įsimylėjėliai dažnai mėgdavo persirengti maldininkais.

300 psl. *Sako, kad kepėjo duktė buvo paversta pelėda.* — Tuo metu buvo paplitęs pasakojimas apie kepėjo dukterį, kuri nesutikusi duoti legendariniam Kristui duonos ir dėl to pavirtusi pelėda.

Diena ryt švento Valentino... — Seniau šventojo Valentino dieną (vasario 14 d.) Anglijoje ir Škotijoje kiekvienas jaunuolis burtų keliu iš savo pažįstamų merginų tarpo ir kiekviena mergina iš pažįstamų jaunuolių tarpo išsirinkdavo sau „valentiną“ — atseit sužadėtinį visiems metams.

305 psl. *...lyg mielaširdingas pelikanas už juos net savo kraują paaukosiu...* — Tų laikų gamtininkai nurodydavo, kad pelikanas penkis jauniklius savo paties krauju ir mėsa, draskydamas sau krūtinę.

319 psl. *se offendendo* (lot.) — save užgaunant; duobkasys šią formulę pasako vietoj formulės *se defendendo* (besiginant), kuri vartojama anglų teisme kalbant apie nusikaltimą, įvykdytą besiginant.

ergo (lot.) — tad, taigi.

320 psl. *...Adomo amatą...* — Duobkasys kalba apie legendarinį Adomą, kuris, anot biblijos, buvęs pirmas dievo sutvertas žmogus. Žodžių žaismas padeda duobkasiui iškelti paprasto žmogaus vertinimą.

321 psl. *...nubėk verčiau pas Johaną...* — Manoma, kad Šekspyras čia mini netoli „Globuso“ teatro buvusią smuklę.

322 psl. *Kaino žandikaulis — to, kuris įvykdė pirmąją žmogžudystę...* — Biblinė legenda laiko Kainą — Adomo sūnų, kuris nužudė savo brolį Abelį, — pirmuoju žmogžudžiu žemėje.

326 psl. *...štai jau trisdešimt metų...* — Iš šios replikos galima padaryti išvadą, kad Hamletas turi trisdešimt metų: anksčiau duobkasys sakėsi pradėjęs dirbti tada, kai Hamletas gimęs. Tuo tarpu tragedijos pradžioje princas atrodo kur kas jaunesnis. Panašių ne-nuoseklumų Šekspyro kūriniuose pasitaiko ir daugiau.

330 psl. *Pelionas* — kalnas Graikijoje.

332 psl. *Suvalgyt krokodilą?* — Ano meto dabitos ir kavalieriai, stengdamiesi įrodyti savo meilę, duodavo įžadą suvalgyti krokodilo iškamšą — vieną tų, kurios būdavo išstatomos vaistinės lange. Hamletas tyčiojasi iš perdėto jausmingumo ir primygtinai demonstruojamo sielvarto.

Osa — kalnas Graikijoje.

Nors Herkulis išeitų iš galvos... — Sujungdamas, atrodo, net kelias to meto patarles, Hamletas nori pasakyti, kad net galin-

giausieji didvyriai ir kilniausios aistros yra bejėgės pakeisti nuo seno nusistovėjusią pasaulio tvarką.

334 psl. *Gražiai rašyti gėda sau laikiau.* — Faktai rodo, kad daugumas to meto didikų rašė negražiai, o jų raštininkai — labai dailiai.

338 psl. *...mes tik šlitiniuotume į šalis, veltui stengdamiesi pavyti lakiąją jo burę.* — Hamletas čia visur tyčiomis pamėgdžioja įmantrią Ozriko kalbėseną; toks kalbos stilius buvo labai madingas ano meto dvariškių ir dabitų tarpe.

340 psl. *Berberija* — Afrikos šiaurės vakarų dalis.

352 psl. *Išneškil kūnus...* — Replika buvo visų pirma reikalinga tam, kad žuvusiųjų kūnai neliktų gulėti uždangos neturinčioje scenoje.